

ÖNSÖZ

Barınma ve beslenme gibi giyim de insanların en temel ihtiyaçlarından biridir. Başlangıçta vücudunu dış etkenlerden korumayı amaçlayarak giyinen insanoğlu zaman içinde giyinmeye farklı anlamlar yüklemiş, daha güzel görünmenin yanı sıra bir sosyal statü göstergesi olarak da giysilerden yararlanmıştır (Moda Kavramı, Modanın Tarihçesi [30.10.2008]). Zaman içinde “moda” kavramıyla koskoca bir endüstri kolu halini alan giyim sektörü, giderek defileleri sanatsal etkinliklere dönüştürmüştür (Sanatın Geleceği Modacıların Elinde Mi? [28.10.2008]).

Doğada gördüğü, etkilendiği, korktuğu ya da sevdiği unsurları renklerle, çizgilerle, nakışlarla çevresine yansıtan insanın bugün geldiğimiz hızlı eskitme, hızlı tüketme noktasında belki durup geride bıraktıklarına yeniden bakma, onları yeniden görme, yeniden değerlendirme ihtiyacı vardır. Kültür değerlerinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması öncelikle onların farkında olmayı gerektirir. Ancak bilinen, önemi kavranmış olan değerler geliştirilebilir.

İlk çağlardan bu yana çevresini güzelleştirmek isteyen insanın bu süsleme ve süslenme arzusu elbette giysilerine de yansımış, giysiler sadece bir estetik unsur olarak değil görsel bir dil, sesiyle olmasa da rengiyle, kumaşıyla, nakışıyla konuşan bir dil olarak da kullanılmıştır.

Geleneksel giysilerin görsel diline kulak vermeye uğraştığım geniş kapsamlı, bu çalışmada pek çok kişinin yardımını gördüm. Çalışmamın her aşamasında ilgi ve desteğiyle yanımda olan tez danışmanım, değerli hocam **Yrd. Doç. Rengin OYMAN**’a, Burdur müzesindeki giysileri incelememe ve fotoğraf çekimlerini yapmama imkan sağlayan Kültür Varlıklarını Koruma ve Müzeler Genel Müdürlüğüne, Burdur Müzesi Müdürü **Hacı Ali EKİNCİ**’ye, Müze Araştırmacısı **Orhan Gürer ERGİN**’e ve müze personeline, giysilerin nakış ve dikiş inceliklerini anlamamda yardımcı olan Burdur Kız Meslek Lisesi Müdiresi **Hatice UYANIK**’a, Giyim Öğrt. **Atiye AKDU**’ya, Nakış Öğrt. **Ayşenur SELEN**’e, Burdur Halk Eğitimi Merkezi Müdürü **Mehmet ORHAN**’a, kişisel araştırma verilerini kullanımına açan **Abdurrahman EKİNCİ**’ye, burada adlarını tek tek sayamadığım; ancak bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım tüm kaynak kişilere, teknolojik desteğini gördüğüm Berk Akademi Kurucusu **Derya Çakın FIRAT**’a, Data

Media Bilgisayara, **Durmuş KARA**'ya ve uzun soluklu bu çalışmada sabırlarıyla yanımda olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca “**Burdur İli Geleneksel Kadın- Erkek Giysilerinin Tarihçesi, Teknik ve Sanatsal Özellikleri**” konulu yüksek lisans tezimden hareketle hazırlanan bu kitabın yayımlanmasına imkân sağlayan **Burdur Valisi Sayın İbrahim ÖZÇİMEN**'e ve **İl Kültür ve Turizm Müdürü Sayın Seyit ERDOĞAN**'a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Asuman ŞENEL

Isparta, 2009

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR DİZİNİ	vi
1.GİRİŞ	1
1.1.Çalışmanın Konusu	1
1.2.Çalışmanın Amacı	1
1.3.Çalışmanın Önemi	2
1.4.Sınırlılıklar	3
1.5.Çalışmanın İçeriği	6
1.6.Kuramsal Temeller	7
1.6.1. Burdur'un Tarihçesi	7
1.6.2. Burdur'da Dokuma Sanatı	8
1.6.2.1. Alaca Dokumaları	9
1.6.2.2. İbecik Dokumaları	12
1.6.2.3.Geleneksel Giysilerin Tarihçesi	13
2.MATERYAL VE YÖNTEM	17
2.1. Materyal	17
2.2. Yöntem	17
2.3. Veri Toplanması ve Çözümü	18
3.BULGULAR	20
3.1. Kadın Giysileri	20
3.1.1. Gömlekler (Göğnek-Köynek):	21
3.1.1.1. Gelin İç Gömleği	25
3.1.1.2. Yakalıklar	28
3.1.2. Şalvarlar	30
3.1.3. Üçetek Entariler	37
3.1.3.1. İşlemesiz Üçetek Entariler	37
3.1.3.2. İşlemeli Üçetek Entariler	41
3.1.4. Yelekler	54
3.1.5. Cepkenler	60

3.1.6. Ceketler	78
3.1.7. Takımlar	88
3.1.8. Bindallılar.....	95
3.1.9. Elbiseler (Entariler).....	107
3.1.10. Etek	114
3.1.11 Çarşaf	114
3.1.12 Fesler, Başlıklar.....	115
3.1.13 Çevreler	119
3.1.14 Hamam Giysileri	126
3.1.14.1.Futa (Peştamal).....	126
3.1.14.2. Hamam Havluları	129
3.1.14.3. Nalın (Takunya).....	133
3.1.15 Çoraplar.....	136
3.1.16 Ayakkabılar, Terlikler	141
3.1.17.Eldivenler	145
3.1.18 Giysi Aksesuarları	147
3.1.18.1. Uçkurlar	148
3.1.18.2. Kuşaklar.....	151
3.1.18.3. Kemerler	153
3.1.18.4 Tepelikler, Alınlıklar	161
3.2. Erkek Giysileri	167
3.2.1. Gömlekler.....	168
3.2.2. Şalvarlar	171
3.2.3. Yelekler (Camadan)	174
3.2.4. Cepkenler	182
3.2.5. Fesler	190
3.2.6. Kuşaklar	191
3.2.7. Çoraplar.....	193
3.2.8. Çarıklar.....	194
3.3. Burdur Geleneksel Giysilerinde Kullanılan Başlıca Kumaşlar	195
3.3.1. Çitari.....	195
3.3.2. Sevai	195
3.3.3. Kadife	196
3.3.4 Atlas	196

3.3.5 Saten	197
3.3.6. İpek.....	197
3.3.7. Alaca Dokuma.....	197
3.4. Burdur Geleneksel Giysilerinde Kullanılan Başlıca Nakışlar	198
3.4.1. Kordon Tutturma.....	198
3.4.2. Kum İğnesi	198
3.4.3. Maraş İşi (Sim Sarma- Dival)	198
3.4.4. Tel Kırma (Bartın İşi).....	199
3.4.5. Kasnak İşi (Suzeni)	200
3.4.6. Antika	201
3.4.7. İğne Oyası	201
3.4.8. Basit Nakış İğneleri.....	202
3.5. Geleneksel Giysilerin Günümüze Yansımaları	203
3.5.1. Burdur Köylerinde Günümüzde de Kullanılan Geleneksel Giysiler.....	203
3.5.2. Geleneksel Giysilerden Yararlanılan Tasarımlar	207
3.5.3. Geleneksel Giysilerin Giydirildiği Kitre Bebekler	213
4. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ ve YORUM	223
4.1. Bulguların Değerlendirilmesi	223
4.2. Yorum	223
5. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ	225
EKLER	227
KAYNAKÇA.....	247

KISALTMALAR DİZİNİ

agy.	Adı geçen yayın
bk.	Bakınız
C	Cilt
cm	Santimetre
g	Gram
md.	Madde
M.E.B.	Milli Eğitim Bakanlığı
mm	Milimetre
Nu.	Numara
Öğrt.	Öğretmen
S	Sayı
s.	Sayfa
S.D.Ü.	Süleyman Demirel Üniversitesi
TDK	Türk Dil Kurumu
t.y.	Tarih Yok
vb.	Ve başkası, ve benzeri, ve bunun gibi
Yrd. Doç.	Yardımcı Doçent
Yay.	Yayını, yayınları
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
yy.	Yüzyıl

1.GİRİŞ

1.1.Çalışmanın Konusu

Çalışmanın konusunu Burdur ili geleneksel kadın - erkek giysilerinin tarihçesi, teknik ve sanatsal özellikleri oluşturmaktadır.

1.2.Çalışmanın Amacı

Türk halk kültürü, Türklerin asırlar boyunca konup göçtükleri bütün coğrafyaların ve kurdukları bütün devletlerin izlerini taşır. Anadolu'ya kendi inanışları, gelenekleri, kültür birikimleriyle gelen insanlar, bunların bir kısmını korumuş, bir kısmını da karşılaştıkları yeni kültür olgularıyla değiştirip geliştirmiştir(Artun, [28.10.2008]). Toplum, bir yandan kültür ürünlerini şekillendirirken diğer yandan o kültür ürünlerinin etkisiyle kendisi de değişip şekillenmiştir (Öngel, [28.10.2008]).

Burdur, tarihi boyunca pek çok kültüre ev sahipliği yapmış, bu kültürlerin izlerini de nesiller boyunca çeşitli eserlere yansıtmıştır. 1100'den 1400'lere (Kuzucu, 2001:33-34) kadar Oğuz boylarının göç ettiği Burdur'da gerek önceki kültürlerin gerekse Osmanlı dönemi zevk ve estetiğinin diğer sanat eserlerine olduğu kadar giysilere yansması da kaçınılmazdır.

Giysilerin sanatla ilişkisi renklerin seçiminde, kumaşın dokunmasında, bezenmesinde, aksesuarında, tasarımında, pek çok biçimde karşımıza çıkar. Özellikle geleneksel Türk el sanatlarının renk, desen ve motif benzerliklerini giysilerde de görmek mümkündür.

Anadolu kadını, yüzyıllar boyunca halılara, kilimlere, oyalara aktardığı dilini ve yüreğini elbette giysilerine de aktarmış; sesini renklerle, biçimlerle, nakışlarla asırlar öncesinden asırlar sonrasına duyurmuştur.

Bu ses Burdur'da nasıl aksetmiştir? Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan pek çok Oğuz boyunun konup göçtüğü, yurt tuttuğu, alaca ve İbecik dokumalarıyla ün salan Burdur, kadını, erkeğini nasıl giydirmiş, giysilerinin diliyle neler anlatmıştır? Burdur'un geleneksel Türk el sanatlarında geçmişte görülen ve giysilerine de akseden kültür

zenginliğinin bugüne yansımaları nelerdir? Burdur, geleneksel giysileri örnek alarak bugün neler yapabilir?

Çalışmamızın amacı bu sorulara cevaplar aramaktır. Geçmişte neler yapılmıştır, bugün neler yapılabilir ve bir kültür mirası olarak geleceğe neler bırakılabilir?

Araştırmanın amacı, tarihi boyunca pek çok kültüre ev sahipliği yapan Burdur'un kültür zenginliğinin geleneksel giysilere yansımalarını incelemektir. Yapılan araştırma hem yok olmaya yüz tutmuş bu kültürel zenginliğe ait bulguları ortaya koyacak hem de küreselleşen dünyada yerel değerklerden yola çıkarak özgün malzemeler ve özgün tasarımlarla yapılabileceklerdikkat çekecektir.

1.3.Çalışmanın Önemi

Yapılan araştırmalar, Anadolu'nun diğer pek çok ilinde olduğu gibi Burdur'da yaşayan insanların da Antik Çağdan bu yana korkularını, umutlarını, hasretlerini, sevgilerini çeşitli renklerle, motiflerle halılarda, kilimlerde, dokumalarda, giysilerde dile getirdiğini gösterir(Uğurlu, 1985:11-17).

Geleneksel giysilerden dokuma sanatı (Oyman, 2007:112-122) ve işleme sanatı (Barışta, 1984:2-10) hakkında bilgi edinmenin yanı sıra dönemin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında da veriler elde ederiz. Geleneksel giysiler adetleri, töreleri, inanışları dile getiren birer belgedir adeta. Anadolu binlerce yıldır farklı kültürleri bir arada yoğurarak renkli gelenekler oluşturmuştur (Uğurlu, 1985:11-17).

Yüzlerce yılın çeşitli kültür etkileşimlerini yansıtan geleneksel giysiler süslenme, önemsenme ya da iletişim aracı olarak nasıl kullanılmıştır? Geleneksel giysiler üretildikleri çağlara nasıl tanıklık ederler? Geleneksel giysileri çağımızın değışen zevk ve ihtiyaçlarına göre modernize etmek mümkün müdür? Küreselleşen dünyada toplumların kendi kültürel değerklerini ön plana çıkarabilmeleri için bugün bir tüketim devi haline gelen “moda” kavramına geleneksel giysilerin renkleri, çizgileri katılabilir mi?

Burdur'da son yıllarda alaca dokumaları yeniden canlandırılmaya çalışılmakta, Burdur Kız Meslek Lisesi ve Bucak Kız Meslek Lisesinde geleneksel giysilerin giydirildiği “Kitre Bebek” çalışmaları yapılmakta, hem bu okullarda hem de Burdur Halk Eğitimi

Merkezi Müdürlüğünde yapılan çalışmalarda geleneksel giysilerin desen ve tasarımlarından yararlanılmaktadır.

Yapılan araştırma, giysiler ve giysi aksesuarları bakımından hem tarihi değerlere ışık tutacak, onları gün ışığına çıkaracak hem de onlardan alınacak ilhamla yapılabilecek yeni çalışmalara dikkat çekecektir. Kültürel zenginliğimizin farkında olmak güven duygumuzu kuvvetlendirecek, geleneksel sanatların evrensel düzeyde yaşatılabilmesi noktasında yapılabilecek yeni çalışmalar için g verecektir.

1.4.Sınırlılıklar

Geleneksel kadın- erkek giysileri işlevsel anlamda, teknik ve sanatsal anlamda son derece geniş kapsamlı bir konudur. İe giyilenler, dışa giyilenler, ayağa, sırtta, başa giyilenler, özel günlerde ya da gündelik olarak giyilenler, gelin giysileri, damat giysileri, hamam giysileri, bunların aksesuarları, kumaş, desen, nakış özellikleri dikkate alındığında konunun genişliği ve detayların fazlalığı çalışmamızı bazı örneklerle sınırlı tutma mecburiyeti doğurmuştur. Bu nedenle çalışmamız geleneksel giysilere genel bir bakış niteliğindedir. Adeta uçsuz bucaksız diyebileceğimiz bu alanda çok sayıda yeni araştırma yapılabilir. Yapılan araştırma bu alanda atılabilecek adımlardan sadece biridir ve yapılabilecek yeni araştırmalara belki bazı bakış açıları kazandıracaktır.

Araştırma sırasında karşılaşılan dikkat çekici bir özellik de rneğin, Burdur Müzesi envanter seksiyonuna kayıtlı bazı geleneksel giysilerin Burdur'da giyilmiş olmasına rağmen aslında başka illerin geleneksel giysilerinin çizgilerini yansıtıyor olmasıdır. Aşağıda yer verilen örneklerde de görüldüğü gibi illerin geleneksel giysilerini kesin sınırlarla birbirinden ayırmak imkansızdır.

Şekil 1.4. 1 Şalvar-Cepken Takım
Kaynak. Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu, Nu. Et.104.21.75

Şekil 1.4. 2 Cepken Arka Görünüm
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.104.21.75

Şekil 1.4. 3 Eskişehir Kadın Giysisi (Cepken Arka Görünüm)
Kaynak: Özel, 1992:104.

Şekil 1.4. 4 Eskişehir Kadın Giysisi
Kaynak: Özel, 1992: 104

Şekil 1.4. 5 Gelinlik- İnönü- Eskişehir
Kaynak: Oskay, 1983.

Anadolu coğrafyasında kültürlerin iç içe geçmesi, giysilerin de pek çok benzerlikler göstermesi sonucunu doğurmuştur. Üçetek entariler, şalvarlar, cepkenler, bindallılar pek çok ilin geleneksel giysisi olarak karşımıza çıkar. O halde Burdur ili geleneksel giysilerinin ayırtıcı özellikleri nelerdir?

Şekil 1.4. 6 Üçlü Takım
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu
No: 2349

Şekil 1.4. 7 İzmir Gelin Giysisi
Kaynak: Tüzün, 1986: 87.

Bu konuda yazılı kaynakların incelenmesinin yanında ulaşılabilen kaynak kişilerle de görüşmeler yapılarak kumaş, desen, nakış ya da kesim ve dikiş tekniği bakımından ayırıcı özellikler belirlenmeye çalışılmıştır; ancak bu da bazı örneklerle sınırlı kalmıştır. Örneğin, şalvar kesimlerinde ağın yukarda olması, paçaların düz ya da büzgülü olması; nakış tekniği olarak Burdur geleneksel giysilerinde genellikle “kordon tutturma” ve “blonya iğnesi” gibi tekniklerin kullanılması; kumaş olarak da en çok “çitari” ve “sevai” cinsi kumaşların kullanılması bunlardan bazılarıdır.

Araştırmalarda karşılaşılan diğer bir sınırlılık da ulaşılabilen giysi örneklerinin tarihleri ya da dönemleri konusunda yeterli bilgi bulunamamasıdır. Alan araştırmasında görülen giysi örneklerinde olduğu gibi Burdur Müzesi Envanter Seksiyonuna kayıtlı etnografik eserlerden seçilen giysi ve giysi aksesuarlarının incelenmesi sırasında da envanter defteri kayıtlarında eserin müzeye geliş tarihi dışında dönem ya da tarihle ilgili bilgi bulunamamıştır. Bu durumda yine nakış, dikiş, model gibi unsurlardan yola çıkılarak; ancak yüzyıl (19.yy) olarak bir tarihlendirme yapılabilmektedir.

1.5.Çalışmanın İçeriği

Çalışma Burdur ili geleneksel kadın- erkek giysilerinin tarihçesini, Burdur Müzesinde ve alan araştırmasında karşılaşılan giysilerden seçilen örnekleri, giysilerin çizimlerini, teknik ve sanatsal özelliklerini, Burdur’da bugün bu konuda yapılan çalışmaları içermektedir.

Bu bağlamda kadın giysisi ve giysi aksesuarı olarak 4 gömlek, 3 gelin iç gömleği, 2 yakalılık, 8 şalvar, 6 işlemesiz üçetekli entari, 6 işlemeli üçetekli entari, 6 yelek, 12 cepken, 4 ceket, 4 takım, 5 bindallı, 5 elbise, 1 etek, 1 çarşaf, 5 fes, 6 çevre, 3 futa, 4 hamam havlusu, 4 takunya, 6 yün çorap, 6 ayakkabı, 2 eldiven, 4 uçkur, 3 kuşak, 8 kemer, 6 tepelik, 2 alınlık; erkek giysisi ve giysi aksesuarı olarak 2 iç gömleği, 2 gömlek, 2 şalvar, 6 yelek, 6 cepken, 2 fes, 4 kuşak, 1 çorap, 1 çarık olmak üzere toplam 153 giysi ve giysi aksesuarı incelenmiş; ayrıca Burdur köylerinde günümüzde de giyilen geleneksel giysilerden seçilen 9 örnek, geleneksel giysilerden esinlenen 11 yeni tasarım ve 8 kitre bebek çalışması tezde yer almıştır.

1.6.Kuramsal Temeller

1.6.1. Burdur'un Tarihçesi

Denizli, Afyon, Isparta, Antalya ve Muğla illeri ile komşu olan Burdur kendi adıyla anılan gölün güneydoğusunda kurulmuştur (Tuncel, 1992: 426-429). Burdur, tarihi çağlarda, doğuda İşavria, Lykonía, güneyde Pamphylia, batıda Likya ve Karya, kuzeyde Frigya ve Galatia bölgeleri ile çevrili olan Pisidya bölgesi sınırları içindeydi (Burdur, [08.10.2008]).

Burdur'un tarih öncesi (prehistorik) geçmişi Paleolitik Çağa kadar uzanır. Yeşilova İlçesi Başkuyu Köyü'nde bulunan kaya resimleri bunun kanıtıdır. Paleolitik (700.000 - 15.000), Mezolitik (15.000 - 8.000), Neolitik (8.000 - 5.500) ve Kalkolitik (5.500 - 3.200) çağlara ait çeşitli buluntular Burdur'da bulunan Hacılar, Kuruçay, Gebrem, Beyköy, Bucak, İstasyon Höyük, Yazır, Yarıköy, Çamur, Hasanpaşa, Harmankaya, Alan, Beyköy gibi birçok höyükte karşımıza çıkar. Yarışlı Gölü civarı (Düğer) ve Uylupınar'da da Frig eserleri bulunmuştur (Burdur'un Tarihi Yerleri, [08.10.2008]).

Roma Çağında Pisidya'nın her yerinde birçok yeni şehir kurulmuştur ve bugün Burdur sınırları içinde bulunan harabelerin hemen hepsinde bu çağa ait arkeolojik kalıntılar görülmektedir. Kremna (Bucak), Komama (Ürkütlü), Olbasa (Belenli), Nekropol (Uylupınar) ve Sagalassos bunların en önemlileridir (Burdur, [08.10.2008]). Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasıyla Pisidya, Doğu Roma (Bizans) sınırları içinde kalmıştır.

1071 - 1100 tarihlerinde Anadolu'ya gelen Türklerden Kınalı aşireti (Kültürel Zenginlikler Ülkesi Türkiye, [08.10.2008]) ilk olarak Hamam Bendi denilen mevkide Burdur'un Türk dönemi yerleşimini gerçekleştirmiş, Selçuklulardan sonra Hamitoğulları Beyliği'nin topraklarına katılan kentte yerleşim Hamitoğlu Dünder Bey tarafından yaptırılan Ulu Cami civarında gelişmiştir (Tuncel, 1992:426-429). I. Murat döneminde Hamitoğulları'ndan satın alınan ve Tirkemiş kazası olarak anılan Burdur, Yıldırım'ın 1391'deki seferi sonunda Osmanlı denetimi altına girmiş, 1920'de bağımsız sancak olmuş ve Cumhuriyetten sonra 1923'te il durumuna geçmiştir (Burdur'un Tarihi Yerleri, [08.10.2008]).

Burdur ili sınırları içinde 20.Yüzyıl başlarına kadar Oğuz Türkmen boy adlarını taşıyan otuz dört yerleşim yeri görülür (Burdur Araştırması, [05.11.2008]).

Çavdır(Çavundur): Aşağı Çavdır, Yukarı Çavdır ve Yaka Çavdır'ı,

Büğdüz: Merkezde bir köy halen aynı adla mevcut; ancak Ağlasun, Gölhisar ve Bucak'taki köyler bu gün yoktur.

Yazır: Çavdır, Ağlasun, Yeşilova ve Yazır Alanı

Kayı: Burdur, Bucak, Yeşilova, Gölhisar Kayıcık köyleri

Yüreğir (Yüreğil): Irla Yüreğili, Tefenni Yüreğili, Bucak Yüreğili

Yuva: Tefenni'de Yuva, Yuvalak ve Bucak'ta bir köy (Sumer, 1992; Türkay, 1979'dan akt. Kuzucu, 2001:41).

Salur: Burdur Merkez ve Kemer

Düğer: Burdur Merkez ve Çavdır

Bayındır, İğdir (Yeşilova), Bayat, Karaevli, Peçenek, Kızık, bunlardan bazılarıdır. Günümüzde Oğuz boylarının adını taşıyan birçok köyün ismi değiştirilmiştir. Örneğin, Çavdır'ın Bayındır Köyü Bayır, Kayıcık Köyü Kayacık, Yazır Köyü Gölcük sonra tekrar Yazır, Tefenni Yüreğir Köyü Yeşilköy, Bucak Kayı Demirli olmuştur (Burdur Araştırması, [05.11.2008]).

1.6.2. Burdur'da Dokuma Sanatı

Dokumacılık insanlık tarihi kadar eskidir. Çatal Höyük' de yapılan kazılarda Neolitik çağa (Cilalı taş çağı) ait (M,Ö. 6000) dokuma parçaları bulunmuştur (Tuğtaş, [05.10.2008]). Bugün Anadolu'da dokumalarıyla ün kazanan merkezlerin Anadolu ilk çağ yerleşimleri ile benzer olması dokumacılık geleneğini Antik Çağla ilişkilendirir (Uğurlu, 1985:11-17).

Başlangıçta son derece iptidai olan dokumalar, değişen sosyal ve kültürel ihtiyaçlara göre gelişmiş ve çeşitlenmiştir (Atalayer, 1992:33). Günümüzde dünya müzelerinde güzel örnekleri bulunan Türk kumaş ve kadifelerinin 16. yüzyıla ait olduğu düşünülmektedir (Özen, [05.10.2008]).

“Burdur’da el sanayii bilhassa dokumacılık üzerinde toplanır.” (Türkiye Kılavuzu, 1946:703). Burdur geleneksel dokumalarıyla ilgili ilk bilgiler 19.yy Salnamelerinde görülür (Oyman, 2007:112-122). 1906 Salnamesinde, 100’den fazla tezgâhta 500’den fazla işçinin çalışmakta olduğu kaydedilir. 1930 yılında tezgâh sayısı 1200’e, çalışan işçi sayısı 5-6 bine ulaşmıştır. 1937’lerde 2000 evde 3500 el tezgâhı olduğu bilinmektedir (Oyman, 2007:112-122).

1.6.2.1. Alaca Dokumaları

Alaca, genellikle kırmızı zemin üzerinde sarı çubuklu, pamuklu bir kumaştır (Ergür, 2002:7). Pamuklu ve ipekli alaca olarak ikiye ayrılır. Alacalara “Beş parmak” da denir. Dayanıklı ve kullanışlı bir kumaş olan alaca, eski dönemlerden beri Anadolu’nun birçok yöresinde dokunmuştur. Erzincan, Tire, Bursa, Halep, Manisa, Kastamonu alacaları dönemlerinin meşhur dokumalarıdır (Dokumacının El Kitabı, 2005:4).

Burdur ilinde alaca kumaş dokumacılığının başlangıcına ait kesin bir tarih olmamakla birlikte, alaca dokumacılığının yüz yılı aşkın bir geçmişi olduğu bilinmektedir. 1800-1820 yılları arasında Uluborlu ilçesinin Senir Köyü halkından 100 hanenin (yaklaşık 500 kişi) eşkıya baskısından kaçarak Burdur’a yerleşmesi dokumacılığı da beraberinde getirmiştir (Alaca Dokumalar, [31.10.2008]).

Başlangıçta her evde bir alaca tezgâhı varken çok geçmeden evlerde ikinci tezgâhlar işler duruma geçmiştir. Tezgâh sayısının kısa sürede iki bine ulaşması, ailenin her ferdinin, kadın erkek demeden kendini dokumacılığın içinde bulması, Burdur’daki alaca dokumacılığının önemini ortaya koyar. 1930 yılına kadar ferdi olarak devam eden kumaş dokumacılığı 1930 yılında, dokuma kooperatifinin kurulması ile yeni bir sürece girmiş; dokuma kooperatifi, hem dokumada kullanılacak malzemelerin dağıtılmasında, dokunan ürünlerin kalitesinin belirlenmesinde, hem de yurt içi ve yurt dışında pazarlanmasında etkili olmuştur.

Şekil 1.6.2.1. 1 1936 Alaca Dokumalar Pazarı
Kaynak: Arif ÇİFTÇİ (Eski Burdur Resimleri)

Alaca dokumalardan ev tekstil ürünü olarak masa örtüsü, çarşaflık kumaş, yatak örtüsü, minder, hamam bohçası vb. alanda; giysi ya da giysi parçası olarak da eşarp, tülbent, gömleklik kumaş, şalvar, üçetek vb. alanda yararlanılmış, kumaş hangi gereksinime göre dokunuyorsa, eni ve boyu da ona göre belirlenmiştir. Alaca dokumaların özellikleri kullanım alanlarına göre değişiklikler gösterir. Eni 40 cm’den başlayan 1m’ye kadar çıkabilen alacalar vardır. Boyuna ince çizgili olan, mavi ve beyaz renklerde dokunan ve genellikle gömleklik kumaş olarak kullanılan “Karnıyarık Alaca”, boyuna kalın çizgilerden oluşan ve pijamalık kumaş olarak kullanılan “Sopalı Alaca”, üzerindeki desenlerin özelliklerine göre adlandırılan “Nohutlu Alaca” bunlardan bazılarıdır (Oyman, 2007:112-122). Alaca dokuma tezgâhlarında dokunan Moda, Dişli, Yaneru ve Zincirli denilen dokumalar zamanının Türkiye piyasasında ün kazanmıştır (Türkiye Kılavuzu, 1946:703).

Şekil 1.6.2.1. 2 Alaca Dokuma Tezgahı
Kaynak: Baki Bey Konağı

Şekil 1.6.2.1. 3 Alaca Dokuma Tezgahı
Kaynak: Alaca Dokumaları Satış Yeri

Şekil 1.6.2.1. 4 Alaca Dokuma
Kaynak: Halk Eğitimi Merkezi

Şekil 1.6.2.1. 5 Alaca Dokuma
Kaynak: Alaca Dokumaları Satış Yeri

Alaca dokumalar başlangıçta çukur tezgâhlarda dokunmuştur. Bu tezgâhlarda dokumacının oturduğu yer ve tezgâh ayakları bir çukurda bulunmaktadır. Sonraları kamçılı tezgâhlar kullanılmıştır (H.Şenel, sözlü görüşme, 10.05.2008). Kamçılı tezgâhların diğer tezgâhlardan farkı, mekiğin el ile değil de kamçının çekilmesiyle atılmasıdır (Dokumacının El Kitabı, 2005:3). Bu sistem dokumacılığa hız kazandırmıştır.

1.6.2.2. İbecik Dokumaları

İbecik Dokumaları da Alaca Dokumaları gibi geçmişi çok eskilere dayanan bir dokuma türüdür. Genellikle atkısı ipek, çözgüsü pamuklu, ince, zarif dokumalardır. İbecik dokumaları bugün de az sayıda insan tarafından geleneksel çukur tezgâhlarda geleneksel yöntemlerle dokunmaktadır (M. Orhan, sözlü görüşme, 5.11.2008). İbecik dokumaları gelin giysilerinde, gömlek (göynek) kumaşı olarak, özellikle yöresel başörtülerinde ve ev tekstil ürünlerinde kullanılmaktadır.

Şekil 1.6.2.2. 1 İbecik Dokuması
Kaynak: Oyman, 2007: 114

Şekil 1.6.2.2. 2 İbecik Bezi
Kaynak: Burdur Halk Eğitimi Merkezi

1.6.2.3. Geleneksel Giysilerin Tarihçesi

Burdur ili geleneksel giysilerinin tarihi özelliklerini, genel anlamda geleneksel giysilerin tarihçesinden soyutlamak mümkün değildir. Geleneksel giysilerin tarihçesi hakkında bilgi edinebilmek için öncelikle giysilerin kumaş ve işlemelerine bakmak gerekir.

Türk mekikli dokumaları, ev dokumaları, çarşı dokumaları, saray dokumaları ve taklit dokumalar olarak ele alınabilir (Tuğtaş, [05.10.2008]). Saray tezgâhlarında dokunan kumaşlarda çok miktarda altın, gümüş, ipek kullanılmıştır. Çözü ve atkısı ipekli, bir çeşit havsız kadife, kaftanlık kumaşlara "kemha"; ipekle, bazen de sırma tel ile dokunan çiçekli kadife türüne "çatma"; ipek ve altın sırmalı tellerle karışık dokunmuş ipek saten ya da ipek kadife kumaşa "diba"; çözgüsünde ipek, atkısında altın, gümüş tel kullanılan kumaşa "serâser"; motifleri ipekle dokunan altınlı kadifeye "zerbaft"; renkli, parlak, ince ipekten kumaşlara "atlas" denir. Bunlardan başka kalın yünlü "aba", ham ipekten bazen pamuk karışık dokunan "bürümcük" (Ergür, 2002:1-307), çözgü ve atkısı yün "çuha"; parlak, desensiz, harelî görünümlü "canfes"; ipek ve pamuk karışımı, harelî "gezi"; zemini siyah ve sırmadan olan "hataî" (Özen, 1980-81:300-306) gibi kumaşlar da vardır

Deri ve ipekli, yünlü, pamuklu, keten gibi farklı dokumalar üzerine iğneyle, değişik cins ve renkteki ipliklerle yapılan bezemelere işleme denir (Barışta, 1984:1). İşleme sanatı sonsuz bir motif zenginliğine sahiptir. Kadın ve erkek giyiminde çevre, cepken, şalvar, uçkur, üçetek entari, bindallı gibi giysilerde ya da havlularda, peşkirlerde, keselerde vb. her türlü eşyada işlemler kullanılmıştır. Bunlar doğadan alınan üsluplaştırılmış motiflerdir. İşlemlerde yüzyıllara göre farklılıklar gösteren "ciğerdeldi", "gözeme", "sarma", "balıksırtı", "civankaşı", "susman", "mürver", "muşabbak", "tel kırma", "dival" gibi adlarla anılan teknikler kullanılmıştır (Türk Kumaş İşleme Sanatı, [06.11.2008]).

Türk kumaşlarında çiçek biçimleri (lale, karanfil, gül, sümbül, papatya) ya da hilal, rûmi, çintemâni, çarkıfelek, çam kozalağı, nar ve geometrik desenler çok kullanılmış, Türk kırmızısı, çini mavisi, pişmiş ayva, safran sarısı şeklinde adlandırılan ve zamanla solmayan renkler yeğlenmiştir.

Selçuklular da işleme sanatına büyük önem vermişlerdir; ancak Türk işlemeciliğinin en parlak dönemi Osmanlı devrinde görülür. Osmanlı işlemlerinde dönemlere göre farklılıklar görülür. 16 yüzyıl işlemlerinde kullanılan motifler, genellikle doğadan alınmıştır. Kullanılan renkler, yeşil, kırmızı, mavi, ve sarıdır. Bu devirde, kum işi,

pesend ve sarma gibi teknikler kullanılmıştır. 17. yüzyılda renklerin pastelleştiği, tekniklerin ise çeşitlendiği görülür. 18. yüzyılda Rokoko ve Barok sanat tesirleri artmaktadır. Bu dönemde işlemlerde görülen renk, desen ve kompozisyon zenginliği dikkat çekicidir. Bu yüzyılda, dival, balıksırtı, aplike, muşabbak, mürver, sûzenî (kasnak üzerine gerilen kumaşın tuğla zincir çekilerek ya da iğne ile işlenmiş biçimi) (A. Selen, sözlü görüşme, 15.11.2008) ve çift dolgu teknikleri ağırlıklı olarak kullanılmıştır. 19. yüzyılda ise imparatorluktaki genel gerileme işlemlere de yansır, kalite bozulmaları göze çarpar. Bu dönemde ipek, altın, gümüş iplik yerine pamuk, bakır, adi tel kullanıldığı görülmektedir. Dönemin en gözde işleme tekniği ise Dival'dır (Özsayiner, [05.10.2008]) .

19. yy. elbiselerinde yanlardaki yırtmaçların üzerinde gizli cepler ya da yaka cebi de görülür (Görünür, [03.09.2008]).

Kumaş ve nakış özellikleri dışında Burdur geleneksel kadın, erkek giysilerinin tarihçesi hakkında ipuçlarına ulaşabileceğimiz bir diğer kaynak dönem özelliklerini yansıtan fotoğraflardır.

Şekil 1.6.2.3.1. Burdur Karasenir Mahallesinden Ali Karaatlı'nın Babasının 1890'da (?)

Dinar'da Çekilen Resmi

Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

Resimdeki kişinin sırtında mintan, cepken, altta uçurluğu mavi menevrek (çakşır), üstte şal kuşak, dokuma kolan, saat kösteği, başında poçu, ayağında yarım körüklü Burdur çizmesi, belinde Yatağan kama, elinde kehribar tespih görülmektedir (A. Ekinci, sözlü görüşme, 03.09.2008).

Giysiler ya da giysi aksesuarları üzerindeki yazılar ve tarihler de giysilerin dönemleri hakkında bilgiler verir.

Şekil 1.6.1.3.2. Alınlık (Çenelik)

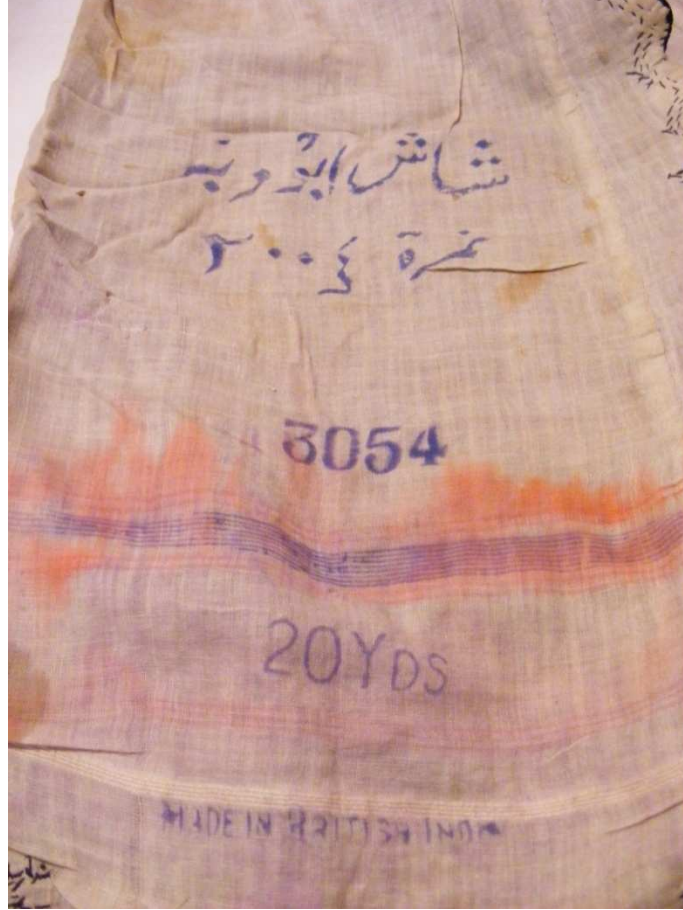
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.1.13.95-10

Şekil 1.6.2.2.3 Alınlık

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.1.13.95-10

1293 tarihli Sultan II. Mahmud dönemine ait gümüş ve altın paralar. Üzerinde: "aransıra darbı fi Kostantiniyye 1293" (A. Sakal, yazılı görüşme, 04.12.2008) tarihi yazılı. Paralar İstanbul darphanesinde basılmış. Yaklaşık 132 senelik. Arka yüzdeki tuğranın sağında "Adli" mahlası var. "Adli" Sultan II. Mahmut'un mahlasıdır.

Şekil 1.6.2.3.3. Üçetek Entari Astar Kumaşı
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 515.67.73

Üzerinde "MADE IN BRITISH INDIA" yazan astar kumaş muhtemelen Hindistan'ın İngiliz sömürgesinde olduğu dönemlere ait.¹

¹ Hindistan 15 Ağustos 1947'de bağımsızlığına kavuşmuştur.

2.MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın amacı ve yararı ortaya konulmuş, bu amaç doğrultusunda araştırmanın konusu belirlenmiştir.

Geleneksel giysiler son derece geniş kapsamlı bir konudur. Ayağa, sırtta, başa giyilenler; bunların kumaş, dikiş nakış özellikleri de dikkate alındığında tüm örneklerle ulaşabilmenin imkansızlığı araştırmayı belirli örneklerle sınırlı tutma mecburiyeti doğurmuştur. Bu nedenle çalışma evreni olarak öncelikle Burdur Müzesi seçilmiş, bu bağlamda Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Bunun yanında alan araştırmasında karşılaşılan örneklerden de yararlanılmıştır.

2.2. Yöntem

Araştırmaya yazın taramasıyla başlanmış, YÖK'ün tez veri sayfasından Tokat, Denizli, Kütahya, Çorum, Afyon, Bolu- Kırıbsık, Trakya Bölgesi, Sivrihisar, Tarsus, Konya- Doğanhisar, Yozgat, İstanbul, Uşak, Muğla, Kırım geleneksel giysileriyle ilgili yüksek lisans ve sanatta yeterlilik tezleri yapılmış olduğu görülmüştür. Ayrıca “Geleneksel Türk Halk Giysileri Terminolojisi”, “Türk Geleneksel Giyiminde Takı ve Aksesuar”, “20.yy. Süresince Kadın Giysi Kalıplarının Uğradığı Form Değişikliği ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma” ve “Sebepler Sonuç İlişkisi İçerisinde Modada Anarşizm” konularında da aynı şekilde yüksek lisans ve sanatta yeterlilik tezleri yapılmıştır. Burdur geleneksel giysileriyle ilgili olarak ise “Burdur Yöresinde Oynanan Halk Oyunları ve Yöresel Halk Oyunları Kıyafetleri” konulu bir yüksek lisans tezi ile “Burdur Erkek İç Giyimi” ve “İbecik Köyü Gelin Giysileri” konulu lisans düzeyinde yapılmış tezlere ulaşılabilmiştir.

Bunun dışında geleneksel giysilerin kumaş özellikleri, nakış özellikleriyle ilgili olarak da ulaşılabilen kaynaklar incelenmiş ve bunların ışığında araştırma evreni belirlenmiştir.

Örneklem olarak saptanan giysilerin fotoğraf çekimleri yapılmış, teknik özellikleri belirlenmiş, giysiler kumaş ve nakış özellikleri bakımından da incelenmiştir. Bu bağlamda çekilen fotoğrafların “Adobe Photoshop” programı ile arka planları temizlenmiş, “AutoCAD” programı ile de gerekli çizimler yapılmıştır.

Yazım aşamasında giysilerin ön görünüşleri ve arka görünüşleri arasında kumaş, dikiş ya da nakış olarak bir fark yoksa sadece ön görünüşlerine tezde yer verilmiş, bir fark varsa her iki görünüş de tezde yer almıştır. Giysilerin yüzey şemaları oluşturulmuş, ayrıca işlemeli giysilerden seçilen desen örneklerinin de çizimleri yapılmıştır. Giysiler yanında giysi aksesuarlarından seçilen örnekler de incelenmiştir. Düzenleme sırası olarak üstte giysi ya da giysi aksesuarı altta ilgili açıklamalar yer almaktadır.

Giysi nakışlarının özellikleri incelenerek “kordon tutturma”, “blonya iğnesi” gibi yöreye has nakış teknikleri yanında “Maraş işi” ya da “Bartın işi” olarak da anılan; ancak kültürler arası etkileşimle Anadolu’nun her yerinde, elbette Burdur’da da kullanılan işleme tekniklerine de değinilmiştir.

Araştırma süreci boyunca bir yandan yazın taraması, bir yandan örneklem incelemesi yapılırken bir yandan da sözlü kaynaklarla görüşülerek olabildiğince doğru verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.3. Veri Toplanması ve Çözümü

Geleneksel giysilerden günümüze ulaşabilenler genellikle müzelerde koruma altına alınanlardır. Elinde geleneksel giysi örneği bulunan kişiler ya bunları doğru koruyamamıştır ya da başkalarına göstermek istememektedir. Alan araştırmasında bulunabilen örneklerin azlığı ve giysileri topluca görebilme imkanının bulunması nedeniyle çalışma evreni olarak Burdur Müzesi seçilmiştir.

Burdur Müzesi bir arkeoloji müzesidir; ancak sergilenememesine rağmen etnografik eser bakımından da bir hayli zengindir. Etnografik eserler, az sayıda da olsa, Burdur Baki Bey Konağı ve Taşoda Konağında sergilenmektedir.

Burdur Müzesinde 4883 etnografik eser vardır. Bu eserlerin beşte birinden fazlası kadın erkek giysisi ve giysi aksesuarıdır (O.G.Ergin, sözlü görüşme, 30.11.2008). Dolayısıyla Burdur Müzesi araştırmanın en önemli veri kaynağını oluşturmuştur.

Daha önce alan araştırması yapılarak oluşturulan kişisel arşivlerden de yararlanılmıştır (A. Ekinci, sözlü görüşme, 30.06.2008). Bu bağlamda geleneksel giysileri günümüzde de yaşatan bazı köylerin giysi örneklerine ait fotoğraflara tezde yer verilmiştir.

Burdur’da tarihi geçmişi olan ve yeniden canlandırılmaya çalışılan alaca dokumalar ve İbecik dokumalarıyla ilgili modernize edilmiş giysi tasarımları da incelenmiş, Burdur Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü ve Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü verilerinden de yararlanılmıştır. Ayrıca geleneksel giysilerin giydirildiği ve Burdur Kız Meslek Lisesi ile Bucak Kız Meslek Lisesi tarafından üretilen kitle bebeklere de yapılabilecekler örnek oluşturması bağlamında tezde yer verilmiştir.

Sözlü kaynaklar da araştırmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bunun yanında araştırma konusu kapsamında ulaşılabilen yayınlar ve elektronik ortamda yer alan (internet) verilerden de yararlanılmıştır.

3.BULGULAR

3.1. Kadın Giysileri

Burdur ili geleneksel kadın giysilerini genel olarak bedene giyilenler, başa giyilenler ve ayağa giyilenler şeklinde tasnif etmek mümkündür.

Şekil 3.1. 1 Burdur
Geleneksel Kadın Giysisi
Kaynak: Özel, 1992: 84

Şekil 3.1. 2 Geleneksel Kadın Giysisi (İbecik)
Kaynak: Tüzün, 1986:55

Bedene giyilen giysiler içten dışa doğru: Gömlek (köynek, iç göğneği), şalvar, üçetek entari, cepken, önlük (öncek), kuşaktır.

Baş giyilenler: Fes, çevre (tülbent), başlık, başörtüsü.

Ayağa giyilenler: Yün çorap, çarık, yemeni.

Bu sıralamanın dışında kalan; ancak araştırmalarımızda gördüğümüz bindallılar, etekler, ceketler, şalvar-cepken takımlar, çarşaf, elbiseler, hamam giysileri, giysi aksesuarları vb. de vardır.

Çalışmada kadın giysileri gömlekler, şalvarlar, üçetekler, yelekler, cepkenler, ceketler, takımlar, bindallılar, elbiseler, etek, çarşaf, fesler, çevreler, hamam giysileri [fıta (peştamal), hamam havlusu, nalın (takunya)], çoraplar, ayakkabılar, eldivenler, giysi aksesuarları (uçkurlar, kuşaklar, kemerler, tepelikler, alınlıklar, tepelik bağları) sıralamasıyla ele alınmıştır.

3.1.1. Gömlekler (Göğnek-Köynek):

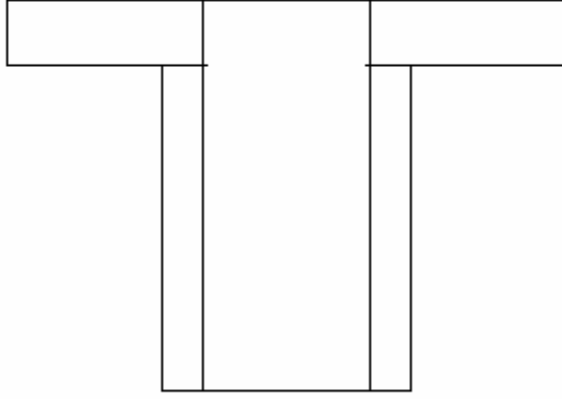
İç çamaşırı olarak kullanılan, yanları genellikle yırtmaçlı, dokuma kumaştan yapılan giysilerdir (Ergür, 2002:95). Burdur yöresinde göğnek, köynek olarak da adlandırılır. Burdur'da gömlekler genellikle alaca dokumalardan üretilmiştir. Gelinlik, damatlık olarak hazırlananlar ipekli kumaşlardan yakası açılmadan hazırlanır. Bu tarz gömleklerin yakası düğün esnasında ya da gömlek giyileceği zaman açılır.

Gömlekler İbecik yöresinde ince yumuşak dokumalardan yapılır. Bu dokumalar düz beyaz renkli ya da beyaz üzerine kırmızı, sarı, mavi çubuklu olarak hazırlanır. İbecik'te ipek ya da bürüncek (Yılmaz, 2001:91) diye adlandırılan bu dokumalar geleneksel yöntemlerle el tezgâhlarında az sayıda kişi tarafından halen dokunmaktadır. Çözüğü ipi pamuk, atkı ipleri ise ipek olarak dokunmaktadır.

Gömleklerin yakası, etek ucu ve kol uçları genellikle iğne oyası, tığ oyası, pul oyası veya boncuk oyasıyla süslenmektedir.

Şekil 3.1.1. 1 Alaca Dokuma Gömlek
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 6620

Şekil 3.1.1. 2 G mle in Yüzey  eması

Şekil 3.1.1. 3 Gömlek Detay (T   oyası)

Boy: 89 cm

Kol Uzunluğu: 44 cm

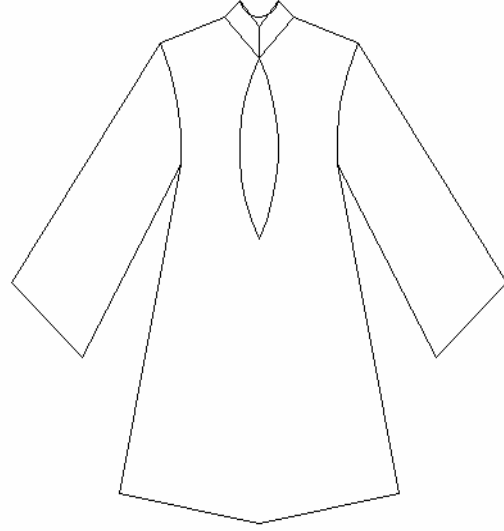
Kol Geni li i: 16 cm

Omuz Geni li i: 42 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 7:111)

Alaca Dokumadan yapılan g mle in rengi beyazdır. Kol uçlarında yeşil ve kırmızı renklerle  r lm   t   oyası vardır. Yaka kısmı a ılmamı tır, bu da g mle in hiç kullanılmadığını gösterir.

Şekil 3.1.1. 4 Alaca Dokuma Gömlek

Şekil 3.1.1. 5 Gömleğin Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. E.6619

Boy: 96 cm

Kol Uzunluğu: 52 cm

Kol Genişliği: 22 cm

Omuz Genişliği: 42 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 7:110)

Gömlek beyaz renkli alaca dokumadan yapılmıştır. Kol uçlarında antika nakış tekniği ile kenar temizleme yapılmış, kol ucuna zürefa iğne oyası yapılmış en üstüne de tığ oyası ile süsleme yapılmıştır (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

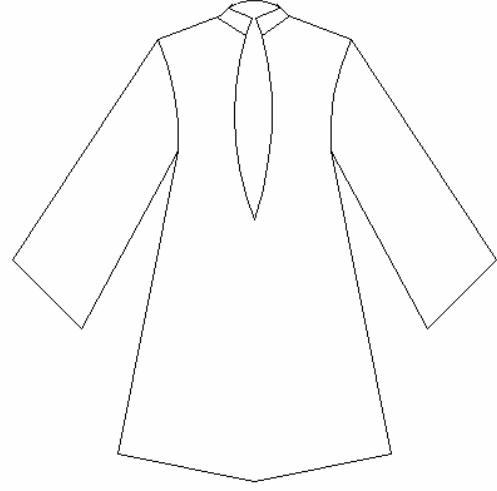

Şekil 3.1.1. 6 Gömlek kol ucu süslemesi

Yakada süsleme yoktur. Yaka kısmında düğme ve düğme deliği yer almaktadır.

Şekil 3.1.1. 7 Alaca Dokuma Gömlek

Şekil 3.1.1. 8 Gömleğin Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. E.6618

Şekil 3.1.1. 9 İğne Oyası Süsleme
(Yaka kenarı)

Şekil 3.1.1. 10 Tığ Oyası Süsleme (Kol ucu)

Boy: 90 cm

Kol Uzunluğu: 55 cm

Kol Genişliği: 22 cm

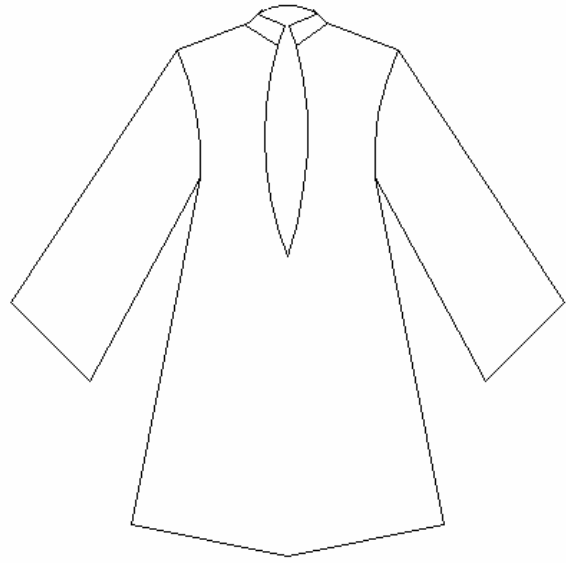
Omuz Genişliği: 49 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 7:110)

Alaca dokuma gömlek beyaz renklidir. Yaka kenarında yeşil ve turuncu renklerle işlenmiş iğne oyası, kol ucunda pembe iplikle yapılan tığ oyası mevcuttur. Yaka kenarına kırmızı dokuma kumaş geçirilmiştir.

Şekil 3.1.1. 11 Bürümcük Gömlek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.242.33.73

Şekil 3.1.1. 12 Gömleğin Yüzey Şeması

Boy: 84 cm

Kol Uzunluğu: 50 cm

Kol Genişliği: 16,5 cm

Omuz Genişliği: 54 cm

En (genişlik): 54 cm

Beyaz renkli bürümcükten yapılan gömlek mintan tarzında (yakasız) dikilmiştir. Kolları geniştir. Yakaya Amerikan bezinden pervaz geçirilmiştir. Yakadaki “V” şeklindeki açıklık ve kol uçlarına beyaz iplikle pul oyası yapılmıştır (Envanter Defteri, C 73-3:42).

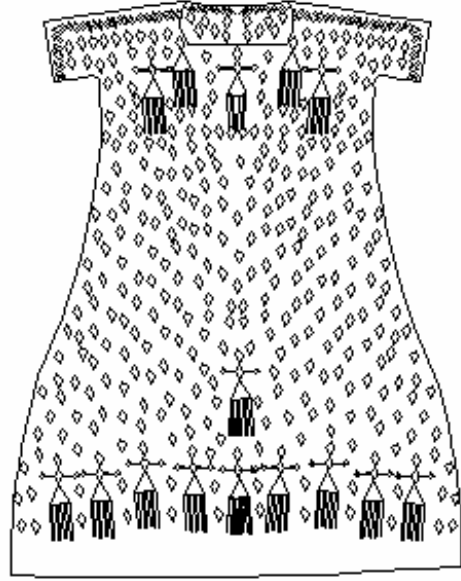
3.1.1.1. Gelin İç Gömleği

Tül üzerine gümüş tellerle “tel kırma” tekniğiyle işlenen gelin iç gömlekleri bazı kaynak kişilere göre “gelin hamam giysisi” olarak da kullanılmaktadır (A. Dilekli, sözlü görüşme, 12.06.2008).

Şekil 3.1.1.1. 1 Gelin İç Gömleği

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 99.54.82

Şekil 3.1.1.1. 2 Gömleğin Yüzey Şeması

Boy: 103 cm

Omuz Genişliği (kol dahil): 75 cm

Etek Genişliği: 78 cm

Bel Genişliği: 48 cm (Envanter Defteri, C 82-1:99)

Gümüş tellerle yuvarlak delikli tül üzerine “tel kırma” tekniğiyle işlenmiş gelin iç gömleği. Kısa kollu (kol takma değil, bedenle birlikte oluşmuş) dur. Omuzdan itibaren kol üst ortası dikişlidir. Gömlek sandık yakalıdır.

Tül iç gömleğin etek çevresine stilize kadın figürleri işlenmiştir (Kollarını iki yana açmış kadın figürü) aynı figür elbisenin göğüs kısmında beş adet olarak işlenmiştir. Elbisenin ön yüzünde yakanın ortasına gelen yerde bir kadın figürü daha işlenmiş olup bu figürü iç içe geçmiş ortaları baklava dilimli “V” şekiller izlemektedir. Dikine olan bu iç içe geçmiş şekiller etek ucuna dizili insan figürleriyle birleşir. Elbisenin ön ve arka yüzeyleri bütünüyle baklava motifleriyle doldurulmuştur.

Envanter defterinde “sarma tekniği” olarak adlandırılan işleme tekniği aslında bir “tel kırma” tekniğidir. Tel kırma işlemlerde gümüş tel kullanılmıştır.

Elbisenin koltuk altı kısımları daha açık renk (beyaz) tül kullanılarak onarım görmüştür. Özgün tül rengi sarıdır.

Şekil 3.1.1.1. 3 Gelin İç Gömleği

Şekil 3.1.1.1. 4 Gömleğin Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 113.73.82

Boy: 105 cm

Omuz Genişliği (kol dahil): 70 cm

Etek Genişliği: 78,5 cm

Bel Genişliği: 49 cm (Envanter Defteri, C 82-2:9)

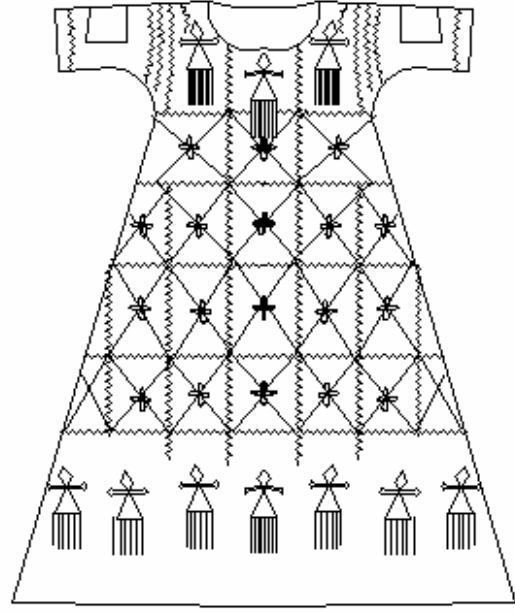
Burdur'da bulunan gelin iç gömleği gümüş tellerle sarı renkli, yuvarlak delikli tül üzerine “tel kırma” tekniğiyle işlenmiştir. Kısa kollu (kol takma değil, bedenle birlikte oluşmuş) dur. Omuzdan itibaren kol üst ortası dikişlidir. Gömlek sandık yakalıdır.

Tül iç gömleğin etek çevresine ve göğüs kısmına kollarını iki yana açmış stilize kadın figürleri işlenmiştir. Arka yaka ortadan ve ön göğüs altından başlamak üzere eteğe kadar iç içe işlenmiş (V) desenleri yer alır. Kalan yüzeyler bütünüyle baklava dilimi desenlerle doldurulmuştur. Ön yüzde göğüs kısmında stilize kadın figürlerinin yanı sıra saksıda çiçek motifleri işlenmiştir. Giysinin beline lastik geçirilmiştir.

Şekil 3.1.1.1. 5 Gelin İç Gömleği

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 141.76.83

Şekil 3.1.1.1. 6 Gömleğin Yüzey Şeması

Boy: 101 cm

Omuz Genişliği (kol dahil): 74 cm

Etek Genişliği: 76 cm

Bel Genişliği: 47 cm (Envanter Defteri, C 83-2:69)

Gümüş tül işlemeli gelin iç gömleği Burdur cumhuriyet dönemine aittir. Yuvarlak delikli sarı renkli tül dendir. Yuvarlak yakalı, kısa kollu (kol takma değil)dur, beyaz renk gümüş telle tel kırma tekniğinde işleme yapılmıştır. Eteğin çevresi ile ön yakada insan figürleri (stilize kadın figürleri) işlenmiştir. Elbisenin diğer kısımlarına birbirine bitişik dikdörtgenler yapılmıştır. Bu dikdörtgenlerin içlerinde köşelerden çizgisel uzantılar işlenmiş olup uzantıların birleştiği orta noktada dört yapraklı çiçek motifi yapılmıştır. Kol kenarlarına beyaz renkte boncuklar dikilidir. Sağ koltuk altı yine tülle olmak üzere yamalanmış, sırta da ikinci bir tül parça dikilmiştir.

3.1.1.2. Yakalıklar

Arka bedeni ve kolları olmayan, sadece ön kısım ve yakadan ibaret giysilerdir. İçine giyilecekleri giysilerin yaka açıklığını kapatmak amacıyla oluşturulan yakalıkların

yaka kısmında iğne oyları ya da tığ oylarından oluşan ve pullarla süslenen zengin bezemeler vardır.

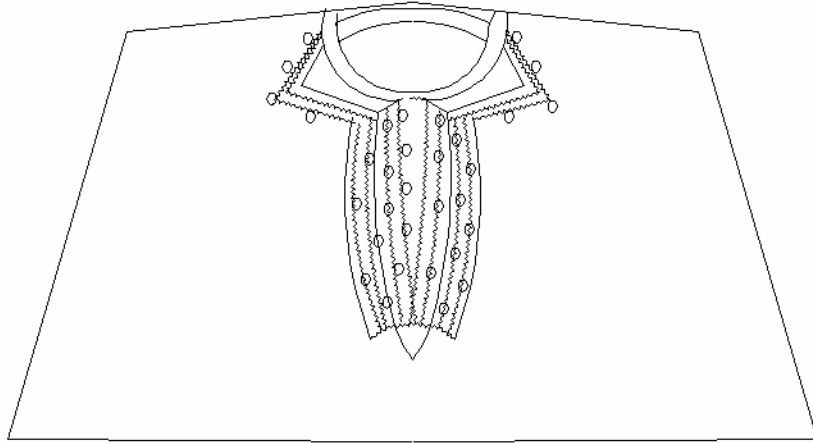

Şekil 3.1.1.2. 1 Yakalık

Şekil 3.1.1.2. 2 Yakalık Detay

Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 553. 67. 73)

Şekil 3.1.1.2. 3 Yakalık Yüzey Şeması

Boy: 53 cm

En (genişlik): 31 cm

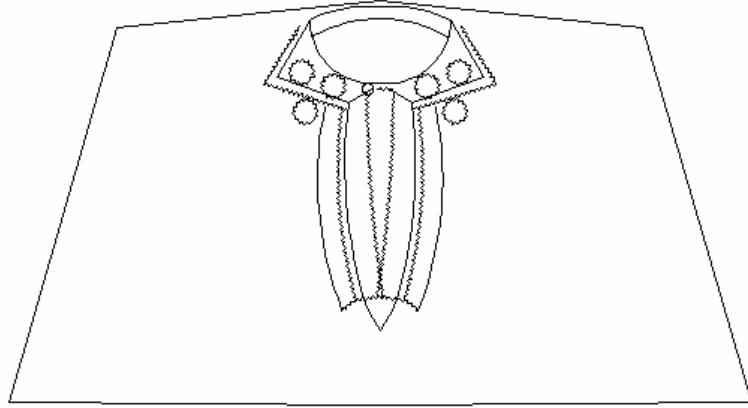
Yaka Açıklığı: 27 cm (Envanter Defteri, C 73-6:48)

Dokuma kumaştan yapılan yakalığın arkası ve kolları yoktur. Yaka kısmının her iki açıklık kenarında ikişer sıralı iğne oyları yer almaktadır. Pembe, mavi, yeşil, eflatun, bordo, krem renkli iğne oylarının uç kısımlarında gelin pulları vardır.

Şekil 3.1.1.2. 4 Yakalık

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.548.67.73

Şekil 3.1.1.2. 5 Yakalık Yüzey Şeması

Boy: 44 cm

En (genişlik): 43 cm

Yaka Açıklığı: 22 cm (Envanter Defteri, C 73-6:48)

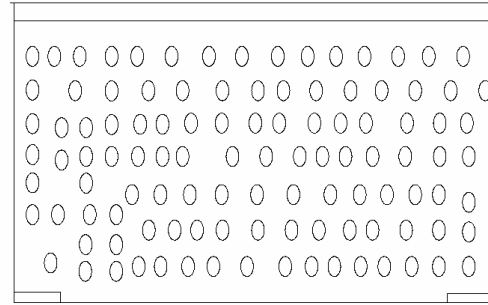
Dokuma kumaştan yapılan yakalığın yaka açıklığının kenarlarına yeşil ve eflatun renklerde iki sıra tığ oyası yapılmıştır. Oyaların ucunda pullar vardır.

3.1.2. Şalvarlar

Şalvar, çok eski dönemlerden bu yana Anadolu'nun hemen her yöresinde kullanılan bir giyim eşyasıdır. Batı etkisinin yoğunlaştığı 19.yy.a değin her sınıftan kadın ve erkek tarafından giyilmiştir. Bugün de Anadolu'nun birçok yöresinde yaygın bir biçimde

kullanılmaktadır. Erkek şalvarları genellikle çuhadan ya da kaşmir, şali vb. yünlü kumaşlardan yapılırken kadın şalvarları daha çok ipekli ya da kadifeden yapılmıştır. Şalvarlar uçkurla bele bağlanır, bunlara eskiden şalvarbent (Büyük Larousse' 1986:10993) de denilmiştir. Şalvar, üçetekler altına giyilerek ya da üstüne gömlek veya cepken giyilerek kullanılmıştır. Şalvarların ağının altta ya da yukarıda olması, genişliği, paçasının daralması veya bilezikli, lastikli olması gibi özellikleri yörelere göre değişiklik gösterir.

Burdur yöresinde ağı yukarıda, paçalara doğru daralan şalvar kesimi kullanılmıştır ve ağ kısmına bir parça konur. İbecik yöresinde şalvarların ağ kısmına konulan parçaya “kuş parçası” (Yılmaz, 2001:95) denir. İbecik şalvarlarında paçaya lastik geçirilmez. “ulgama dikişi” denilen bir dikişle paça büzülür. Burdur geleneksel kadın giysilerinin hemen hepsinde olduğu gibi şalvarlar da astarlı olarak dikilmiştir. Burdur’da üçeteklerde kullanılan sevai, çitari, kadife, ipek gibi kumaşlar şalvarlarda da kullanılmıştır.

Şekil 3.1.2. 1 Geniş Kesimli Şalvar

Şekil 3.1.2. 2 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 260.43.74

Boy: 105 cm

Kemer Boyu: 170 cm (Envanter Defteri, C 74-4: 24)

Mor kadifeden bindallı şalvar. Şalvarın tüm yüzeyine sarı simle dal, yaprak, çiçeklerden oluşan minik buketler işlenmiştir. Paça kenarlarında sim kordonla yapılmış süslemeler vardır. Kesimi itibariyle Burdur yöresi şalvarı özelliklerini yansıtmayan giysinin süslemeleri Maraş işi tekniği (sim sarma- sim sıkma- dival) ile yapılmıştır. Bu teknik Burdur geleneksel giysilerinde sıklıkla kullanılmayan bir süsleme tekniğidir (A. Selen, sözlü görüşme, 15.11.2008). Burdur geleneksel giysilerinde süsleme unsuru olarak daha çok kordon tutturma tekniği kullanılmıştır.

Şekil 3.1.2. 3 Ağı Aşağıda Şalvar

Şekil 3.1.2. 4 Desen Detay

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 162.41.74

Boy: 110 cm

Kemer Boyu: 144 cm

Paça Genişliği: 15 cm (Envanter Defteri, C 74-3:26)

Şalvar pembe ipek kumaştan yapılmıştır. Üzerine makine ile sarı renkli ipliklerle bitkisel arabeskler işlenmiştir. Kemer kısmı kırmızı kumaştandır. Paça kısmı dilimli olup sim kordonlarla helezon desenleri işlenmiştir.

Kumaşın tamamında sûzenî tekniği ile zincir işi yapılmıştır. Zincir işinin makine ile yapılması 19. yy.da görölmektedir. Paça süslemelerinde “kordon tutturma ve balıksırtı tekniği”² ile süsleme yapılmıştır (A. Selen, sözlü görüşme, 15.11.2008).

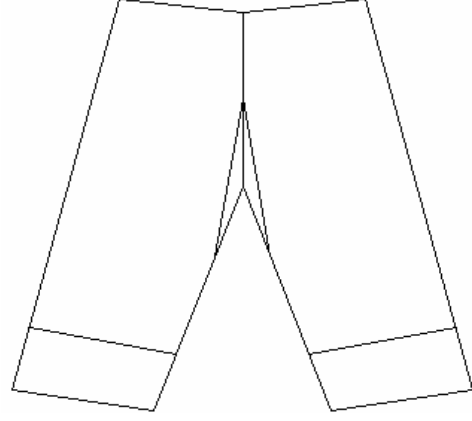
Şalvar, geniş kesimi ve ağıının aşağıda olması nedeniyle Burdur yöresi şalvarlarının özelliklerini yansıtmamaktadır.

² Balıksırtı tekniği Türk işi iğne tekniğidir.

Şekil 3.1.2. 5 Meydanî Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 54.69.80

Şekil 3.1.2. 6 Yüzey Şeması

Kemer Boyu (bel genişliği): 82 cm

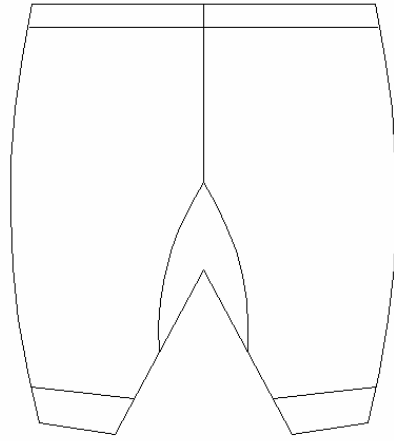
Paça Genişliği: 37 cm (Envanter Defteri, C 80-1:54)

Meydani şalvar. Meydani, eskiden Hindistan, Şam ve Diyarbakır'da dokunan ipekli bir kumaş türüdür. Koyu renkli ve mor çizgili olanlar daha değerlidir (Ergür, 2002:183). Şalvarın içi beyazla astarlanmıştır. Şalvar çok geniş paçalı olup paça kenarlarına beyaz kumaştan bir kısım eklenerek paça kenarlarının büzülmesi sağlanmıştır.

Şekil 3.1.2. 7 Sevâî Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 239.43.74

Şekil 3.1.2. 8 Yüzey Şeması

Boy: 106 cm

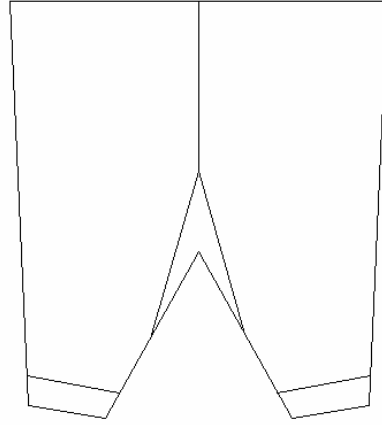
Kemer Boyu: 100cm

Beyaz Kumaş Boyu: 13 cm (Envanter Defteri, C 74-4:2)

Şalvar sevâi kumaştan yapılmıştır. Pembe üzerine sarı sim desenlidir. Paça kenarlarına beyaz kaputtan parça geçirilmiştir. Ağ kısmında parça vardır.

Şekil 3.1.2. 9 Sevâi Şalvar

Şekil 3.1.2. 10 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 240.43.74

Boy: 100cm

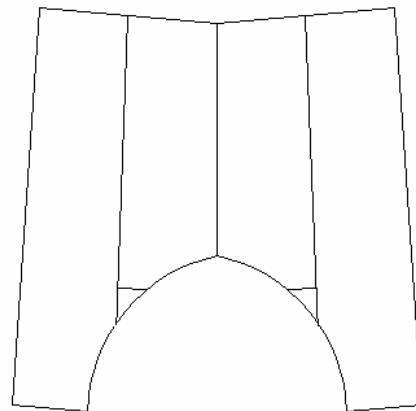
Kemer Boyu: 104 cm

Beyaz Kumaş Boyu: 12 cm (Envanter Defteri, C 74-4:2)

Bordo, mavi, kırmızı, beyaz yollu sevai kumaştan yapılan şalvarın üzerinde sarı iplikle dokunmuş bitkisel formlu bezemeler vardır. Paçalara büzülmesini sağlayabilmek amacıyla beyaz kumaş geçirilmiştir.

Şekil 3.1.2. 11 Çitari Şalvar

Şekil 3.1.2. 12 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 365.46.74

Boy: 87 cm

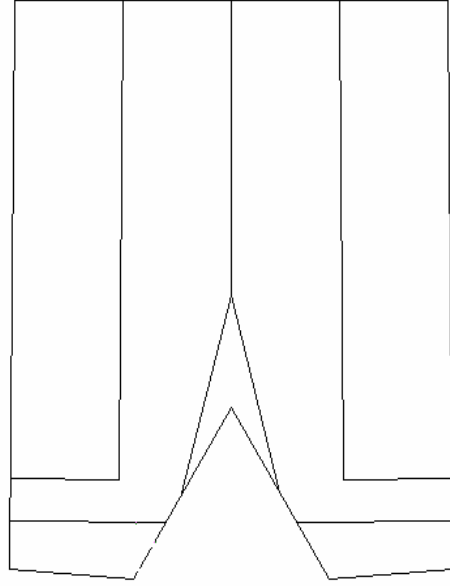
Kemer Boyu: 76 cm (Envanter Defteri, C 74-4:28)

Beyaz yollu, menekşe rengi çitari kumaştan yapılmıştır. Paçalar düzdür. Şalvar üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

Şekil 3.1.2. 13 Kadife Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 446.61.74

Şekil 3.1.2. 14 Yüzey Şeması

Boy: 112 cm

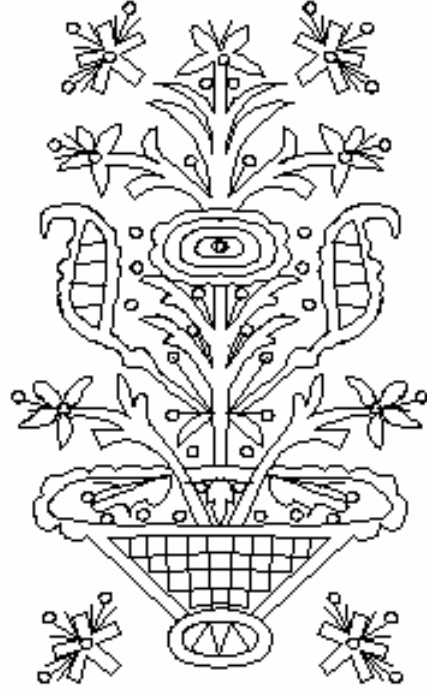
Kemer Boyu: 121 cm (Envanter Defteri, C 74-4:29)

Bindallı şalvar. Koyu menekşe rengi kadife kumaştan yapılmıştır. Şalvarın yan taraflarında sarı simden simetrik olarak bitki bezemeleri işlenmiş, desen eğri çizgilerle çevrelenmiştir. Ortadaki desende bir saksı ve bu saksıdan çıkan bitkisel formlu motifler vardır. Şalvarın işlemeleri sim sırma ile “Maraş işi (dival)” tekniğinde yapılmış, pul ve boncuklarla işleme tamamlanmıştır (A.Selen, sözlü görüşme, 15.11.2008). Şalvarın paçalarına beyaz kaput geçirilmiştir.

Şekil 3.1.2. 15 Kadife Şalvar İşleme Detay

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 446.61.74

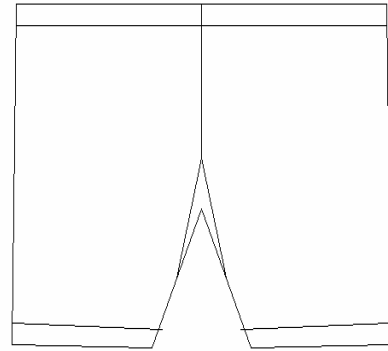

Şekil 3.1.2. 16 Desen Çizimi

Şekil 3.1.2. 17 İpek Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.5.1.78

Şekil 3.1.2. 18 Yüzey Şeması

Boy: 94 cm

Kemer Boyu (bel genişliği): 160 cm (Envanter Defteri, C 78-4:5)

Pembe ipekli kumaştan yapılmıştır. İçinde kullanılan astar kumaş, belinde kalın, paçalarda ise daha ince olarak dışına çıkarılmış, bel ve paça kenarları çevrilmiştir. Paçalara beyaz büyük biritler atılmıştır. Beldeki beyaz kısımdan pembe ipeğe geçiş yerine sarı iplikle hristo teğeli yapılmıştır.

3.1.3. Üçetek Entariler

Yanları derin yırtmaçlı, önü açık, etek kısmı üç parçadan oluşan kadın giysilerine üçetek denir (Ergür, 2002:283). Üçetek entariler, kullanım rahatlığıyla, tarih boyunca konar-göçer hayat tarzının önemli giysilerinden olmuş, zaman zaman bazı değişiklikler gösterse de 19.yy. ortalarına kadar yaygın biçimde kullanılmıştır (Görünür, [03.09.2008]). Bugün de Burdur'un İbecik, Kayış gibi bazı köylerinde özel günlerde üçetek entariler giyilmektedir.

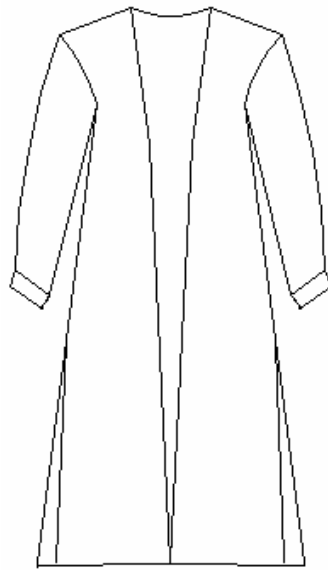
Üçetek entariler gömlek ve şalvar üstüne giyilir. Giysinin içi astarlı, kol, yaka ve etek kenarları süslemelidir. Bazı yörelerde öndeki iki parça kuşağa ya da kemere sıkıştırılarak kullanılır. Üçetekler altıparmak, canfes, kutnu, kadife, çitari, sevai vb. kumaşlardan yapılır (Büyük Larousse, 1986:12015). İbecik yöresinde üçeteklere “henterî”, kol ve etek uçlarındaki dilimli desenlere de “çendik” veya “fardı” denir (Yılmaz, 2001:95).

3.1.3.1. İşlemesiz Üçetek Entariler

İşlemesiz üçetek entariler başlığı altında inceleyeceğimiz bu giysilerin de aslında süslemeleri vardır; ancak bu süslemeler genellikle yaka, kol ve etek kenarlarındaki sırma şeritlerin tutturulmasıyla oluşan basit bezemelerdir.

Şekil 3.1.3.1. 1 Üçetek Entari

Şekil 3.1.3.1. 2 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 51.64.80

Boy: 131 cm

Arka Etek Genişliği: 55 cm

Ön Etek Genişliği: 25 cm

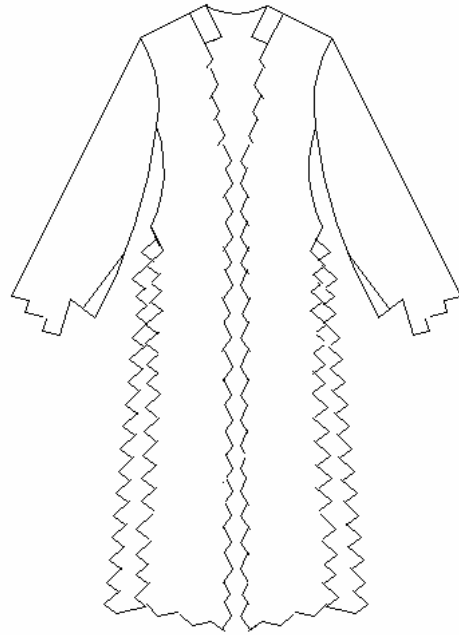
Kol Boyu: 52 cm (Envanter Defteri, C 80-1:51)

Üçetek entari koyu pembe zemin üzerine beyaz desenli kumaştan yapılmıştır. Kollar desensiz pembe kumaştan manşetlidir. Yırtmaçlar bele kadardır. Yakasızdır. Elbisenin içi beyaz üzerine kırmızı çiçekli kumaşla astarlanmıştır. Önde üç düğmesi vardır.

şekil 3.1.3.1. 3 Üçetek Entari

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 84.28.74

şekil 3.1.3.1. 4 Yüzey şeması

Boy: 142 cm

Arka Etek Genişliği: 63 cm

Ön Etek Genişliği: 45 cm

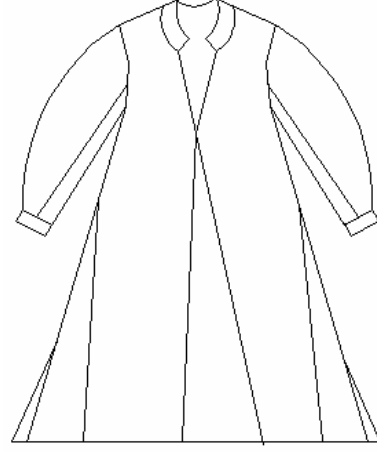
Kol Boyu: 52 cm ((Envanter Defteri, C 74-1:48)

Üçetek entari, kendinden desenli kumaştan yapılmıştır. Dokumasında bitkisel formlu desenler vardır. Etek kenarları, kol uçları ve ön açıklık kenarları dilimli olarak yapılmış, sarı simlerle “ kordon tutturma” tekniğiyle süslenmiştir. Hakim yakalıdır.

Şekil 3.1.3.1. 5 Çitari Üçetek Elbise

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 43.24.81

Şekil 3.1.3.1. 6 Yüzey Şeması

Boy: 128 cm

Kol Uzunluğu: 56 cm

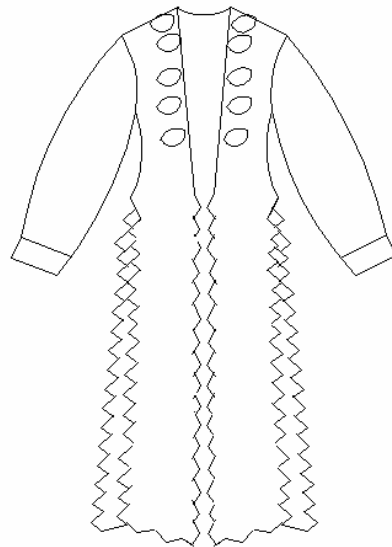
Omuz Genişliği: 43 cm ((Envanter Defteri, C 81-1:43)

Bordo üzerine ince beyaz çizgili çitari kumaştan yapılmış üçetek entaridir. İçi beyazla astarlanmıştır. Sağ yanda bir gizli cep vardır. Kollar manşetlidir. Yuvarlak yakalıdır. Her iki yanda etek uçlarında ufak yırtmaçlar vardır. Üçetek elbisenin kumaşı çitari olmasına karşın kesimi Burdur yöresi giysilerinden farklıdır. Ön ve arka bedene etek uçlarına doğru genişlemeyi sağlayan verrev parçalar eklenmiştir.

Şekil 3.1.3.1. 7 Mor Çitari Üçetek Entari

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 515.67.73

Şekil 3.1.3.1. 8 Yüzey Şeması

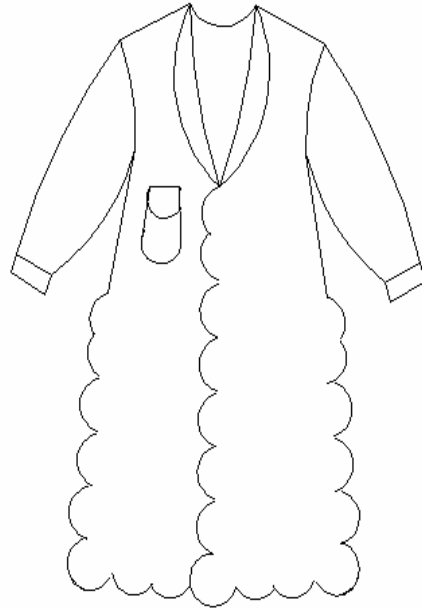
Boy: 157 cm

Arka Etek Genişliği: 63 cm

Ön Etek Genişliği: 39 cm

Kol Boyu: 50 cm ((Envanter Defteri, C 73-4:15)

Üçetek entari, çitari kumaştan yapılmıştır. Çitari mor üzerine beyaz yolludur. Etek ve kol kenarlarında, ön açıklık kenarlarında siyah kordonelerden yapılmış süslemeler vardır. Kollarının her iki ucunda çiçek motifleri ve yaka kenarlarında bitkisel formlu, kordon tutturma (Barışta, 1995:67) tekniğiyle yapılmış altı işleme görölmektedir. Etek kenarları dilimlidir.

Şekil 3.1.3.1. 9 İpekli Üçetek Elbise

Şekil 3.1.3.1. 10 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.54.105.88

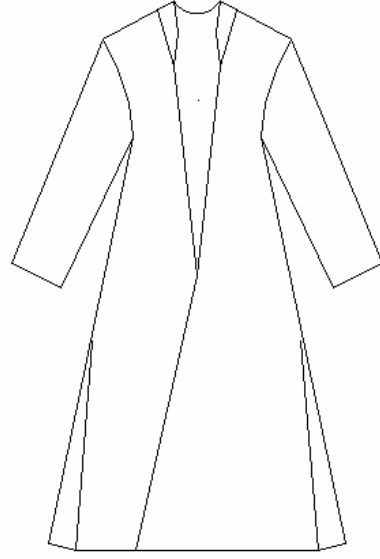
Boy: 118 cm

Omuz Genişliği: 42 cm ((Envanter Defteri, C 88-1:48)

Mavi renkte ipekli kumaştan yapılmıştır. V yakalı, uzun kollu, kolları manşetli, önden açık, yan tarafları belден itibaren yırtmaçlıdır. Beyaz renkte sim sutaşı ve kordonla yaka çevresi açıklıklar, manşet üzeri, etek kenarları kordon tutturma (A. Akdu, sözlü görüşme, 16.11.2008) tekniğiyle süslenmiştir. Sağ göğüs üzerinde aynı malzemelerle süslemeli cebi vardır. Elbise beyaz kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.1.3.1. 11 Üçetek Entari

Şekil 3.1.3.1. 12 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10291

Boy: 137 cm

Etek Genişliği: 93 cm

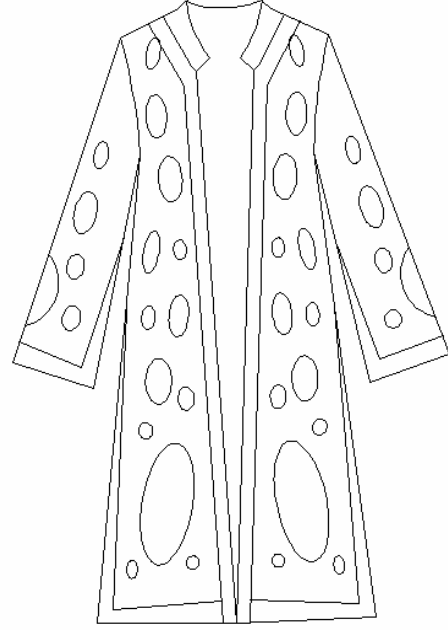
Yırtmaç Boyu: 53 cm

Kol Boyu: 56 cm

“Pembe açık zemin üzerine sarı simle kilim motifleri işlenmiştir.” (Envanter Defteri [defter-i kebir], C11:44) Envanter defterinde “işlenmiştir” ifadesi olsa da kumaş üzerindeki desenler işleme değil atkısı sim, çözgüsü pamuk (A. Akdu, sözlü görüşme, 16.11.2008) dokumadır. Yine envanter defterindeki “giysi yakasızdır” ifadesine karşın giysinin hakim yakalı olduğu görülmektedir. Ön açıklık, etek ve yırtmaçların etrafı sarı simle süslenmiştir. Yanlardaki yırtmaçlar bele kadar uzanır. Kol uçlarının altları V şeklinde yırtmaçlıdır. Giysi beyaz kumaşla astarlanmıştır.

3.1.3.2. İşlemeli Üçetek Entariler

Bu bölümde örneklerini verdiğimiz üçetekler kadife ya da atlas kumaş üzerine Maraş işi tekniği (dival işi, sim sıkma, sim sarma) (Barışta, 1984:66) ile işlenmiş üçeteklerdir. Maraş işi tekniği Burdur geleneksel giysilerinde sıklıkla kullanılmayan bir işleme tekniğidir. Burdur yöresinde genellikle Blonya iğnesi veya kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır (A. Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.1.3.2. 1 Bindallı Üçetek Entari (Ön)

Şekil 3.1.3.2. 2 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.57.35.76

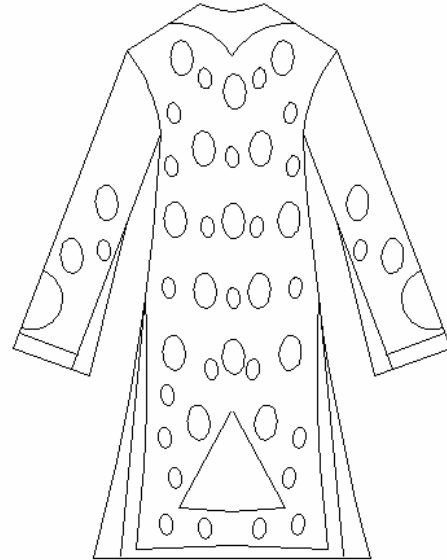
Boy: 141 cm

Arka Etek Genişliği: 41 cm

Ön Etek Genişliği: 33 cm

Kol Boyu: 76 cm

Kol Genişliği: 21 cm (((Envanter Defteri, C 76-1:57)

Şekil 3.1.3.2. 3 Bindallı Üçetek Entari (Arka)

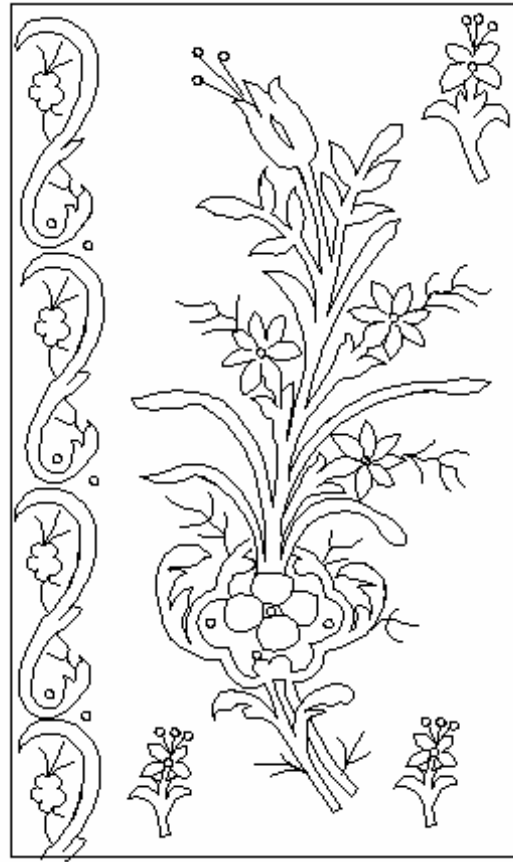
Şekil 3.1.3.2. 4 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.57.35.76

Mor kadifeden bindallı üçetek entaridir. Yanlar bele kadar yırtmaçlıdır. Beyaz simle ön ve arka etek uçları, yırtmaç kenarları, ön etek kenarları, kol ağızları ve yırtmaç kenarları su şeklinde motiflerle işlenmiştir. Kollar da geniş yırtmaçlıdır. Arka etekte büyükçe, onun alt ve üst kısımlarında daha ufak buket şeklindeki çiçekler Maraş işi tekniğiyle simle işlenmiştir. Ön eteklerde de iri buketlerden birer tane, üst kısımlarda ise ufak buketlerden çok sayıda yer alır. Kollarda da ufak buketler serpiştirilmiştir. Elbisenin etek ve kol uçlarına, yırtmaç kenarlarına ve ön açıklık kenarlarına simden sutaşı geçirilmiştir. Hakim yakalıdır. Giysi beyaz kumaşla astarlanmıştır.

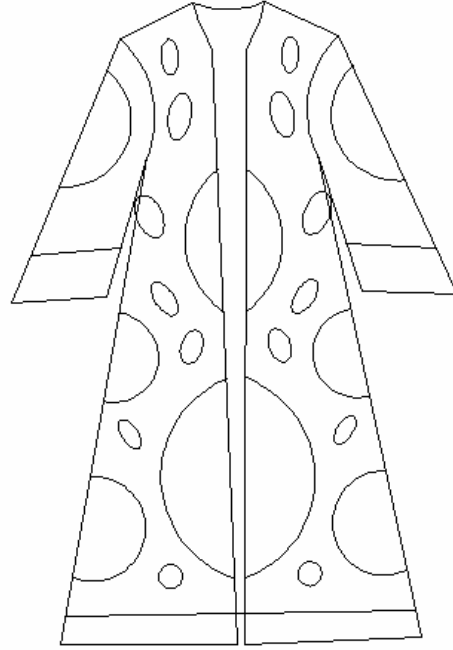
Şekil 3.1.3.2. 5 İşleme Detay

Şekil 3.1.3.2. 6 Desen Çizim

Mor kadife kumaştan yapılan bindallı üçetek entarinin işlemeleri Maraş işi tekniğiyle (dival) yapılmıştır. İşleme detayında büyük bukette iki ana dal ortadaki çiçek ve onu çevreleyen kıvrık yapraklarla birleşiyor. Çiçekten itibaren buket biçiminde ayrılan dallar ve yapraklar arasında üç çiçek (yıldız çiçeği) ve bir lale dikkati çekmektedir. Pul ve boncuklarla tamamlanan işlemelerin yardımcı motifleri diyebileceğimiz küçük çiçekler

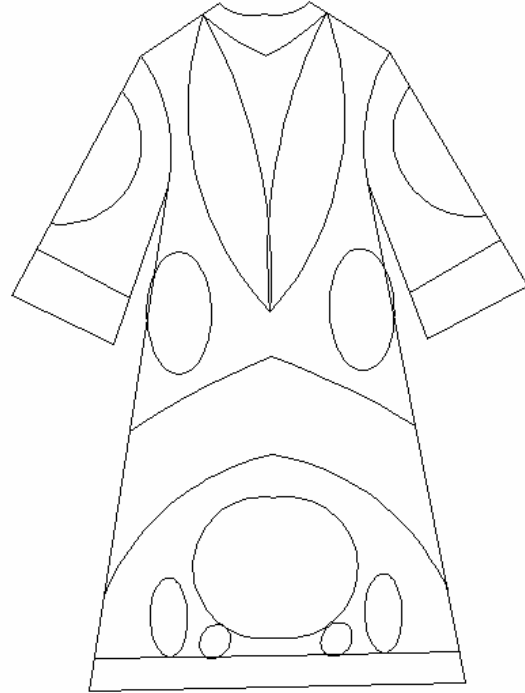
tekrarlanarak giysinin ön, arka ve kolları bezenmiştir. Ayrıca bordür (Barışta, 1984:33) biçiminde bir işleme giysinin tüm açıklık kenarlarını çevrelemektedir.

Şekil 3.1.3.2. 7 Bindallı Üçetek Entari (Ön)

Şekil 3.1.3.2. 8 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.216.65.77

Şekil 3.1.3.2. 9 Bindallı Üçetek Entari (Arka)

Şekil 3.1.3.2. 10 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.216.65.77

Boy: 134 cm

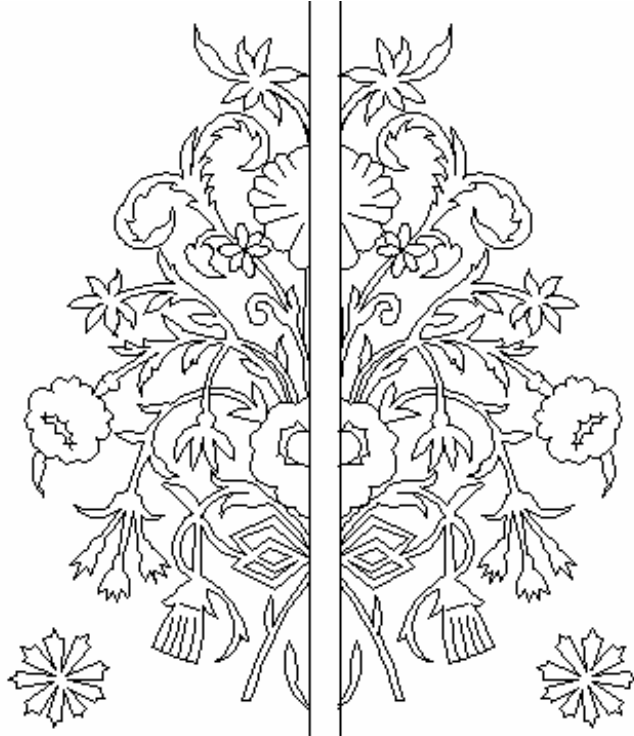
Arka Etek Genişliği: 71 cm

Ön Etek Genişliği: 37 cm

Kol Boyu: 49 cm (Envanter Defteri, C 77-3:16)

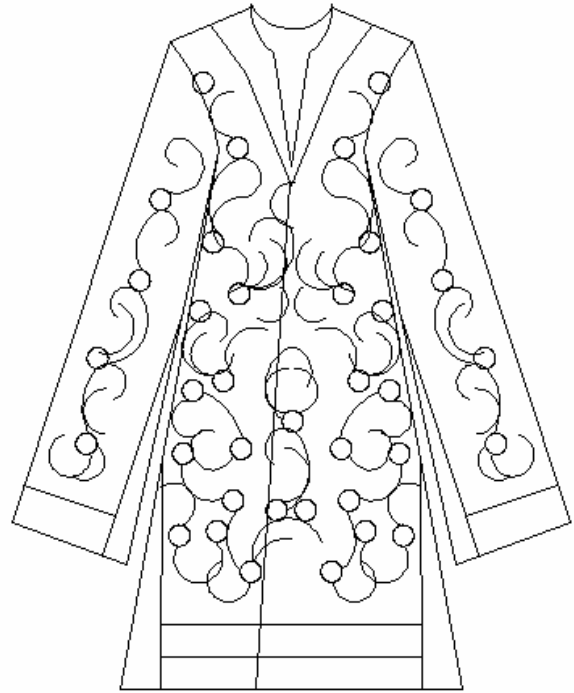
Şekil 3.1.3.2. 11 İşleme Detay

Şekil 3.1.3.2. 12 Desen Çizim

Mor kadifeden yapılan bindallı üçetek elbisenin her tarafına beyaz simle çok zengin dal, yaprak, çiçek motifleri işlenmiştir. Elbise bele kadar yırtmaçlıdır. Yırtmaç kenarlarına, etek ve ön kenarlarına harç geçirilmiştir. Kollar da yırtmaçlı olup kenarlarına harç geçirilmiştir. Elbise yakasızdır.

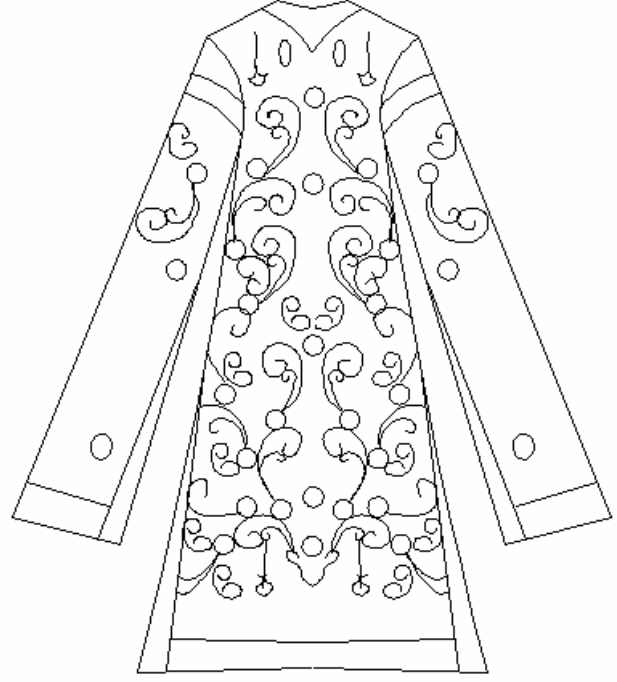
Elbiseden seçilen işleme detayında yıldız çiçeği, goncagül, açılmış gül, püskül, kıvrık dallar ve yapraklar (A.Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008) dikkati çekmektedir. Ayrıca buketin alt kısmında fiyonk biçiminde iç içe geçmiş dörtgenler görülmektedir. Motifler simetrik bir biçimde oluşturulmuştur. Maraş işi, kabartma tekniği ile işlenen elbisenin arka yüzeyinde içinde sütunlar, tavus kuşları, kıvrık dallar, yapraklar, güller ve çeşitli çiçeklerin yer aldığı stilize bir bahçe tasvirini andıran işlemler yapılmıştır. Elbisenin ön ve arka yüzeyindeki kompozisyonların arasında iri güller ve sarkan püsküller vardır.

Şekil 3.1.3.2. 13 Saten Bindallı Üçetek Elbise (Ön)

Şekil 3.1.3.2. 14 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.141.49.77

Şekil 3.1.3.2. 15 Saten Bindallı Üçetek Elbise (Arka)

Şekil 3.1.3.2. 16 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.141.49.77

Boy: 136 cm

Arka Etek Genişliği: 57 cm

Ön Etek Genişliği: 44 cm

Kol Boyu: 97 cm

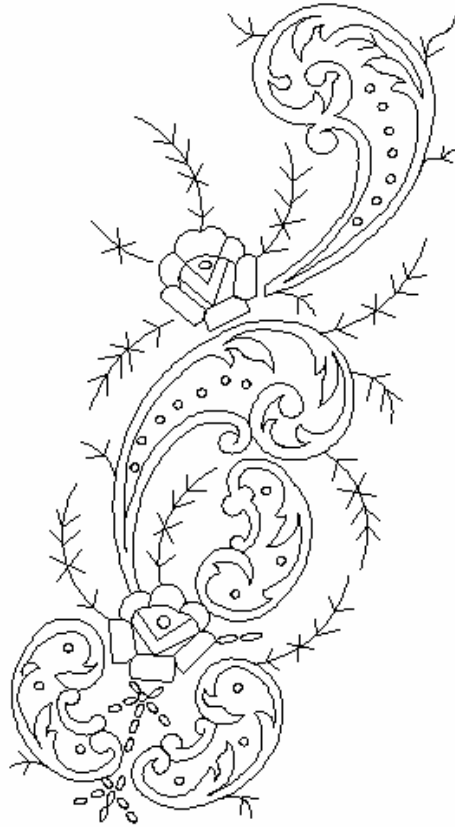
Kol Arka Genişliği: 20 cm (Envanter Defteri, C 77-2:41)

Koyu pembe satenden yapılmış bindallı bir üçetek elbisedir. Elbisenin her tarafına sarı sim, sarı pul ve sarı boncuklarla çiçek ve dal motifleri işlenmiştir. İçi beyazla astarlanmıştır. Kol ağızlarındaki yırtmaçlar uzun olup içi de yeşille astarlanmıştır. Yakasızdır. Yanlardaki yırtmaçlar bele kadardır.

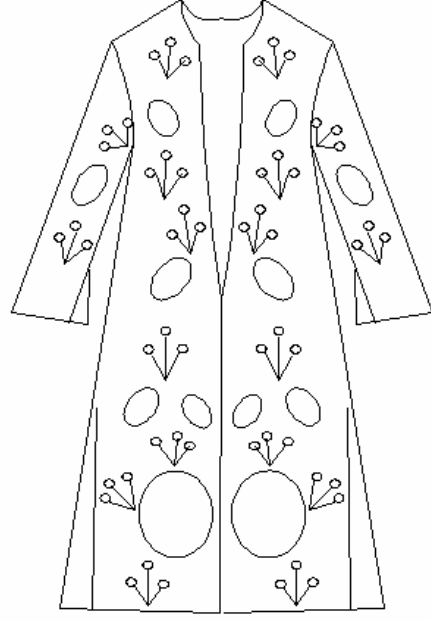
İpek saten üzerine Maraş işi, kabartma tekniği ve sim sırma ile çiçek motifi ve bu çiçekten çıkan kıvrık dallar ve yapraklar işlenmiştir. Desende C kıvrımlı (Barışta, 1984:41) dallar dikkati çekmektedir. İşleme pul ve boncuklarla tamamlanmıştır.

Şekil 3.1.3.2. 17 İşleme Detay
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.141.49.77

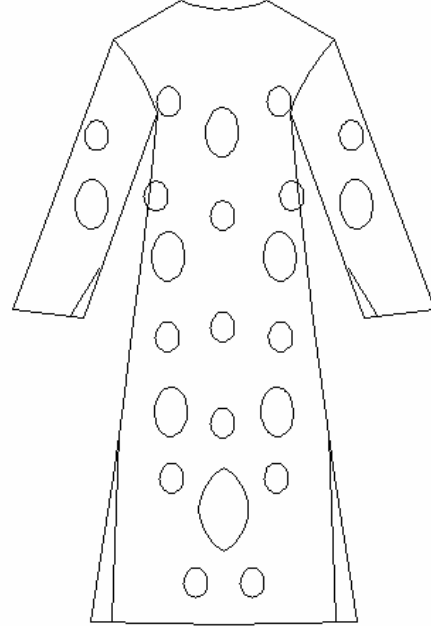
Şekil 3.1.3.2. 18 Desen Çizim

Şekil 3.1.3.2. 19 Kadife Üçetek Entari (Ön)

Şekil 3.1.3.2. 20 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 310.44.73

Şekil 3.1.3.2. 21 Kadife Üçetek Entari (Arka)

Şekil 3.1.3.2. 22 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 310.44.73

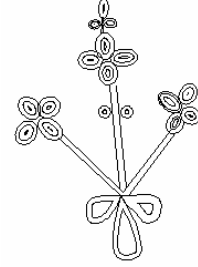
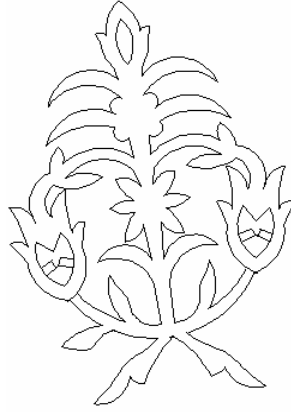
Boy: 144,5 cm

Arka Etek Genişliği: 51 cm

Ön Etek Genişliği: 43 cm

Kol Boyu: 61 cm

Kol Genişliği: 14 cm (Envanter Defteri, C 73-4:10)

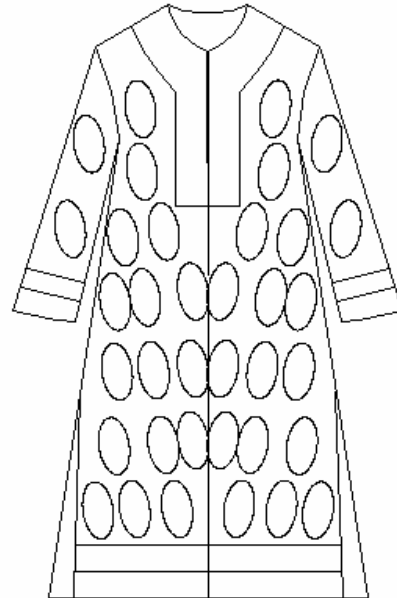
şekil 3.1.3.2. 23 Detay

şekil 3.1.3.2. 24 çizim

şekil 3.1.3.2. 25 izim

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 310.44.73

Bindalı eterek entari mor kadifeden yapılmıştır. Her üç etek ucuna beyaz simden büyükçe bitkisel formlu bezeme yapılmış, kabartılan desen tırtıl³ ile işlenmiştir. Entarinin diğer kısımlarında yine tırtıllarla işlenmiş küçük ek bezemeleri vardır. Bu bezemeler yanlara doğru kıvrılan dallar ve eklerden oluşmuştur. Aralarında ise renkli ebruli iplerle elde suzeni tekniğiyle işlenmiş küçük ek motifleri vardır. Bu bezemeler ana bir daldan çıkan gl şeklinde üç tane bitki motifinden ibarettir. Entarinin tüm kenarlarına simli harç (A. Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008) dikilmiştir.

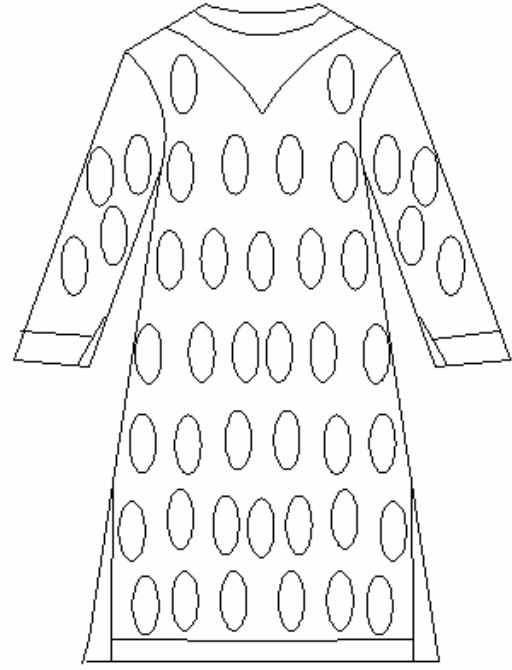

şekil 3.1.3.2. 26 Kadife eterek Entari (n)

şekil 3.1.3.2. 27 Yüzey şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5891

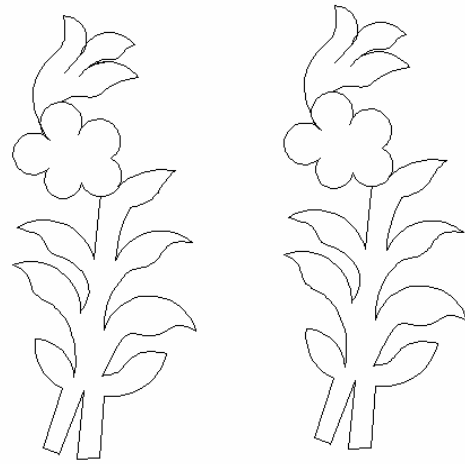
³ Tırtıl, telin bükümlü biçimidir.

Şekil 3.1.3.2. 28 Bindallı Üçetek Entari (Arka)

Şekil 3.1.3.2. 29 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5891

Şekil 3.1.3.2. 30 Desen Detay

Şekil 3.1.3.2. 31 Desen Çizimi

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5891

Boy: 124 cm

Kol Uzunluğu: 50 cm

Kol Genişliği: 15 cm

Omuz Genişliği: 48 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:135)

Şekil 3.1.3.2. 32 Desen Detay

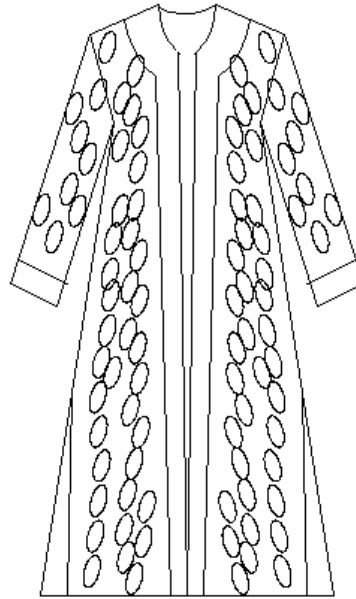

Şekil 3.1.3.2. 33 Desen Çizim

Üçetek entari koyu kırmızı renkte kadifeden yapılmıştır. Envanter defterinde “kenarlar sarı ve beyaz tel iplikten yapılan zikzak örgü motifleri ile çevrelenmiştir” (Envanter Defteri [defter-i kebir], C6:135) denmesine karşın, yapılan araştırmalar giysinin açıklık kenarlarında simli ve pamuklu harç kullanıldığını göstermiştir (A.Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008). Yine envanter defterinde “yaka, etek kenarı ve kol kenarlarında gruplar halinde dal ve çiçekler bulunmaktadır” denilmektedir; ancak bunlar fiyonk motifleriyle çiçek desenlerinin bağlanmasından oluşan bordürlerdir (Barışta, 1984:53). Giysinin tüm ön ve arka yüzeylerinde çiçek ve yapraklardan oluşan tek tek bezemeler vardır. Üçetek entarinin işlemleri Maraş işi tekniğiyle yapılmıştır.

Şekil 3.1.3.2. 34 Bindallı Üçetek Entari (Ön)

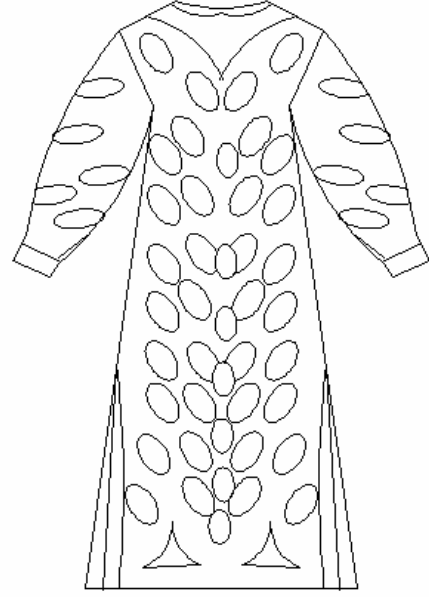

Şekil 3.1.3.2. 35 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10510

Şekil 3.1.3.2. 36 Bindallı Üçetek Entari (Arka)

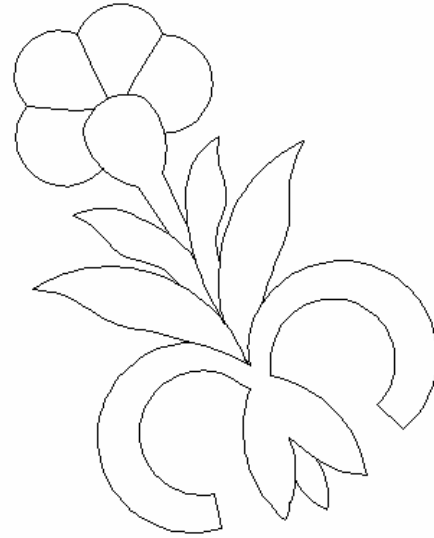

Şekil 3.1.3.2. 37 Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10510

Şekil 3.1.3.2. 38 Desen Detay

Şekil 3.1.3.2. 39 Desen Çizim

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10510

Boy: 142 cm

Omuz Genişliği: 43 cm

Etek Genişliği: 65 cm

Kol Boyu: 54 cm ((Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:135)

Mor kadifeden yapılan üçetek entarinin işlemeleri simle ve Maraş işi tekniğiyle yapılmış, yaka, kol, ön açıklık kenarları, yırtmaç kenarları ve etek uçlarına sarmaşık

biçimli bordür işlenmiştir. Ayrıca tüm açıklık kenarlarında simli harç kullanılmıştır. Yuvarlak yakalı giysinin kolları manşetlidir.

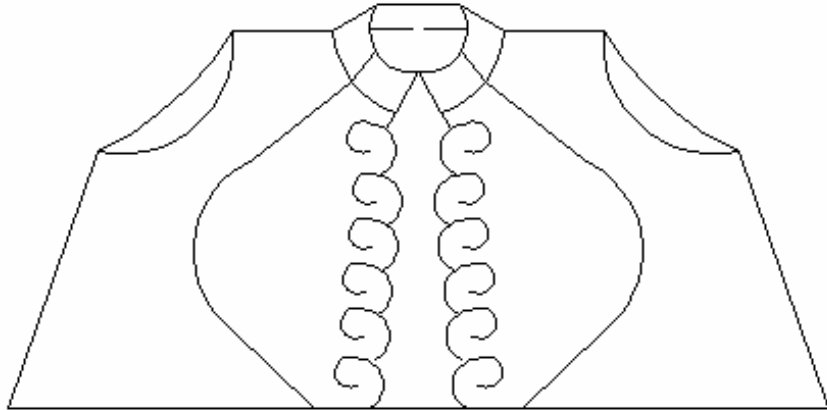
3.1.4. Yelekler

Gömlek, mintan vb. nin üzerine giyilen kolsuz, önü açık giysi (Büyük Larousse, 1986:12487). Yeleklerin önleri süslemeli, arkaları genellikle düz renk kumaştan yapılmaktadır ve içleri astarlıdır. Burdur geleneksel yeleklerinin süslemeleri genellikle kordon tutturma tekniğiyle yapılmıştır. Bunun yanı sıra zincir işi, sarma gibi teknikler de kullanılmıştır.

Şekil 3.1.4. 1 Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5887

Şekil 3.1.4. 2 Yelek Yüzey Şeması

Boy: 41 cm

Genişlik (En): 50 cm

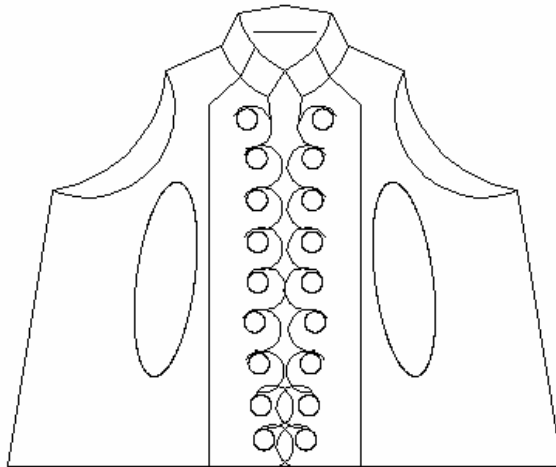
Kol Genişliği (Kol Oyuntusu): 18 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:133)

Envanter defterine “cepken” olarak kaydedilen giysi kırmızı renkte dokuma kumaştan yapılmış kolsuz, işlemeli bir yelektir. Kol, yaka ve etek etrafı sarı simle (kordoneyle) çevrelenmiştir. Yeleğin ön yüzeyinde sarı simle kordon tutturma tekniğiyle helezonik spiraller biçiminde süslemeler yapılmıştır. Helezonların ortalarında mavi, mor, yeşil renklerde aplikeler vardır. Yeleğin arkası düz kumaştır. Ön açıklık kenarları dilimlidir (Barışta, 2001:48).

şekil 3.1.4. 3 Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 255.43.74

şekil 3.1.4. 4 Yüzey şeması

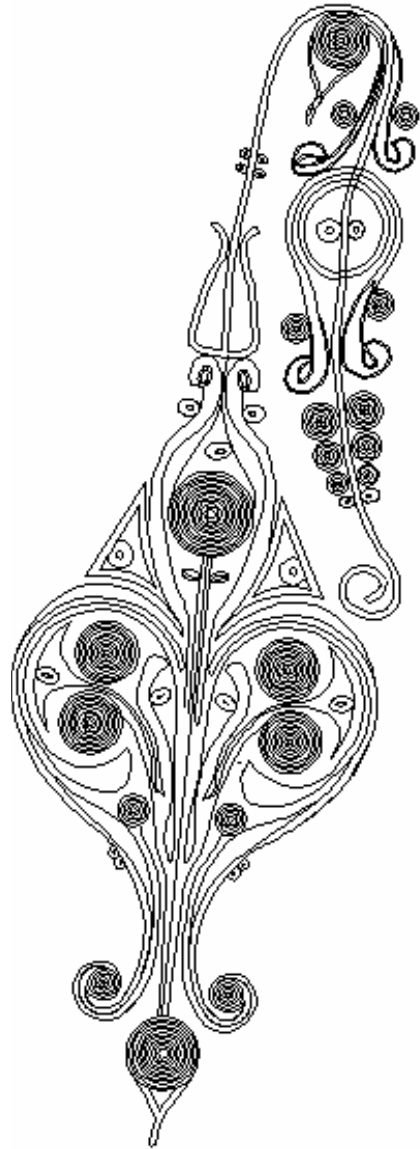
Boy: 47 cm

Etek Genişliği: 87 cm (Envanter Defteri, C 74-4:18)

Kahverengi dokuma kumaştan yapılan yeleğin n kenarları dilimlidir ve kordonelerle süslenmiştir. Sarı simlerden kordon tutturma tekniğiyle n kenarlarda süslemeler yapılmıştır. Göğüs üstlerinde yine kordon tutturma tekniğiyle kandil (Barışta, 1995:93) motifleri işlenmiştir.

şekil 3.1.4. 5 Desen Detay

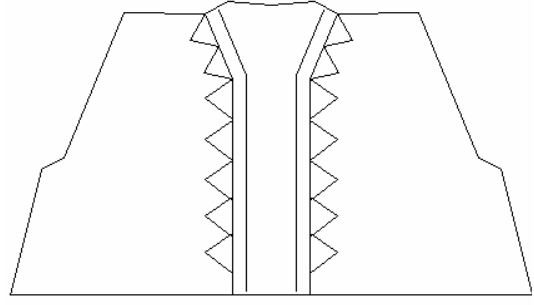
şekil 3.1.4. 6 Desen zım

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 255.43.74

Şekil 3.1.4. 7 Çitari Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 556.67.73

Şekil 3.1.4. 8 Yelek Yüzey Şeması

Boy: 30,5 cm

Etek Genişliği: 22 cm

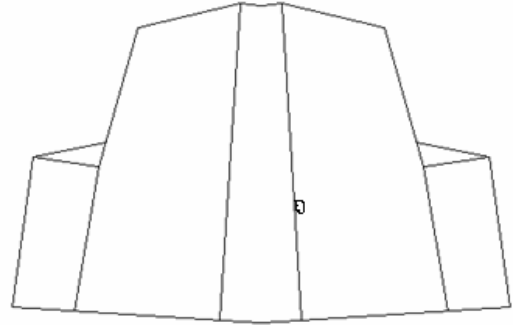
Ön Beden Genişliği: 22 cm (Envanter Defteri, C 73-6:56)

Ön beden lacivert üzerine beyaz çizgili çitari kumaştan, arka beden beyaz kaputtan yapılmış yelektir. Ön kısmına kırmızı çitari kumaştan üçgen süsler dikilmiştir.

Şekil 3.1.4. 9 Mavi Çitari Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.27.21.81

Şekil 3.1.4. 10 Yüzey Şeması

Boy: 34 cm

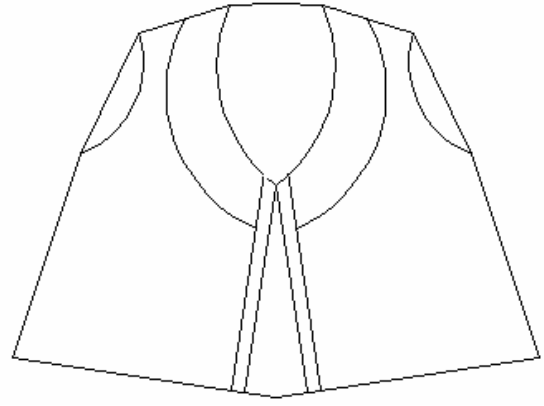
Omuz Genişliği: 26,5 cm (Envanter Defteri, C 81-1:27)

Önler mavi üzerine mor ve beyaz çizgili çitari kumaştandır. Önde ufak bir mavi düğme ve sarı birit vardır. Yeleğin yanları ve arkası beyaz lacivert kareli pamuklu kumaştan yapılmıştır. Yeleğin içi beyazla astarlanmıştır.

Şekil 3.1.4. 11 Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.39.11.97

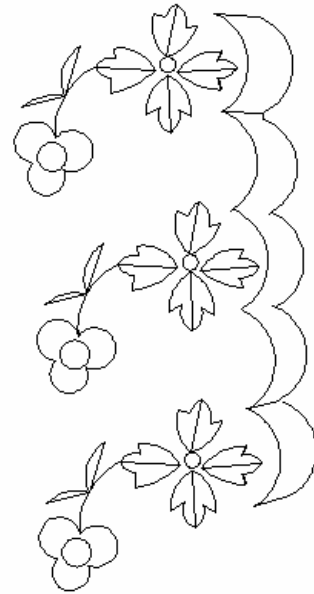
Şekil 3.1.4. 12 Yüzey Şeması

Boy: 47 cm (Envanter Defteri, C 97-2:34)

Pamuklu dokuma kumaştan yapılmış iplik işlemeli yelek. Beyaz renkli yeleğin işlemleri pembe- beyaz ebruli iplikle yapılmıştır. Sarma ve rişliyö⁴ teknikleri kullanılarak yapılan yaprak ve çiçeklerden oluşan işleme yaka oyuntusunun her iki kenarında yer alır.

Şekil 3.1.4. 13 İşleme Detay

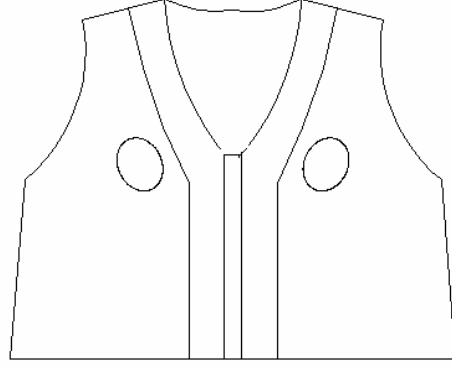
Şekil 3.1.4. 14 Desen Çizim

⁴Rişliyö, ilmekli sarma işidir.

Şekil 3.1.4. 15 Zincir İşlemeli Yelek

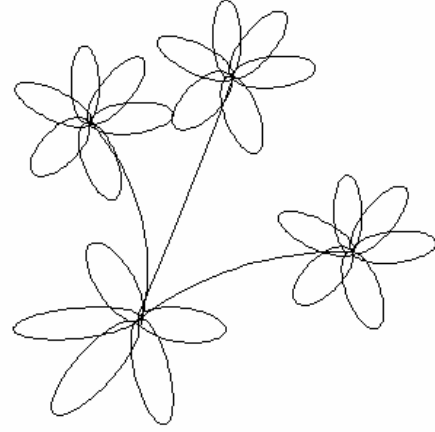
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 21.14.83

Şekil 3.1.4. 16 Yelek Yüzey Şeması

Şekil 3.1.4. 17 Desen Detay

Şekil 3.1.4. 18 Desen Çizim

Boy: 37,5 cm

Omuz Genişliği: 32 cm

Etek Genişliği: 40,5 cm

Koltuk Altından İtibaren Boy: 40,5 cm (Envanter Defteri, C 83-1:45)

Kirli beyaz renkte keten kumaştan yapılmıştır. Daha koyu renkli (sarımsı, kirli beyaz renkli) tülbent kumaşla astarlanmıştır. Kolsuz, ovalimsi V yakalıdır. Ön yaka ve ön açıklık kenarları açık yeşil renkli iple ksnak işi (elde suzeni) tekniğinde işlenmiştir. Ön açıklık kenarlarında bir dal üzerinde sıralı stilize yaprak ve çiçek motiflerinden oluşan işleme, ön bedenın göğüs üstlerinde buket çiçek biçiminde yapılmıştır. Etek kenarına, kol çevresine, yaka çevresine ve ön açıklık kenarlarına üstten makine dikiş i gidilmiştir.

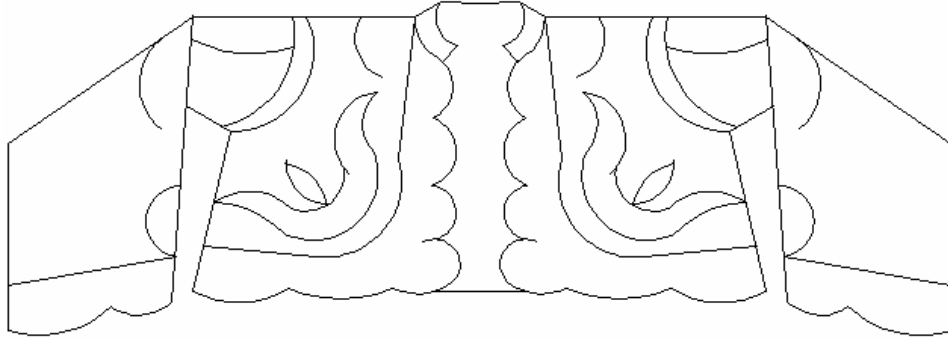
3.1.5. Cepkenler

Gömlek üzerine giyilen, kolları bol ve yırtmaçlı, çoğunlukla yakasız, sırma işlemeli bele kadar inen kısa giysilerdir (Ayverdi, 2005:556). Cepkenler uzun kollu, üst giysileridir (Ergür, 2002:39).

Şekil 3.1.5. 1 Kadife Cepken (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 93.28.74

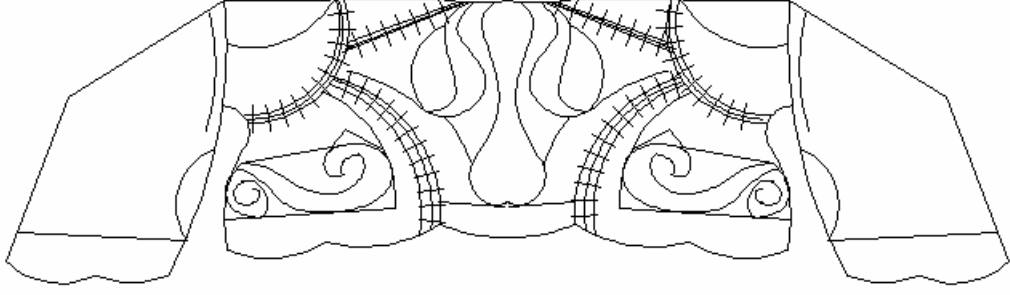

Şekil 3.1.5. 2 Cepken Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 3 Kadife Cepken Arka Görünüm

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 93.28.74

Şekil 3.1.5. 4 Arka Görünüm Yüzey Şeması

Boy: 41,5 cm

Kol Boyu: 53 cm

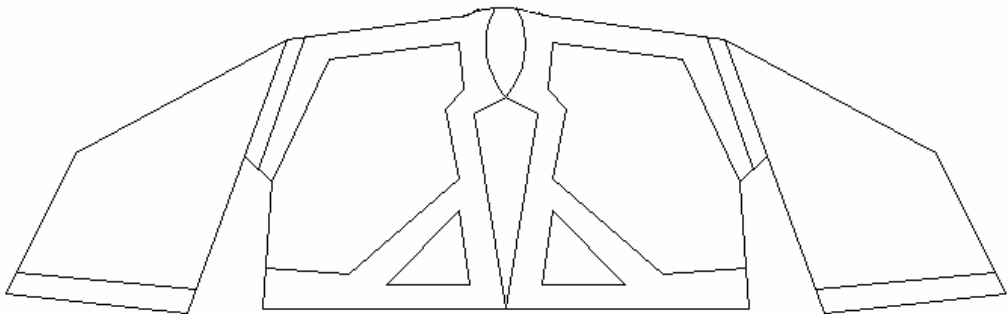
Etek Genişliği: 86 cm (Envanter Defteri, C 74-2:57)

Cepken, mor kadife kumaştan yapılmıştır. Etek ve kol kenarları dilimlidir. Kol ve etek kenarları, kol üstleri, ön beden, arka beden beyaz simlerle kordon tutturma tekniğiyle bitkisel formlu motiflerle işlenmiştir. Arkası beyaz simlerden altıgen şeklinde ayrılarak iç kısmına bitkisel arabeskler işlenmiştir. Giysinin kenarlarında sim harç kullanılmıştır.

Şekil 3.1.5. 5 Yeşil Kadife Cepken (Ön)

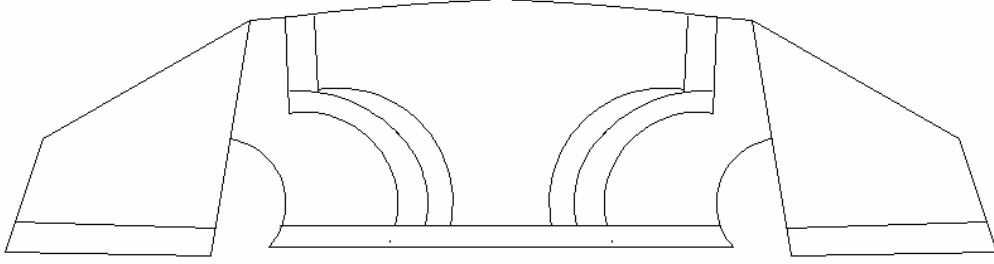
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 95.28.74

Şekil 3.1.5. 6 Cepken Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 7 Yeşil Kadife Cepken (Arka)

Şekil 3.1.5. 8 Cepken Arka Yüzey Şeması

Boy: 47 cm

Kol Boyu: 43 cm

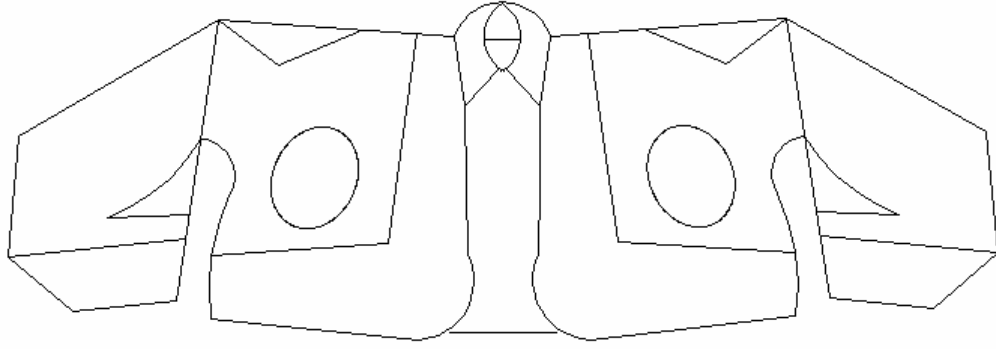
Etek Genişliği: 86 cm (Envanter Defteri, C 74-2:59)

Kendinden desenli yeşil ipek kadifeden kadın cepkenidir. Sim kordonla ve kordon tutturma tekniğiyle yaka, kol, etek uçları ve ön açıklık kenarlarında, ön beden alt köşelerinde, omuzlarda ayrıca arka bedende bitkisel formlu işlemler yapılmıştır. Kol ve etek uçlarına sim kordone geçirilmiştir.

Şekil 3.1.5. 9 Kadife Cepken Ön Görünüm

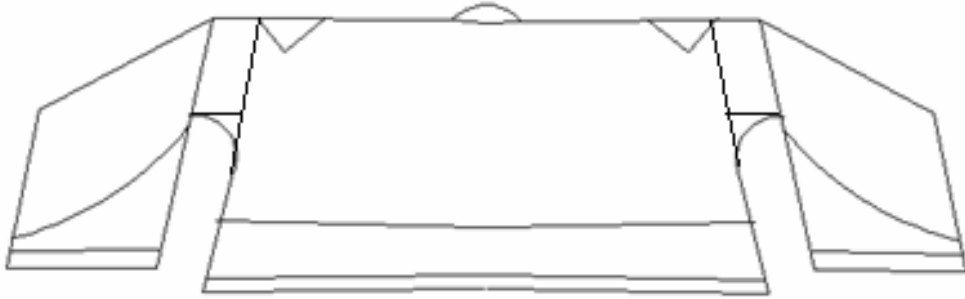
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 157.97.83

Şekil 3.1.5. 10 Cepken Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 11 Kadife Cepken Arka Görünüm

Şekil 3.1.5. 12 Cepken Arka Yüzey Şeması

Boy: 48 cm

Omuz Genişliği: 47 cm

Kol Boyu: 48 cm

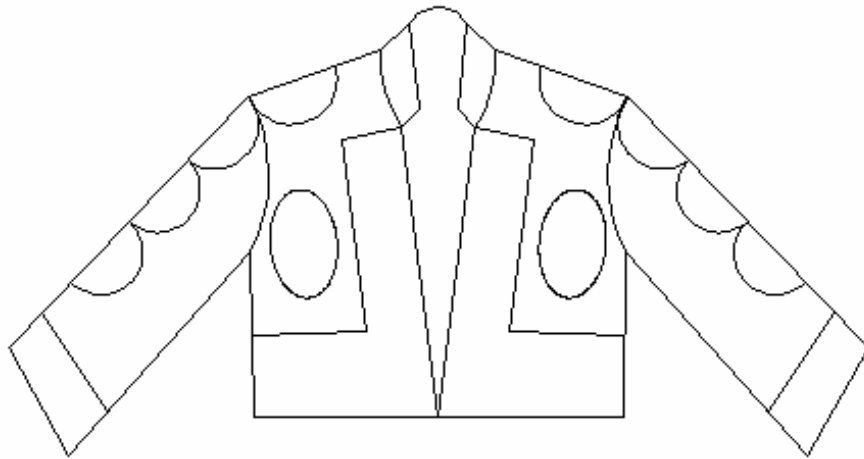
Bel Genişliği: 45 cm (Envanter Defteri, C83-2:85)

Bulunduğu yer Tavas- Denizli. Mor renkli kadife kumaştan yapılmıştır. İşlemelerde sarı sim kordon kullanılmıştır. Uzun kollu, hakim yakalıdır. Kol kenarları, yaka, ön açıklık ve etek kenarları sim işlemelidir. Kol dahil içi beyaz renk keten kumaşla astarlıdır. Yakanın iç kısmı, ön açıklık iç kısmı ve kol kenarının iç kısmı kırmızı renk ipeğimsi

kumaşla astarlanmıştır. Alt koldan eteğe kadar dikiş yerinin üstünden ve cepkenin kenar kısımlarından saç örgüsü biçiminde sim tutturulmuştur. Omuzlarda apolet görünümlü işleme yapılmıştır. Bu işleme baklava dilimi biçiminde olup köşelerinden lale biçimli motif uzatılmış ortasına çiçek motifi yapılmıştır. İki yanda göğüs üzerinde rozet görünümlü süsleme yapılmıştır. Yaka, ön açıklık, etek ve kol kenarlarında bordür biçiminde işleme ile aralarında üzüm salkımı görünümlü süslemeler vardır. İşlemelerde kordon tutturma tekniği kullanılmıştır.

Şekil 3.1.5. 13 Kadife Libâde Ön Görünüş
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 3585

Şekil 3.1.5. 14 Libâde Ön Yüzey Şeması

Boy: 44 cm

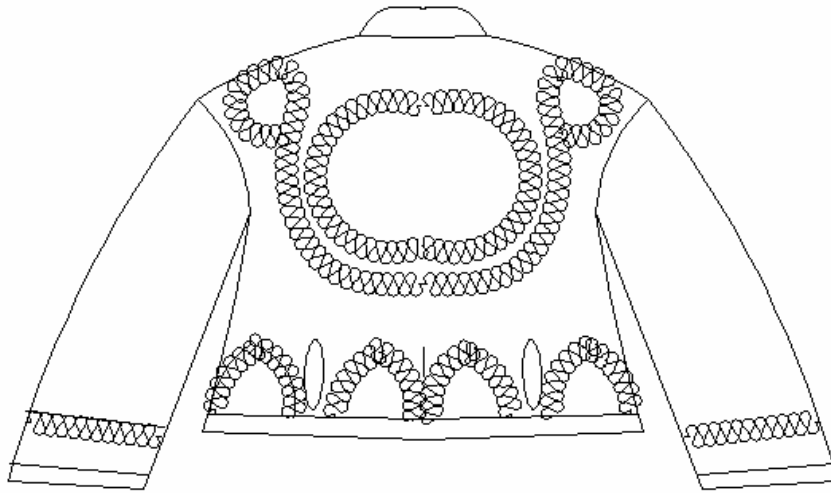
Genişlik (En): 50 cm

Kol Boyu: 37 cm

Kol Genişliği: 18 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 4:24)

şekil 3.1.5. 15 Kadife Libâde Arka Görünüm
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 3585

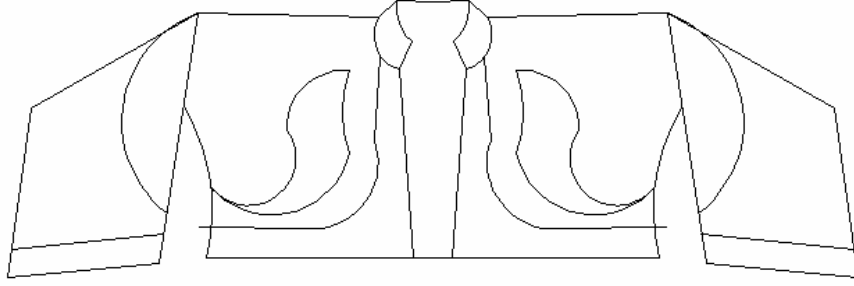

şekil 3.1.5. 16 Libâde Arka Yüzey şeması

Libâde siyah kadife kumaştan yapılmıştır. Arkası ve önü sıрма ile işlenmiş gelin giysilerine ya da cepkenlere libâde denir (Ergür, 2002:168). Cepkenin kol ve kol ağızları, önü, arkası, yaka kısımları beyaz sim kordonelerle kordon tutturma tekniğiyle işlenmiştir. İşlemeler stilize bitkisel formdadır. Hâkim yakalıdır. İçi beyazla astarlanmıştır.

Şekil 3.1.5. 17 Mor Kadife Cepken (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 253.43.74

Şekil 3.1.5. 18 Cepken Ön Yüzey Şeması

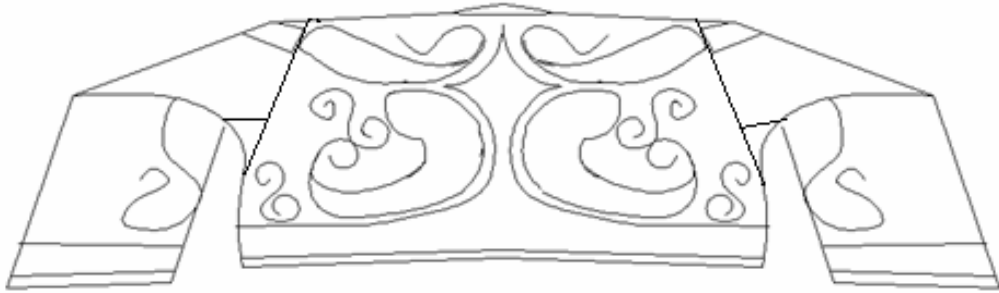
Boy: 43 cm

Etek Genişliği: 86 cm

Kol Boyu: 47 cm (Envanter Defteri, C 74-4:16)

Şekil 3.1.5. 19 Cepken Arka Görünüm

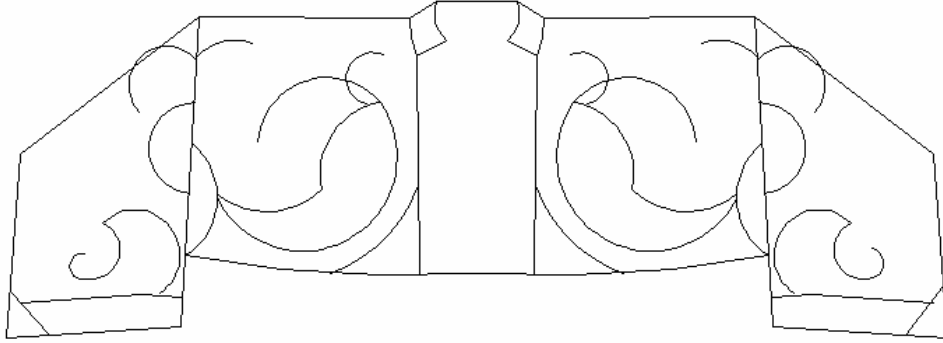

Şekil 3.1.5. 20 Cepken Arka Yüzey Şeması

Cepken mor kadifedendir. Kol ve etek uçlarında, yakada, ön açıklık kenarlarında sarı sim kordonelerden üç sıra dikilmiştir. Hakim yakalı olan cepkenin içi kırmızı kumaşla astarlanmıştır. Cepkenin ön ve arka bedenleri, kolları sim iplikle ve kordon tutturma tekniğiyle stilize bitkisel arabeskler biçiminde işlenmiştir.

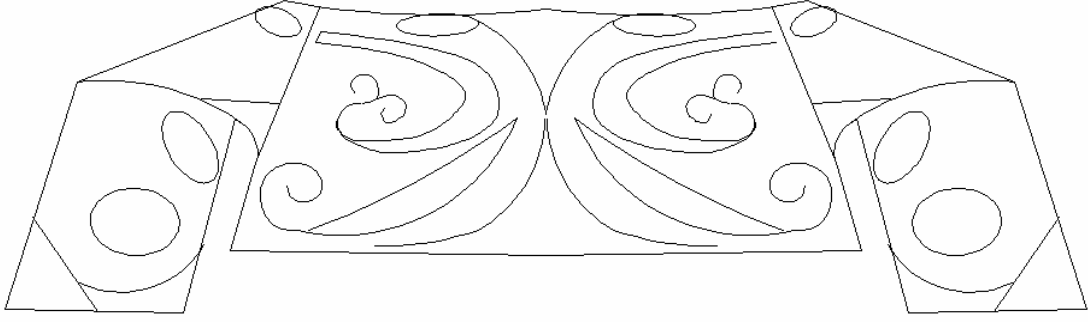
Şekil 3.1.5. 21 Mor Kadife Cepken (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10213

Şekil 3.1.5. 22 Cepken Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 23 Cepken (Arka)

Şekil 3.1.5. 24 Cepken Arka Yüzey Şeması

Boy: 43 cm

Etek Genişliği: 49 cm

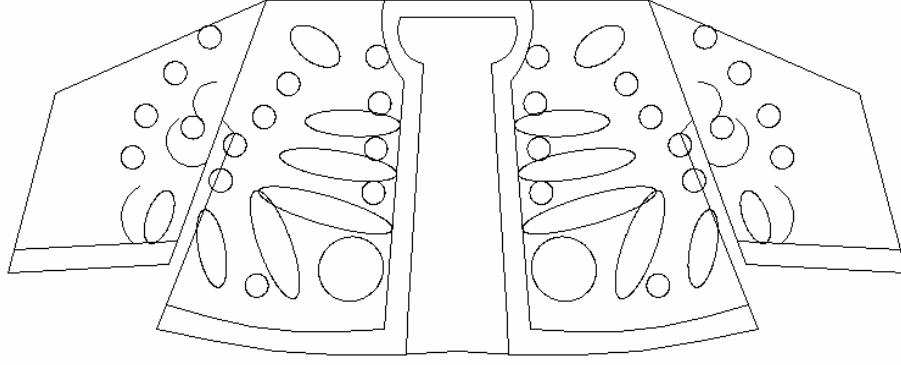
Omuz Genişliği: 50 cm

Kol Boyu: 51 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:29)

Mor kadifeden yapılan cepken hakim yakalıdır. Kol arka uçlarında yırtmaç vardır. Cepken kırmızı kumaşla astarlanmıştır. Sarı sim kaytanla (Ergür, 2002:134) ve kordon tutturma tekniğiyle, ön ve arka bedenlerde, kollarda bitkisel formda işlemler yapılmıştır. Desende dikkati çeken üç top motifleri (çintemani) ve rumiye benzer bezemeler 16. yy. işlemlerinde görülmektedir (Barışta, 1984:23).

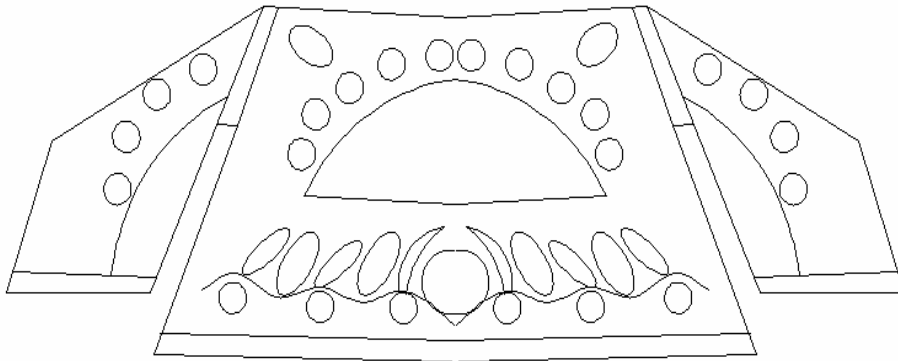
Şekil 3.1.5. 25 Mavi Kadife Cepken Ön Görünüm
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 192.42.74

Şekil 3.1.5. 26 Cepken Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 27 Mavi Kadife Cepken (Arka)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 192.42.74

Şekil 3.1.5. 28 Cepken Arka Yüzey Şeması

Boy: 56 cm

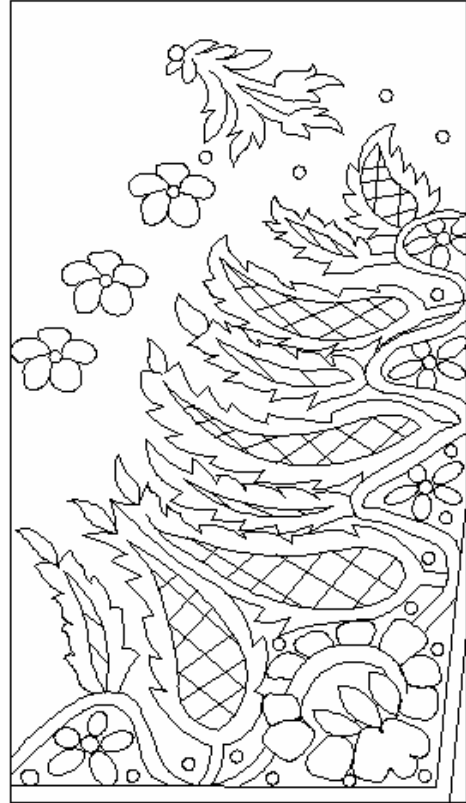
Kol Boyu: 43 cm

Etek Genişliği: 99 cm (Envanter Defteri, C 74-3:56)

Cepken mavi kadife kumaştan yapılmıştır. Yuvarlak yakalıdır. Yaka, kol, ön açıklık ve etek kenarlarına harç geirilmıştır. n ve arka bedenlerde, kollarda sim ve ipek iplikle sarma tekniğiyle işlenmiş stilize bitkisel formda bezemeler yapılmıştır. Arka bedende vazo formunu andırır bezemeler vardır. Giysi kırmızı kumaşla astarlanmıştır.

şekil 3.1.5. 29 Mavi Kadife Cepken Desen Detay

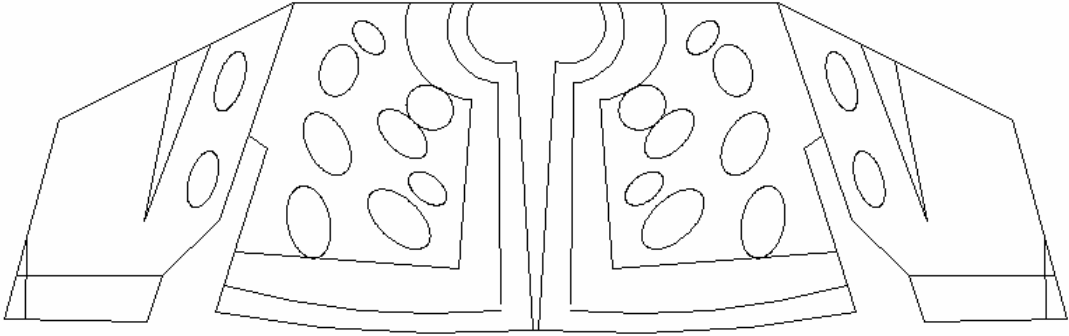
şekil 3.1.5. 30 Desen izim

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 192.42.74

İpek iplikle sarma tekniğiyle işlenmiş desende stilize gl ve selvi motifleri grlmektedir. Selvi motiflerinin içine pembe, yeşil ve eflatun renkte aplikeler, üzerlerine de tırtıl ile atmalar yapılmıştır. Kenar suyunun aralarında ve desenin üstünde papatyalar grlmektedir. İşleme pul, boncuklarla tamamlanmıştır.

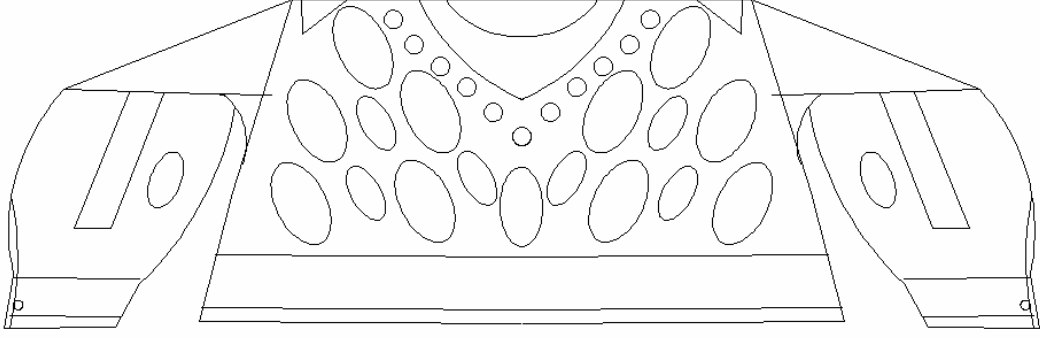
Şekil 3.1.5. 31 Bordo Kadife Cepken (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10215

Şekil 3.1.5. 32 Bordo Kadife Cepken Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 33 Bordo Kadife Cepken (Arka)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10215

Şekil 3.1.5. 34 Cepken Arka Yüzey Şeması

Boy: 48 cm

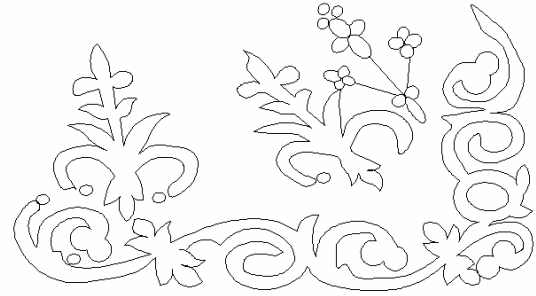
Etek Genişliği: 49 cm

Omuz Genişliği: 42 cm

Kol Boyu: 51 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:29)

Şekil 3.1.5. 35 Desen Detay

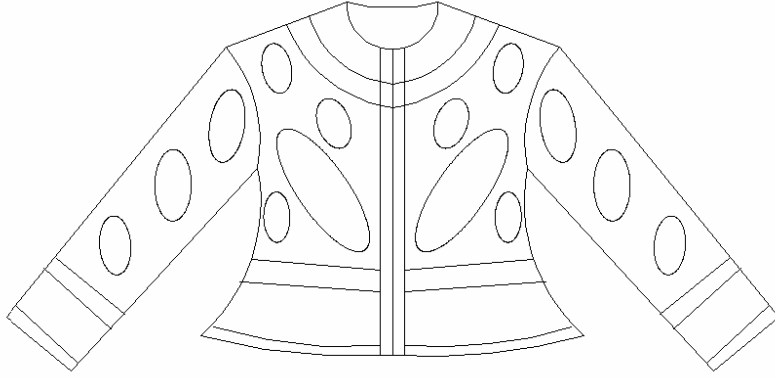

Şekil 3.1.5. 36 Desen Çizim

Bordo kadifeden yapılmıştır. Yuvarlak yakalıdır. Beyazla astarlanmıştır. Cepkenin yaka, ön açıklık, kol ve etek kenarlarına harç geçirilmiştir. Kolları manşetlidir. Cepken üzerinde serpmе biçiminde simle ve sarma tekniğiyle işlenmiş stilize çiçekler, bunların arasında da renkli ipliklerle ve suzeni kasnak (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008) tekniğiyle işlenmiş üçlü çiçek motifleri vardır. Cepkenin ön kenarlarına, kollarına ve arka etek ucuna bordürler işlenmiştir.

Şekil 3.1.5. 37 Yeşil Saten Libade Ön Görünüş
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5888

Şekil 3.1.5. 38 Yeşil Saten Libade Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.5. 39 Yeşil Saten Libade Arka Görünüş

Şekil 3.1.5. 40 Yüzey Şeması

Boy: 47 cm

Genişlik (En): 50 cm

Kol Genişliği: 20 cm

Kol Boyu: 47 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:134)

Şekil 3.1.5. 41 Desen Detay

Şekil 3.1.5. 42 Desen Çizim

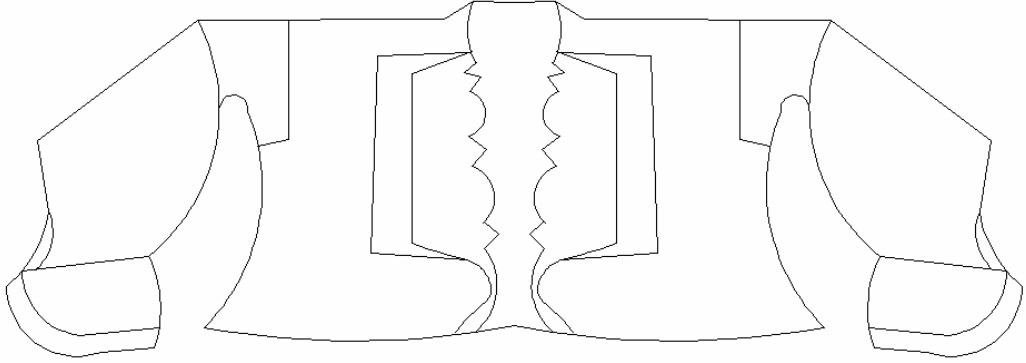
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5888

Libade (işlemeli cepken) yeşil renkte saten kumaştandır. Yuvarlak yakalıdır. Ön açıklık, kol ve etek kenarlarına simli harç geçirilmiştir. Yaka, kol ve etek kenarlarına sim iplikle ve dival işiyle bordür biçiminde işlemler yapılmıştır. Kollarda, ön

ve arka bedende sim ipliklerle serpmе bіçimde dal ve çiçek desenleri işlenmiştir. Ön bedende iki tane, arka beden ortasında bir tane büyük buket işleme vardır. İşleme pul, boncuklarla tamamlanmıştır.

Şekil 3.1.5. 43 Çiçekli İpek Cepken Ön Görünüş
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 169.41.74

Şekil 3.1.5. 44 Cepken Ön Yüzey Şeması

Boy: 51 cm

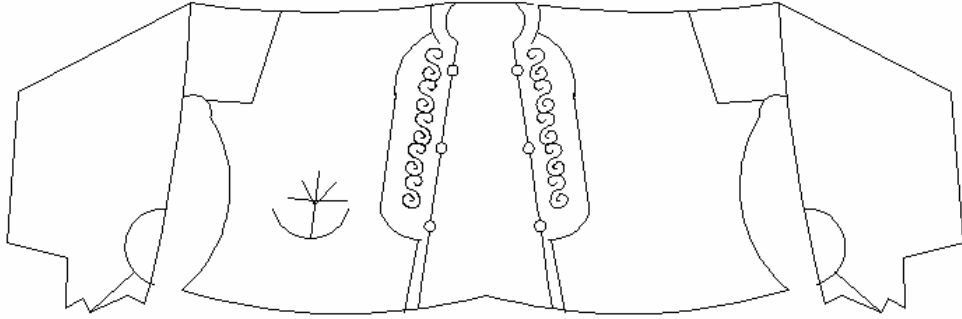
Kol Boyu: 57 cm

Etek Genişliği: 104 cm (Envanter Defteri, C 74-3:33)

Envanter defterine “yelek” olarak kaydedilen giysi, çiçek desenli siyah ipek kumaştan yapılmış bir cepkendir. Kolları manşetlidir. Beyaz kumaşla astarlanmıştır. Cepkenin ön açıklığı dilimlidir. Bu kısımda ve kol manşetlerinde kordon tutturma tekniğiyle, beyaz sim ve kaytanla yapılmış stilize bitkisel formlu işlemler vardır.

Şekil 3.1.5. 45 Siyah Kaytan İşlemeli Cepken
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 27.11.85

Şekil 3.1.5. 46 Cepken Yüzey Şeması

Boy: 42 cm

Omuz Genişliği: 44,5 cm

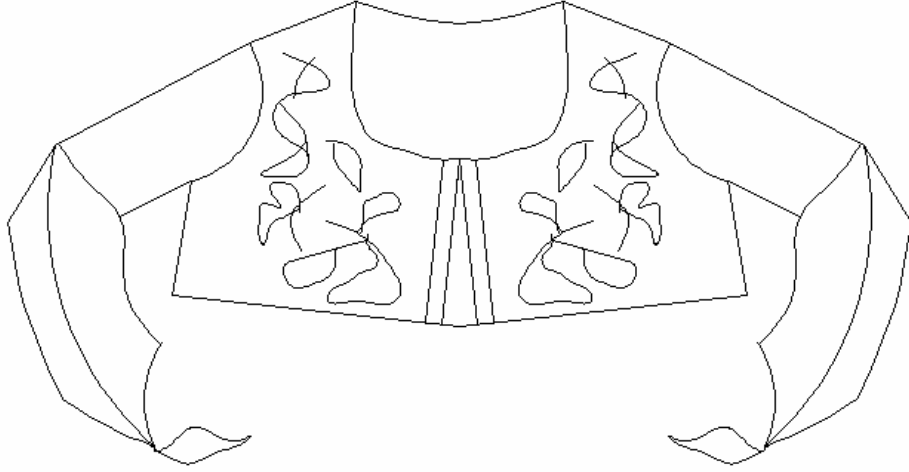
Üst Kol Boyu: 55 cm

Alt Kol Boyu: 42 cm(Envanter Defteri, C 85-1:27)

Siyah kaytan işlemeli cepken krem rengi pamuklu kumaştan yapılmıştır. Kollar biraz daha koyu renktedir. Beyaz kumaşla kollar dahil astarlanmıştır. Yuvarlak bir boyun oyuğu vardır. Ön açıklıkta iki düğme yapılmıştır. Sağ ön bedende gizli cep yapılmış, cebin kenarları ve üst kısmı siyah kaytan iplikle kordon tutturma tekniğiyle helezonik şekiller yapılarak süslenmiştir. Ön açıklık kenarları ve kol kenarları ile kol üst yüzeyleri siyah kaytan iplikle kordon tutturma tekniğiyle işlenmiştir. Kol kenarları dilimlidir. Cepken elde dikilmiştir. Sadece boyun oyuğunda üstten makine dikişi geçilmiştir. Etek kenarı da makine dikişi ile tutturulmuştur.

Şekil 3.1.5. 47 İpek Cepken
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10542

Şekil 3.1.5. 48 İpek Cepken Yüzey Şeması

Boy: 32 cm

Omuz Genişliği: 40 cm

Etek Genişliği: 35 cm

Kol Boyu: 53 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 1:96)

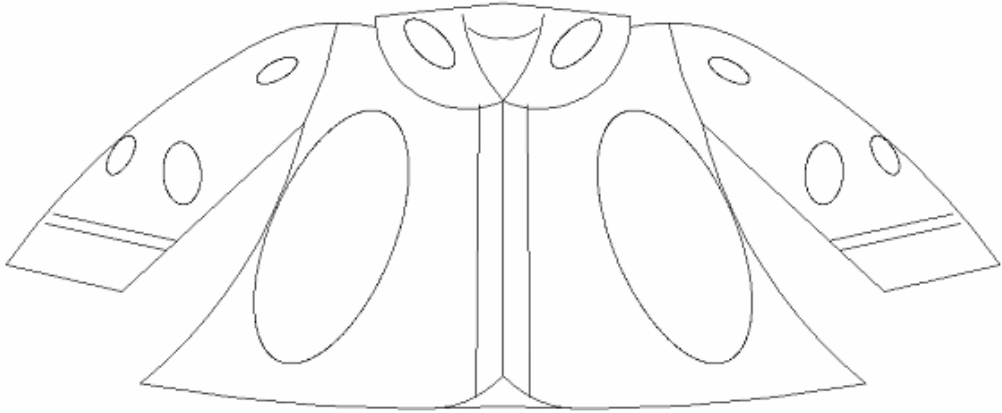
Envanter defterinde “yelek” olarak kaydedilen giysi uzun kollu olmasından dolayı cepkenler arasında yer almıştır. Kırmızı renkli ipek satenden yapılmıştır. Geniş bir yaka oyuntusu, el üzerine doğru uzanan sivri kol uçları vardır. Giysinin yaka çevresi, ön kenarları, kol uçları ve kol üstleri şerit halinde iri pullarla süslenmiştir. Ön bedeninin iki yanında da iri pullardan bezemeler vardır.

3.1.6. Ceketler

Bedenin üst kısmını kalçalara kadar saran önden açık, kollu giysilere ceket denir (Büyük Larousse, 1986:2246). Ceketler daha çok 19. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra (Görünür, [03.09.2008]) kadın giysilerinde görülmeye başlamıştır. Bu dönemde ceketlerin cepkenlere göre boyları uzamış olsa da işlemeleri devam etmektedir. İşleme tekniği olarak cepkenlerde çok sık görülen kordon tutturma tekniği ceketlerde yerini daha çok Maraş işine (dival, sim sarma) bırakmıştır. Ceketlerin cepkenlerden bir farkı da yakalarıdır. Cepkenler daha çok hakim yakalı ya da yakasız olurken, ceketlerde giysi üzerine devrilen yakalar görülmektedir.

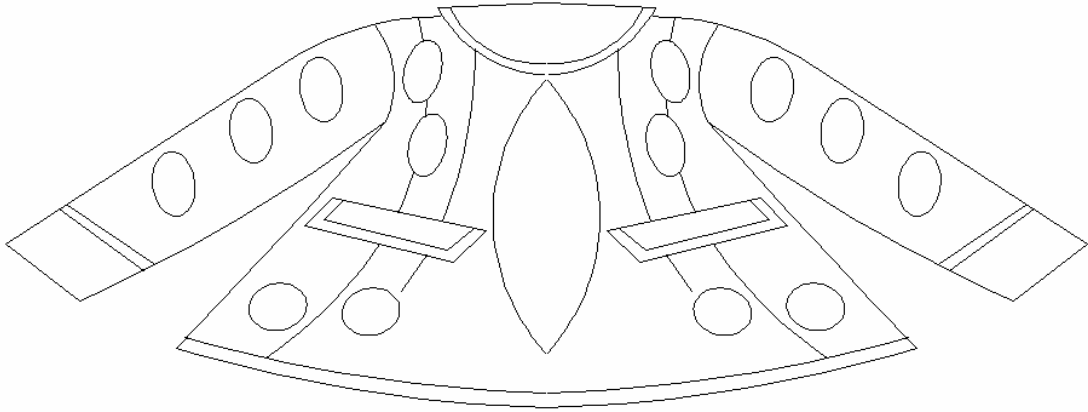
Şekil 3.1.6. 1 Bordo Kadife Ceket Ön Görünüş
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 430.58.74

Şekil 3.1.6. 2 Ceket Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.6. 3 Bordo Kadife Ceket Arka Görünüş

Şekil 3.1.6. 4 Ceket Arka Yüzey Şeması

Boy: 65 cm

Kol Boyu: 62 cm

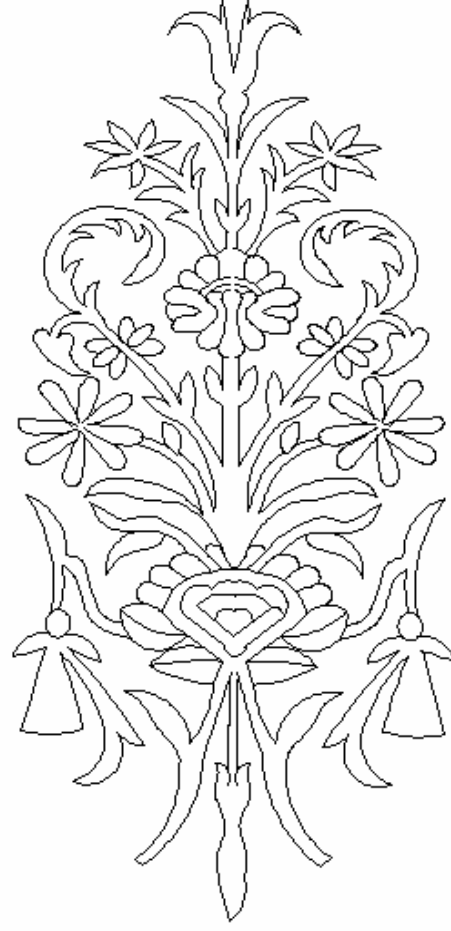
Etek Genişliği: 122 cm (Envanter Defteri, C 74-5:93)

Bindallı ceket bordo kadife kumaştan yapılmıştır. Cumhuriyet dönemine ait bir giysidir. Envanter defterinde “hakim yaka şeklinde olup kesiksizdir” denmesine karşın ceketin yakası “şal yaka”dır (A. Akdu, şözlü görüşme, 16.11.2008). Ceket beyaz kumaşla astarlanmıştır. Yaka, ön açıklık, etek, arka cep ve kol bant kenarlarına simli harç geçirilmiştir. Ön beden her iki yanda ve arka ortada Maraş işi tekniğiyle ve simle işlenmiş büyük bir iek buketi vardır. Stilize dallar, yapraklar, güller, yıldız çiçekleri ve papatyalardan oluşan buketin iki yanında püskül görünümlü işlemeler vardır. Ön kenarlara, yaka kenarına, arka cep kapaklarının üstlerine ve kol bantlarının üstlerine bordürler işlenmiştir. Büyük buketin yanlarında ve kollarda serpme çiçekler ve yıldız desenleri vardır.

Şekil 3.1.6. 5 Desen Detay

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 430.58.74

Şekil 3.1.6. 6 Desen Çizim

Şekil 3.1.6. 7 Mor Kadife Ceket Ön Görünüş

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10141

Şekil 3.1.6. 8 Ceket Ön Yüzey Şeması

Boy: 75 cm

Omuz Genişliği: 43 cm

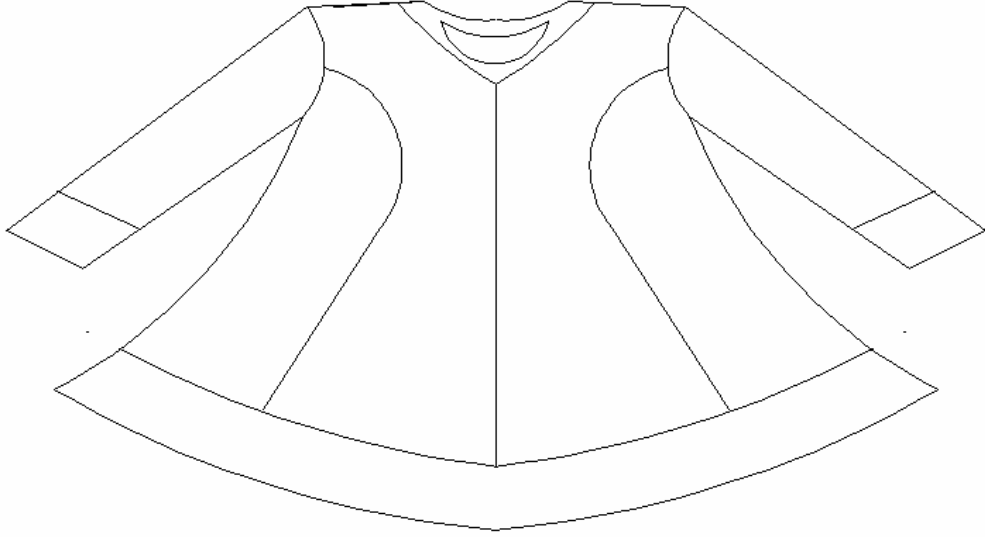
Etek Genişliği: 80 cm

Kol Boyu: 53 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:12)

Şekil 3.1.6. 9 Mor Kadife Ceket Arka Görünüş

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10141

Şekil 3.1.6. 10 Ceket Arka Yüzey Şeması

Mor kadifeden yapılmış bir kadın ceketidir. İçi yeşil bir astarla kaplıdır. Yakalı olan bu ceketin yakası, kol uçları, önü ve eteği simle işlenmiş stilize bitkisel formlu bir bordürle çevrelenmiştir. Yaka uçları önde ve arka ortada, kol bantları da kol üstlerinde üçgen görünümündedir. Ön sağ yanda üzeri nakışlı bir cep vardır.

Şekil 3.1.6. 11 Mor Kadife Cepken Desen Detay
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10141

Şekil 3.1.6. 12 Desen Çizim

Ters duran bir çiçek buketi şeklindeki işlemede sim iplik, Maraş işi ve kum işi teknikleri kullanılmıştır. Büyük çiçeklerin üstüne tırtılla süslemeler yapılmış, uçlarına pul dikilmiştir.

Şekil 3.1.6. 13 Gece Mavisi Kadife Ceket (Ön)

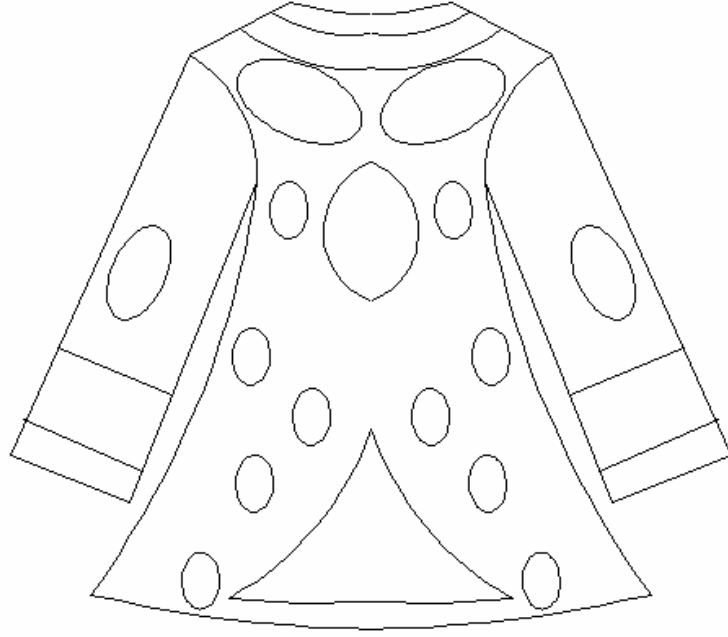
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10142

Şekil 3.1.6. 14 Kadife Ceket Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.6. 15 Gece Mavisi Kadife Ceket (Arka)

Şekil 3.1.6. 16 Ceket Arka Yüzey Şeması

Boy: 67 cm

Etek Genişliği: 60 cm

Omuz Genişliği: 37cm

Kol Boyu: 48 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:13)

Gece mavisi renkte bir kadife kumaştan yapılmıştır. Yakasızdır. Ceketin her tarafına simle stilize bitkisel formda motifler işlenmiştir. Yakada, ön kenarlarda ve kollarda geniş bordürler vardır. Kadifenin yer yer tüyleri dökülmüştür.

Şekil 3.1.6. 17 Ceket Bordür Detay

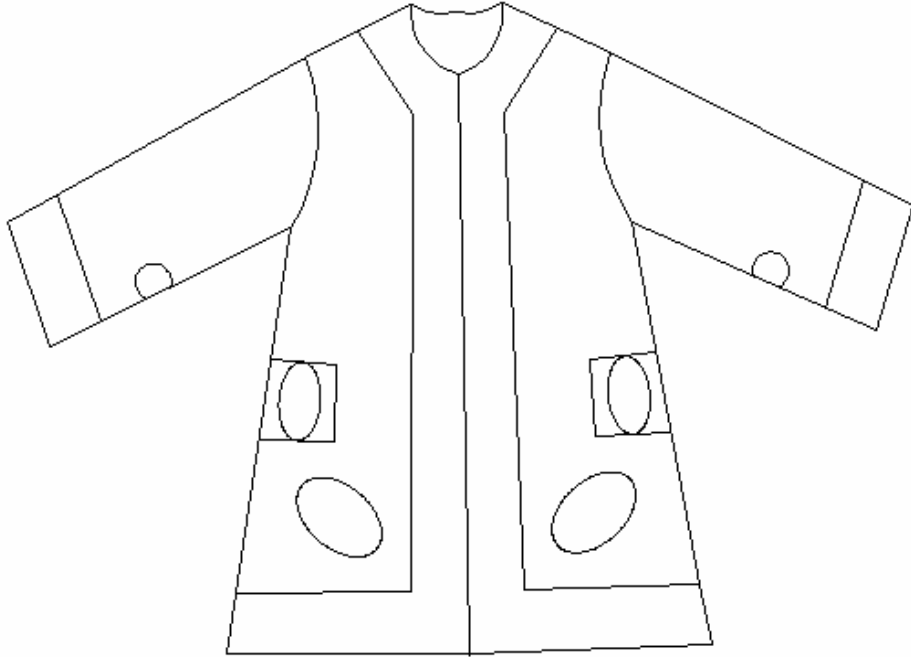

Şekil 3.1.6. 18 Desen Çizim

Maraş işi tekniğiyle kabartılarak ve simle işlenmiştir. Bordürün ortalarındaki çiçeklerin uç kısımlarına tırtılla süslemeler yapılmıştır.

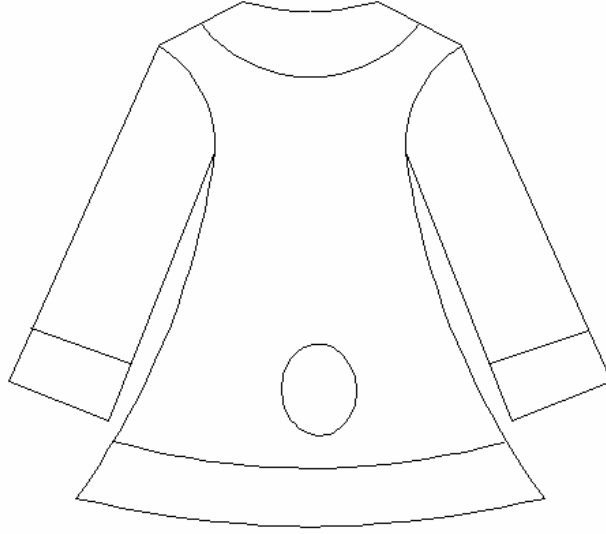
Şekil 3.1.6. 19 Kırmızı Atlas Ceket (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10211

Şekil 3.1.6. 20 Ceket Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.6. 21 Kırmızı Atlas Ceket (Arka)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10211

Şekil 3.1.6. 22 Ceket Arka Yüzey Şeması

Boy: 85 cm

Omuz Genişliği: 42 cm

Etek Genişliği: 67 cm

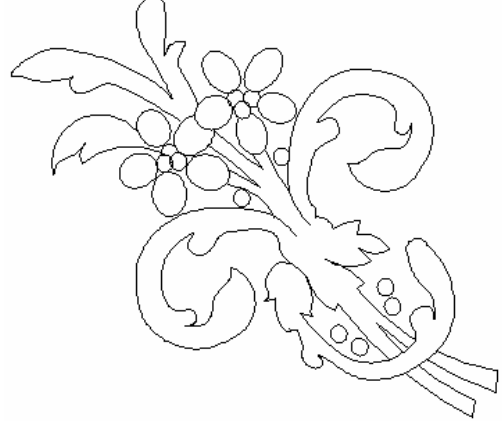
Kol Boyu: 47 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:28)

Kırmızı renkte ipek atlas kumaştan yapılmış kadın ceketidir. Uzun kollu, yakasız ve önü açıktır. Kol uçları, yaka çevresi, ön ve etek uçları simle işlenmiş tek sıra stilize bitkisel

formda bordürle çevrenmiştir. İçi aynı renk astarla kaplanmıştır. Yanlarda üzeri işli iki cebi vardır.

Şekil 3.1.6. 23 Desen Detay

Şekil 3.1.6. 24 Desen Çizim

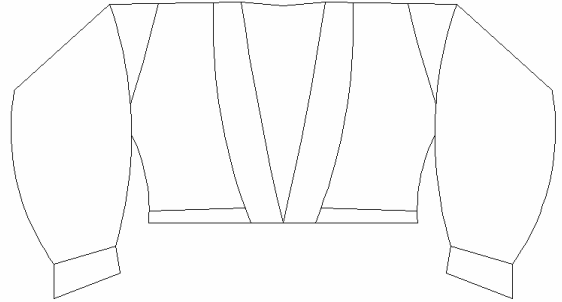
İşleme Maraş işi (dival, sim sarma) tekniğiyle ve simle kabartılarak işlenmiştir. Çiçek ortalarına ve dal kenarlarına pul, boncukla süsleme yapılmıştır.

3.1.7. Takımlar

Bu bölümde aynı kumaştan yapılan takımlar incelenecektir.

Şekil 3.1.7. 1 Cepken

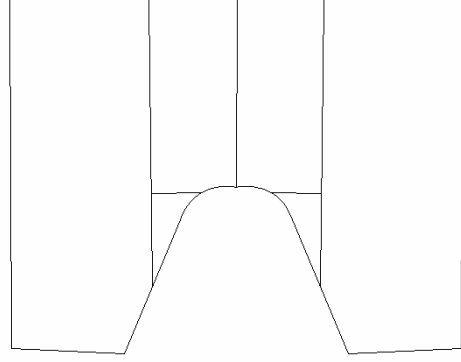
Şekil 3.1.7. 2 Cepken Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.65.44.94

Şekil 3.1.7. 3 Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.65.44.94

Şekil 3.1.7. 4 Şalvar Yüzey Şeması

Şekil 3.1.7. 5 Cepken-Şalvar Takım

Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.65.44.94

Cepken Boy: 38 cm

Şalvar Boy: 100 cm

Şalvar Genişliği: 110 cm (Envanter Defteri, C 94-1:18)

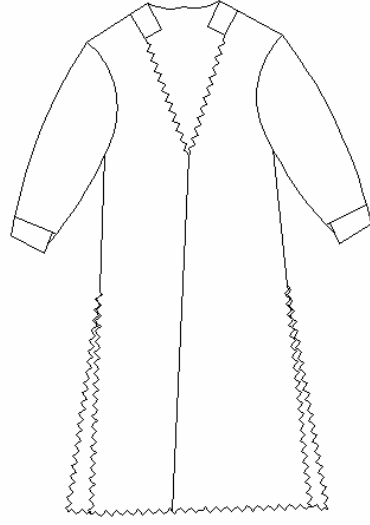
Şalvar kırmızı renkte ve kendinden desenli kumaştandır. Desen uzunlamasına ince ve geniş zemin renginden daha koyu kırmızı bantlardan oluşmuştur. Şalvar paçası düz, dardır. Ağ yeri dikdörtgen kesimlidir, dikdörtgenlerin altında üçgen parçalar vardır. Şalvar kesimi Burdur geleneksel şalvarlarının özelliklerini yansıtır.

Cepken kumaşı şalvar kumaşının aynısıdır. Kumaş kendinden desenlidir. Cepken uzun kolludur, kolları manşetlidir. Yaka ön açıklığı “V” şeklinde bele doğru iner. Kol manşetleri, bel kenarları ve yaka kenarına sarı renkli iple ve makine dikişi ile süslemeler yapılmıştır. Cepken, beyaz renk kumaşla astarlıdır.

Şekil 3.1.7. 6 Çitari Üçetek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.135.52.78

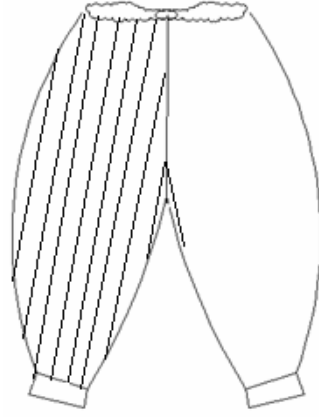

Şekil 3.1.7. 7 Üçetek Yüzey Şeması

Şekil 3.1.7. 8 Çitari Şalvar

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.135.52.78

Şekil 3.1.7. 9 Şalvar Yüzey Şeması

Şalvar Boyu: 97 cm

Bel Genişliği: 79 cm

Üçetek Boyu: 142 cm

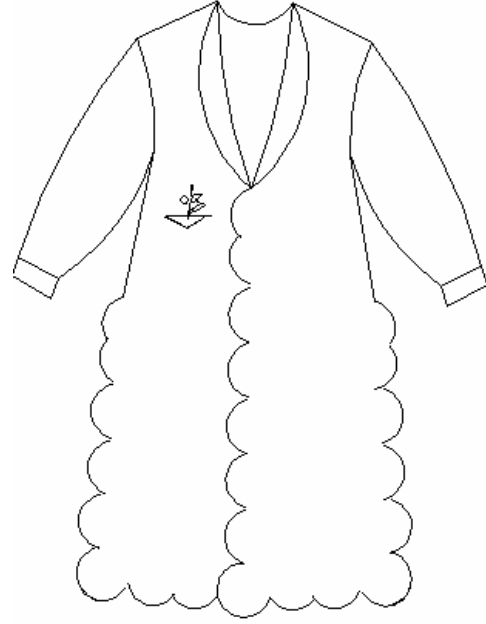
Arka Etek Genişliği: 70 cm

Ön Etek Genişliği: 53 cm

Kol Boyu: 45 cm (Envanter Defteri, C 78-2:35)

Üçetek entari (çitari) takım. Elbise yeşil, siyah, bordo, turuncu, beyaz çizgili çitari kumaştan olup içi beyazla astarlanmıştır. Yakasızdır. Manşet kolludur. Yırtmaçlara, ön ve

etek kenarlarına dilimler yapılmıştır. Şalvar aynı kumaştan, paçaları manşetli olarak yapılmıştır.

Şekil 3.1.7. 10 İpekli Üçetek Entari

Şekil 3.1.7. 11 üçetek Yüzey Şeması

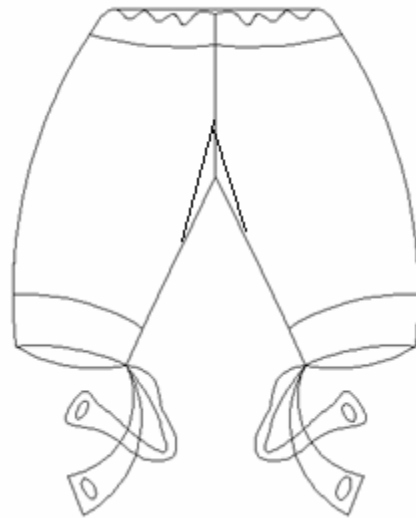
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 22.11.85

Üçetek Boy: 125 cm

Omuz Genişliği: 44 cm

Bel Çevresi: 92 cm

Kol Boyu: 53 cm(Envanter Defteri, C 85-1:22)

Şekil 3.1.7. 12 İpekli Şalvar

Şekil 3.1.7. 13 Şalvar Yüzey Şeması

Kaynak: 2 Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 2.11.85

Şalvar Boy: 87 cm

Bel Genişliği: 182 cm

Paça Genişliği: 89 cm (Envanter Defteri, C 85-1:22)

Mavi renkte, ipekli, kendinden desenli bir kumaştan yapılmıştır. Kumaş desenleri çiçek ve yapraklardan oluşmaktadır. Gümüş renkli sim kordonelerle ve kordon tutturma tekniğiyle işlenmiştir. Şalvar ve üçetek entari beyaz renkte kumaşla astarlanmıştır.

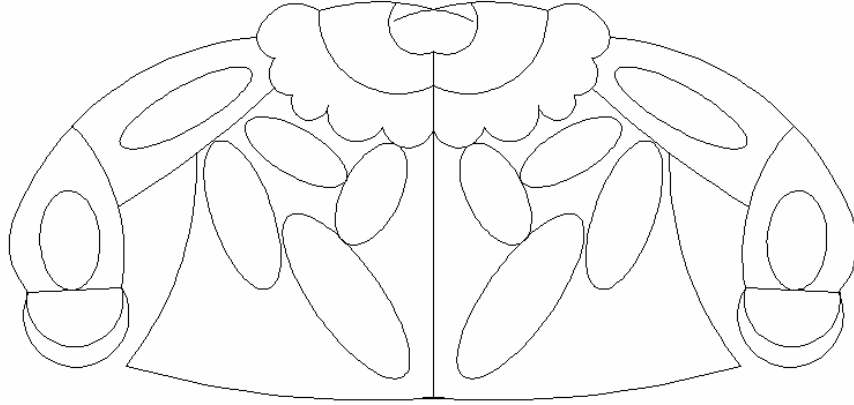
Üçetek uzun kollu, kolları manşetlidir. “V” yakalıdır. Önde dört düğme yeri vardır. Üç parça olan etek kenarları dilimlidir. Ön açıklık, yaka, yan açıklıklar, alt etek kenarı ve manşetler ile sağ göğüste yer alan cebin açıklık kenarları iki sıra sim kordonla, kordon tutturma tekniğiyle süslenmiştir.

Şalvar, oldukça büyük dikdörtgen iki parçanın üçgen ve beyaz kumaştan kesilmiş bir ağ ile birleştirilmesinden oluşturulmuştur. Bel yeri ve paçalara büzmek için parça geçirilmiştir. Büzme yerleri beyaz renkli kumaşla yapılmıştır. Şalvar paçalarında büzmeye yarayan ince, uçları işlemeli uçkurlar vardır.

Şekil 3.1.7. 14 Bluz Ön Görünüş

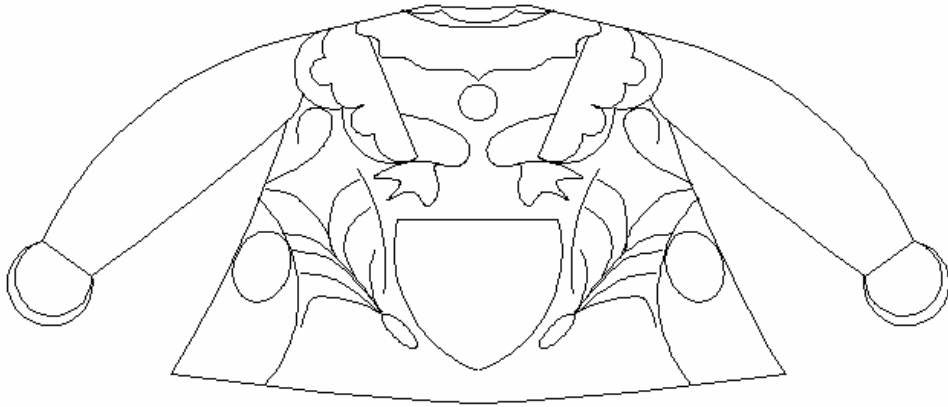
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 2349

Şekil 3.1.7. 15 Bluz Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.7. 16 Bluz Arka Görünüş

Şekil 3.1.7. 17 Bluz Arka Yüzey Şeması

Bluz Boyu: 48 cm

Bluz Kol Boyu (bir kol ucundan diğesine kadar): 138 cm

Genişlik: 42 cm

Etek Boyu: 102 cm

Etek Genişliği: 83 cm

Etek Bel Genişliği: 44 cm

Terlik Boyu: 25 cm

Terlik Genişliği: 7,5 cm

Topuk Yüksekliği: 3 cm

Topuk Genişliği: 3,8 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 2:144)

Giysi, bluz, etek ve terlik (Koçu, 1967:228) ile bir takım halindedir. Açık mavi saten kumaş üzerinde sarı tel ipliklerle Maraş işi tekniğiyle işlenmiştir

Bluz uzun kollu olup kol ve yaka kenarlarına dantel geçirilmiştir. Bluzun bütün sathı sarı sim tellerle yapılan stilize gül, yaprak, dal motifleriyle doldurulmuştur. Yapılan işlemler kabartma halindedir. Boş kalan yüzey ise ufak madeni pullarla ve boncuklarla işlenmiştir.

Şekil 3.1.7. 18 Bluz İç Ayrıntı

Bluzun içinde korse görevi gören metal çubuklar (balen?) vardır İçte yer alan bir kuşak da bu çubukların korse işlevi görmesini sağlamaktadır.

Şekil 3.1.7. 19 Bluz- Etek- Ayakkabı Takım
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 2349

Etek kısmında da bluzdaki işlenişi görmek mümkündür. Etek yüzeyi bluzda olduğu gibi sarı tel ipliklerle yapılan bitkisel formlu motiflerle doldurulmuştur. Etek kısmında, kollarda olduğu gibi dantel mevcuttur.

Terlik bir çift olup kısa topukludur, giysilerle aynı kumaştan yapılmıştır. Önde terlik kumaşından yapılmış çiçeği andırır bir süsleme ve yine sarı tel ipliklerle yapılan bitkisel formlu motifler yer almaktadır. Aynı işleme terliğin içinde ve yan kısımlarında da görülmektedir.

3.1.8. Bindallılar

“Dokunduktan sonra üzerine sırma, klaptan (Türkçe Sözlük, 2005:1151)⁵ ya da simle dival tekniğinde serpmeye dal, yaprak, çiçek motifleri işlenmiş kadife ya da atlasa bindallı denir.” (Büyük Larousse, 1986:1653) Bindallı genel adıyla anılan işlemeli

⁵ Klaptan: Pamuk ipliğine sırma katılarak eğrilmiş iplik.

kumaşlar, giysilerde ya da ev tekstil ürünlerinde (bohçalarda, örtülerde, vb.) kullanılmıştır. Bindallılar geleneksel Burdur kadın giysisi sayılabilir mi? Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Anadolu'nun pek çok kentinde geleneksel giysiler arasında bindallılar yer almaktadır. Anadolu'nun zengin kültürünün izlerini taşıyan ve hemen her kentinde beğenilerek giyilen bindallıları tek bir yöreye özgü saymak doğru değildir. Bu nedenle Burdur müzesinde yaptığımız araştırmada gördüğümüz bindallılardan bazı örneklerle bu bölümde yer verilmiştir.

Şekil 3.1.8. 1 İzmir
Kaynak: Tüzün, Ö., 1986:91

Şekil 3.1.8. 2 Ankara
Kaynak: Barlas, P., 1983

Şekil 3.1.8. 3 Balıkesir
Kaynak: Tüzün, Ö., 1986: 49

Şekil 3.1.8. 4 Bilecik
Kaynak: Tüzün, Ö., 1986: 50

Şekil 3.1.8. 5 Elazığ
Kaynak: Tüzün, Ö., 1986:68 74

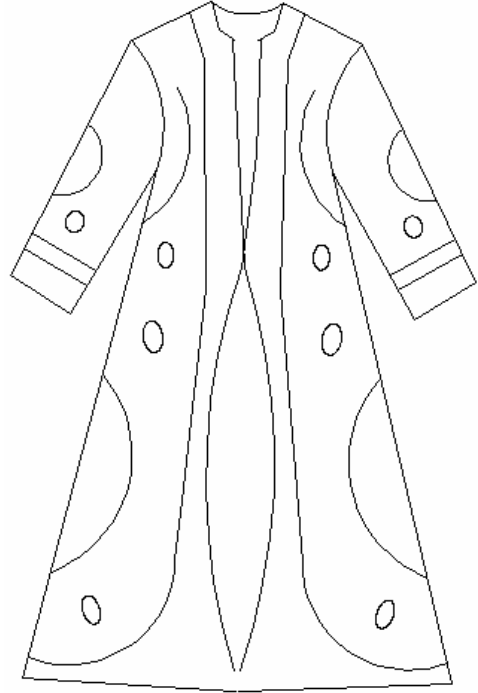

Şekil 3.1.8. 6 Erzurum
Kaynak: Tüzün, Ö., 1986: 74

Şekil 3.1.8. 7 Bindallı Elbise (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: Et.179.53.75

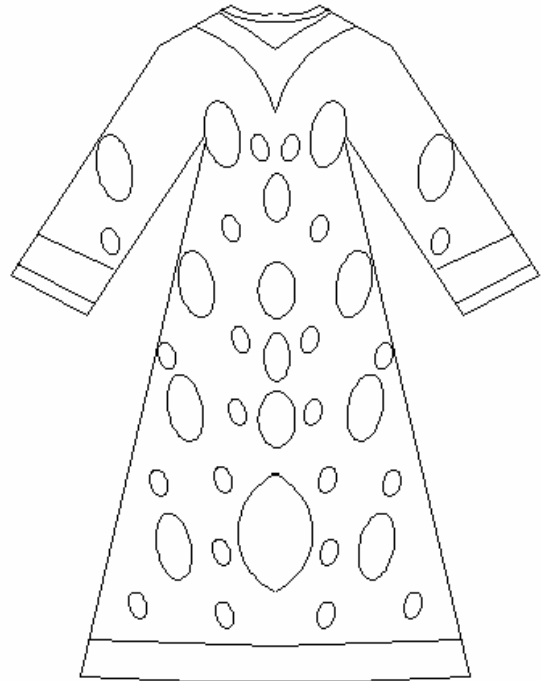

Şekil 3.1.8. 8 Bindallının Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.8. 9 Bindallı Elbise (Arka)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: Et.179.53.75

Şekil 3.1.8. 10 Bindallı Arka Yüzey Şeması

Boy: 139 cm

Etek Genişliği: 103 cm

Omuz Genişliği: 41 cm

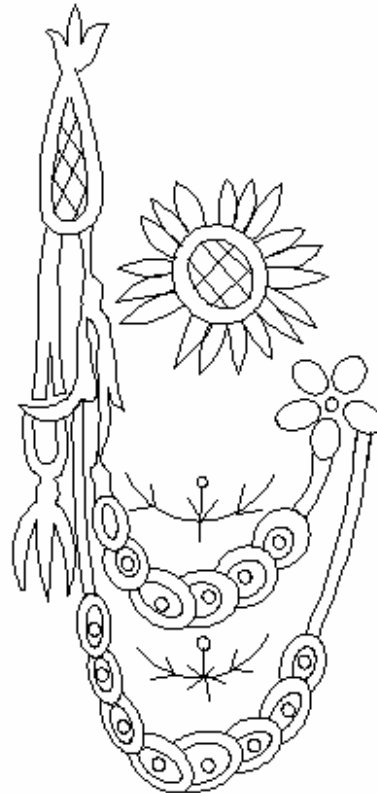
Kol Boyu: 48 cm

Bilek Genişliği: 14 cm (Envanter Defteri, C 75-2:79)

Elbise mor kadifeden yapılmıştır. Boydan, önü bel hizasına kadar açıktır. Uzun kollu, yuvarlak yakalıdır. Arkası robadan itibaren büzgölüdür. Etek evazedir (eteğe doğru genişleyerek iner). Yaka kenarından (iki kenardan) başlayan fiyonk şeklindeki bordür işleme etek ucuna doğru genişleyerek inip eteği şepeşevre dolaştıktan sonra arka ortada birleşir. Ön bedendeki bordürler arasındaki boşlukta vazodan çıkan dallar ve dallara bağlı çiçek motiflerini andırır biçimde stilize bitkisel formlu işlemeler yapılmıştır. Yine ön beden yanlarında uzun kıvrık dallar biçiminde simetrik işlemeler vardır. Göğüs üzerinde de simetrik olarak madalyon ve sarkan zincir görünlü işlemeler vardır. Sırtta, roba ile etek ucu arasında serpmeliler, arka beden etek ucu ortasında da vazo formunu andırır stilize çiçek, dal ve yapraklar işlenmiştir. Kol ağızlarında bordür halinde dal motifleri, dirsek hizasında çiçek motifleri vardır. İşlemeler sarı simden ve Maraş işi (sim sarma) tekniğiyle işlenmiştir.

şekil 3.1.8. 11 Desen Detay

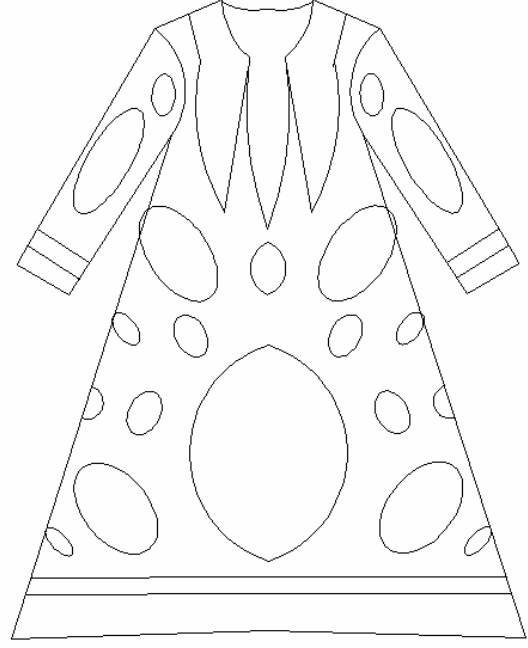

şekil 3.1.8. 12 Desen Çizim

Şekil 3.1.8. 13 Bordo Bindallı (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 10209

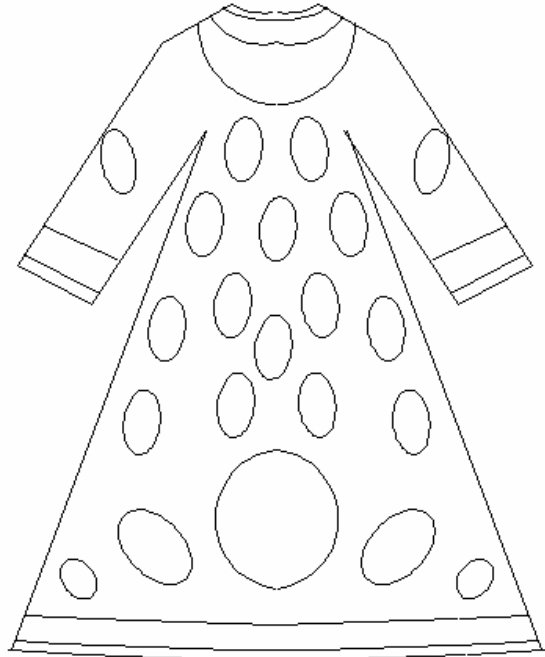

Şekil 3.1.8. 14 Bindallının yüzey şeması

Şekil 3.1.8. 15 Bordo Bindallı (Arka)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 10209

Şekil 3.1.8. 16 Bindallı Arka Yüzey Şeması

Boy: 130 cm

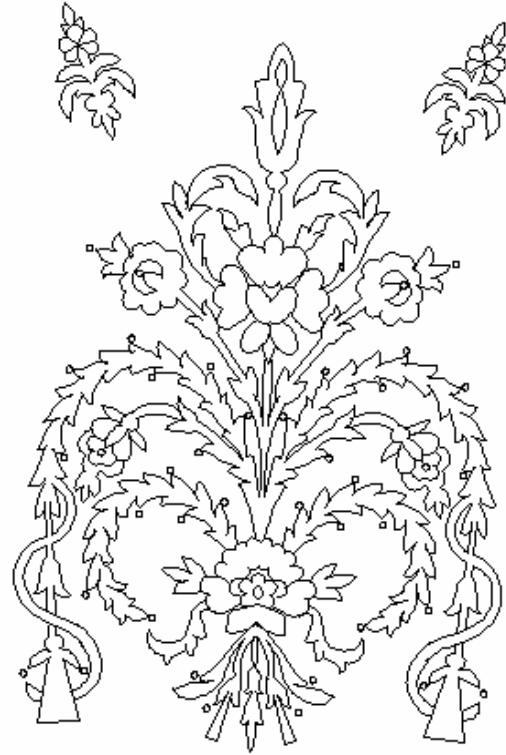
Omuz Genişliği: 41 cm

Etek Genişliği: 112 cm

Kol Boyu: 49 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:27)

şekil 3.1.8. 17 Desen Detay

şekil 3.1.8. 18 Desen izim

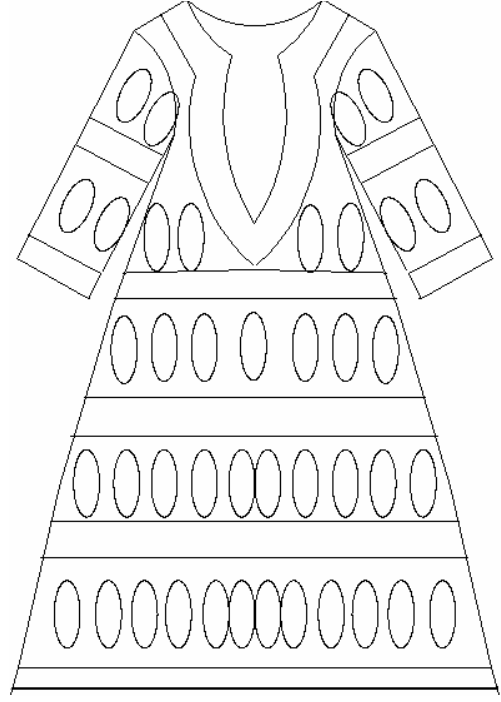
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 10209

Bordo renkte kadife kumaştan yapılmış bindallı elbisedir. n yaka açıklığı bele kadar inmektedir. Yuvarlak yakalı, uzun kolludur. Yaka oyuntusuna, n açıklık kenarlarına, kol uçlarına ve etek kenarlarına pamuklu harç geçirilmiştir. Kol ve eteklerde harcın st kısımlarına bordürler işlenmiştir. n beden işleme bakımından daha zengindir. Yaka kenarlarına simetrik olarak kalın bordürler, n ve arka etek ortasına iri buketler işlenmiştir. İşlemeler Maraş işi (sim sarma, dival) tekniğiyle sim kullanılarak yapılmıştır. Bindallının her yerinde serpmeye biçiminde küçük buketler vardır. Stilize dallar, yapraklar, eklerden oluşan desenler arasında gonca gller ve açılmış gller grlmektedir. Ayrıca büyük buketlerin yanlarından sarkan pşkl görünümlü işlemeler vardır.

Şekil 3.1.8. 19 Kırmızı Kadife Bindallı (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 142

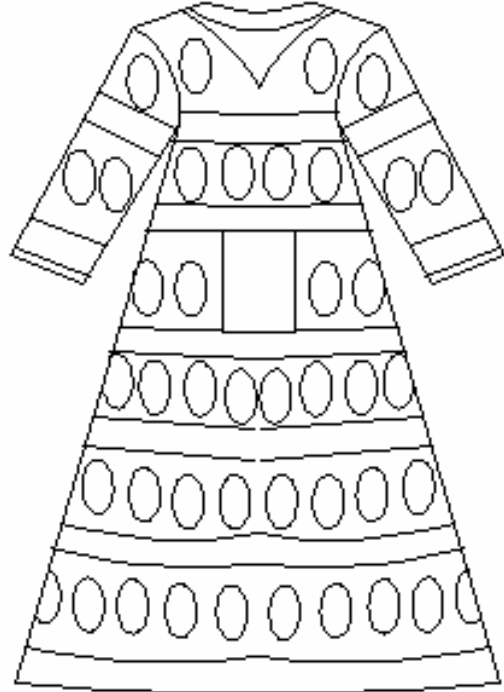

Şekil 3.1.8. 20 Bindallı Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.8. 21 Bindallı (Arka)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 142

Şekil 3.1.8. 22 Bindallı Arka Yüzey Şeması

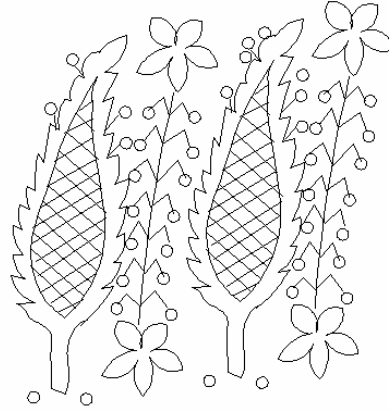
Boy: 147 cm

Kol Boyu: 50 cm

Beden Genişliği: 60 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 1:22)

Şekil 3.1.8. 23 Desen Detay

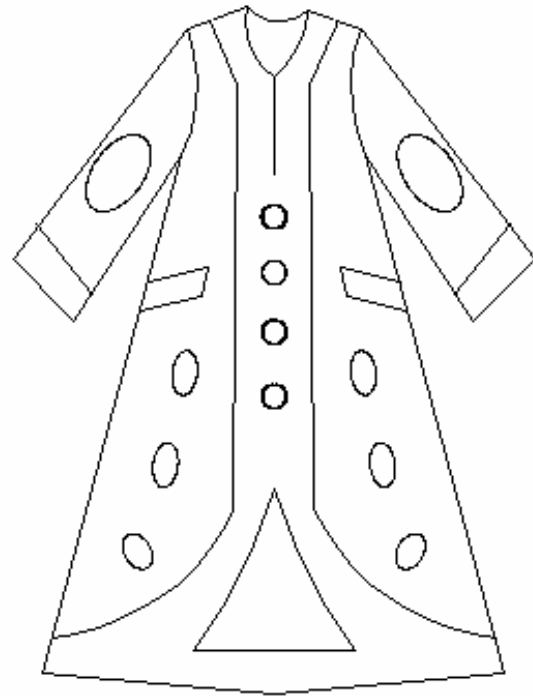

Şekil 3.1.8. 24 Desen Çizim

Kırmızı renkte kadife kumaştan yapılmış bindallı elbisedir. Ön yaka açıklığı bele kadar inmektedir. Yuvarlak yakalı, uzun kolludur. Yaka oyuntusuna, ön açıklık kenarlarına ve kol uçlarına simli harç geçirilmiştir. Kırmızı kadife üzerine Maraş işi tekniğiyle ve simle stilize selvi ve çiçek desenleri işlenmiş, selvi desenlerinin ortalarına tırtılla atmalar yapılmıştır. İşleme metal minik pullarla zenginleştirilmiştir. Selvi ve çiçek sıralarının aralarında bordürler vardır. Giysi 1964 yılında müzeye kazandırılmıştır.

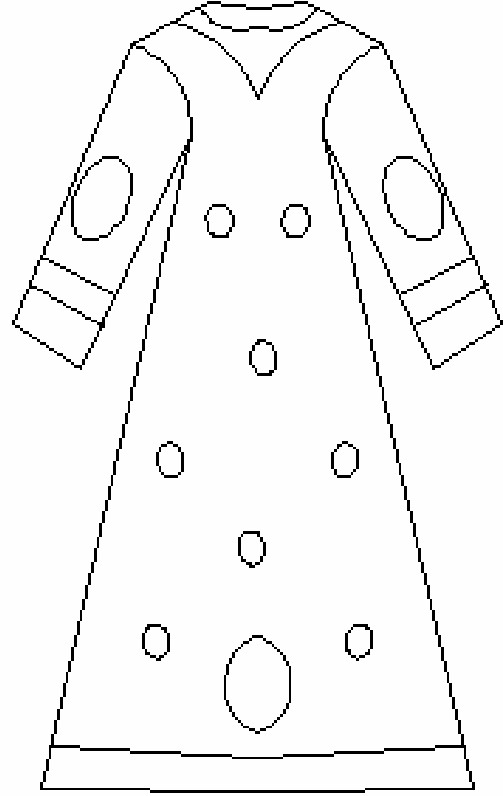

Şekil 3.1.8. 25 Mor Kadife Bindallı (Ön)

Şekil 3.1.8. 26 Bindallı Ön Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 2.5.88

Şekil 3.1.8. 27 Mor Kadife Bindallı (Arka)

Şekil 3.1.8. 28 Bindallı Arka Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 2.5.88

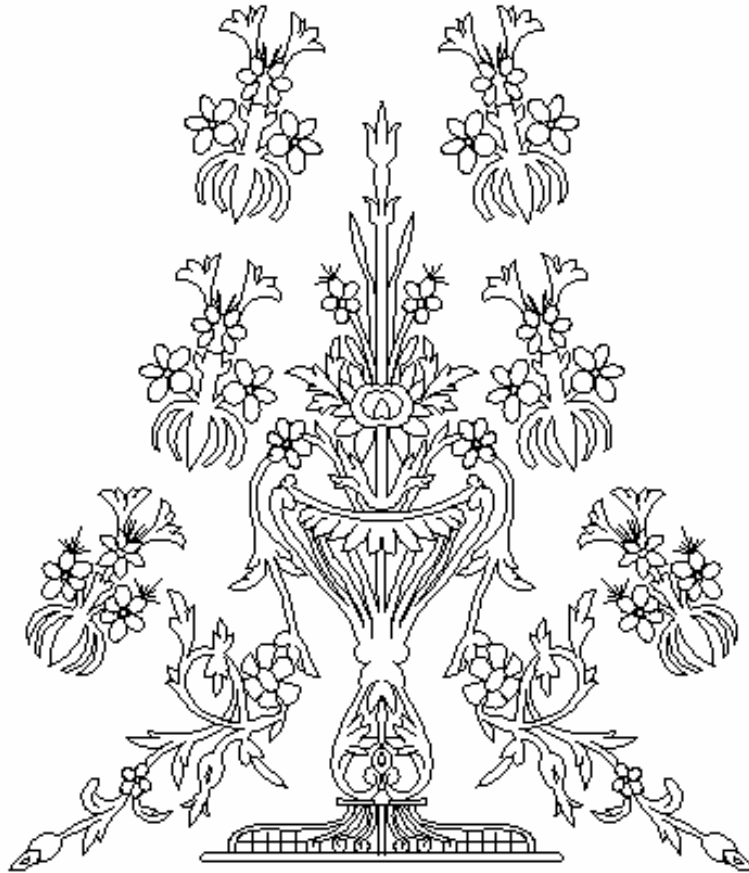
Boy: 140 cm

Omuz genişliği: 36 cm (Envanter Defteri, C 88-1:97)

Mor kadifeden yapılmış, sarı simle dival nakış işlemesi tekniği ile işlenmiştir. Yuvarlak yakalıdır. Ön orta göğse kadar açıktır. Uzun kollu olan elbisenin bedeni eteğe doğru genişlemektedir. Arka yaka ortasında başlayan bordür işleme yaka, ön açıklık kenarları ve ön beden boyunca devam edip eteğe indikten sonra eteği de dolaşarak arka etekte birleşmektedir. Kol uçlarına da bordürler işlenmiştir. Ön ortada düğme görünümü veren işlemler vardır. Ayrıca bindallının ön ve arka bedenlerinde, kollarda serpme biçiminde minik buketler işlenmiştir. Arka etek ortasında ve kol üstlerinde daha büyük işlemler vardır. Önde, eteğe yakın yerde, ortada bordürler arasında vazoda çiçek motifi işlenmiştir. Kollar dahil beyaz renk pamuklu astarla astarlanmıştır.

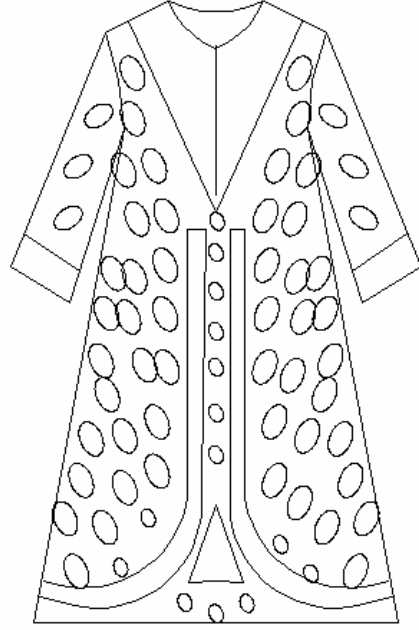
Şekil 3.1.8. 29 Desen Detay (Ön etek ortası vazo formu)

Şekil 3.1.8. 30 Desen Çizim

Şekil 3.1.8. 31 Lacivert Kadife Bindallı (Ön)

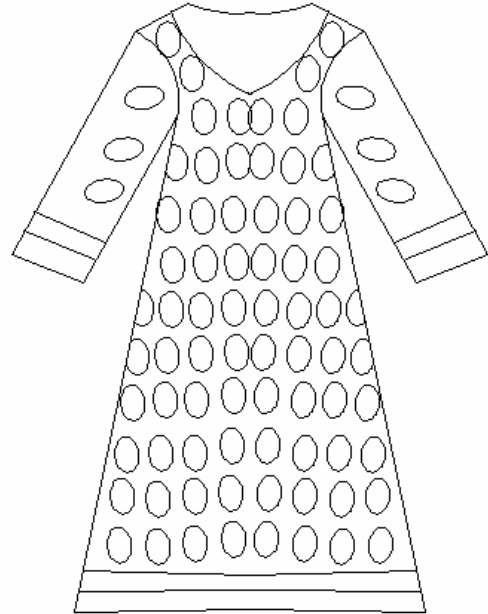

Şekil 3.1.8. 32 Bindallı Ön Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 218.65.77

Şekil 3.1.8. 33 Lacivert Kadife Bindallı (Arka)

Şekil 3.1.8. 34 Bindallı Arka Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 218.65.77

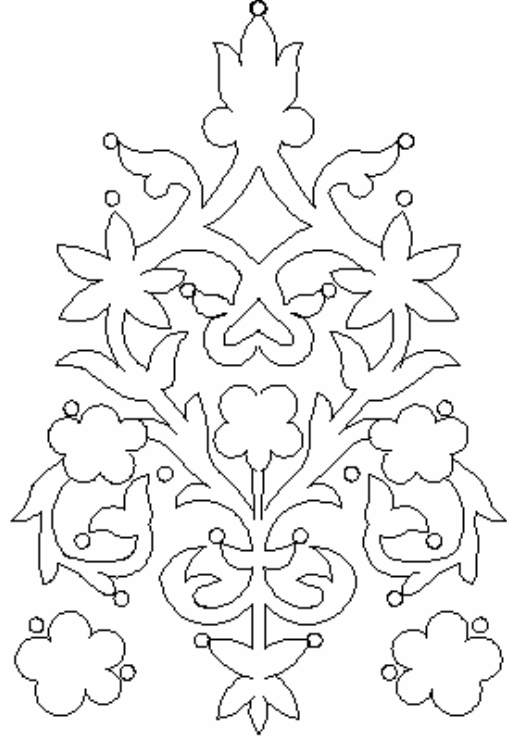
Boy: 144 cm

Kol boyu: 48 cm

Omuz Genişliği: 46 cm (Envanter Defteri, C 77-3:18)

Şekil 3.1.8. 35 Lacivert Kadife Bindallı Desen Detay

Şekil 3.1.8. 36 Desen Çizim

Bindallı elbise lacivert kadifedendir. Beyaz sim ile ve Maraş işi tekniğiyle elbisenin her yanına serpme biçimde çiçek ve dal motifleri işlenmiştir. Yaka oyuntusu bele kadar inmektedir. Yaka çevresine, kol kenarlarına ve etek ucuna beyaz harç geçirilmiştir. Elbisenin etek kenarlarında, önünde ve kol uçlarında bordür işleme yer almaktadır. Stilize kıvrık dallar, yapraklar ve çiçeklerden oluşan işlemler pullarla tamamlanmıştır.

3.1.9. Elbiseler (Entariler)

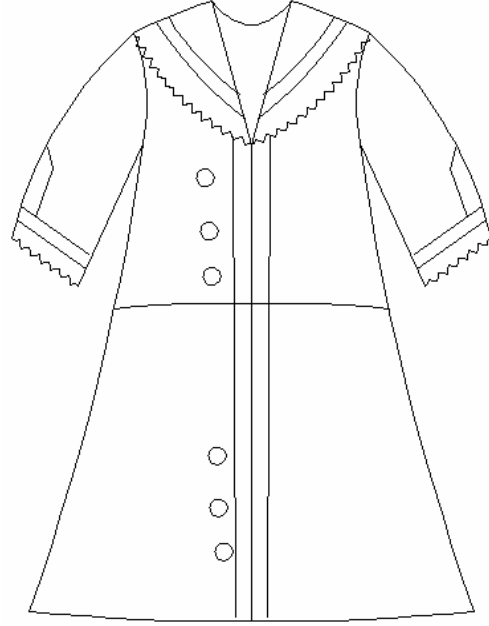
Genellikle tek parça olarak bedene giyilen giysilerdir (Ergür, 2002:77). Yüzlerce yıl yaygın biçimde kullanılan şalvarlar, üçetekler vb. geleneksel giysiler 19.yy.ın başlarından itibaren, özenilen Avrupa giyiminin de etkisiyle büyük değişiklikler göstermeye başlamış, üst üste giyilen gömlekler, şalvarlar, üçetekler yerini, özellikle kırsal alan dışında, tek başına giyilen elbiselere (entarilere) bırakmıştır (Görünür, [03.09.2008]). Bu dönemde önceleri topuklara kadar uzun biçimde ve geleneksel kumaşlardan (çitari, sevai vb.) üretilen elbiseler zaman içinde değişen moda kavramlarına da uygun olarak değişiklikler göstermiştir. Geleneksel giysilerden modern giysilere geçiş dönemi giysileri denilebilecek

elbiseler, başlangıçta üçetekler, cepkenler vb. geleneksel giysilerde olduğu gibi astarlı çalışılmış, sonraları dönemin beğenilerine uygun olarak astarsız da dikilmiştir.

Şekil 3.1.9. 1 Elbise (Entari - Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 72.51.97

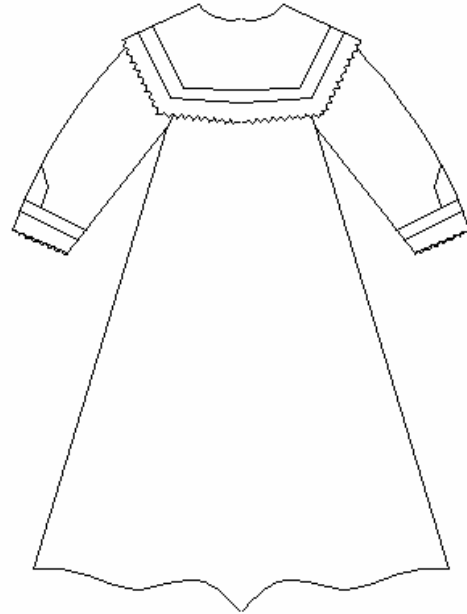

Şekil 3.1.9. 2 Elbise Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.9. 3 Elbise (Arka)

Boy: 130 cm (Envanter Defteri, C 97-2:67)

Şekil 3.1.9. 4 Elbise Arka Yüzey Şeması

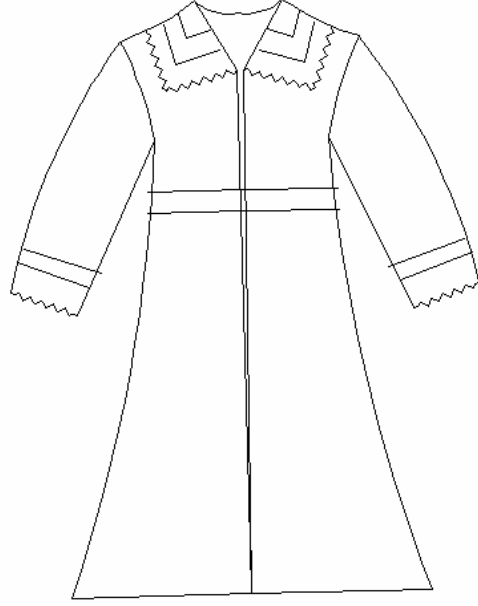
Burdur yöresi elbise pembe, beyaz ve gümüşü renklerde kareli kumaştan yapılmıştır. Ön açıklıkta çit çit kullanılmış, süsleme amacıyla iri kumaş düğmelere de yer

verilmiştir. Arkada dikdörtgen biçimi alan geniş şal yakanın kenarlarında aynı kumaştan fırfır vardır. Yakada fırfırın iç tarafında, kol uçlarında ve ön açıklıkta uçuk pembe renkte stilize bitkisel bezemeli şerit (fisto) kullanılmıştır. Aynı fisto ile kol üstlerinde de süsleme yapılmıştır. Giysi uçuk pembe kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.1.9. 5 Sevai Elbise (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.100.125.96

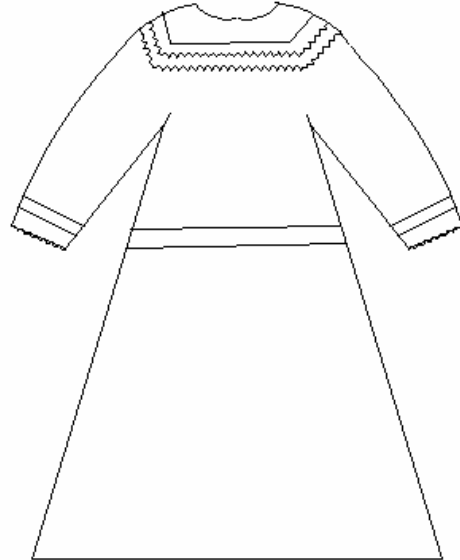

Şekil 3.1.9. 6 Elbise Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.9. 7 Sevai Elbise (Arka)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.100.125.96

Şekil 3.1.9. 8 Elbise Arka Yüzey Şeması

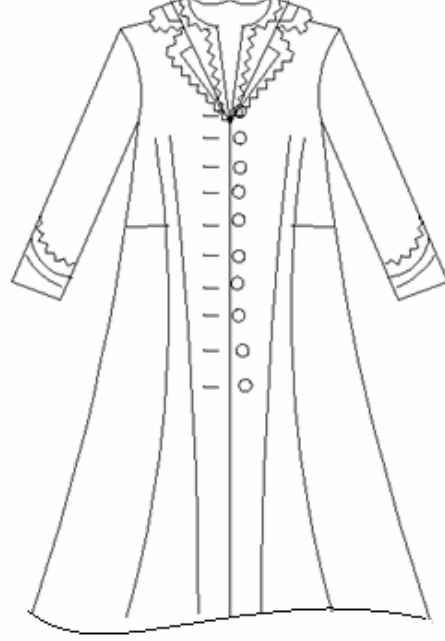
Boy 123: cm (Envanter Defteri, C 96-1:181)

Elbise pembe sevai kumaştan yapılmıştır. Elbisenin yaka ve kol uçlarına iki sıra beyaz dantel geçirilmiştir. Belinde bir bant bulunan elbisenin geniş yakası arkada dikdörtgen görünümlüdür. Elbise bele kadar yarım astarlıdır.

Şekil 3.1.9. 9 Çitari Elbise (Ön)

Kaynak: Et. Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 175.74.87

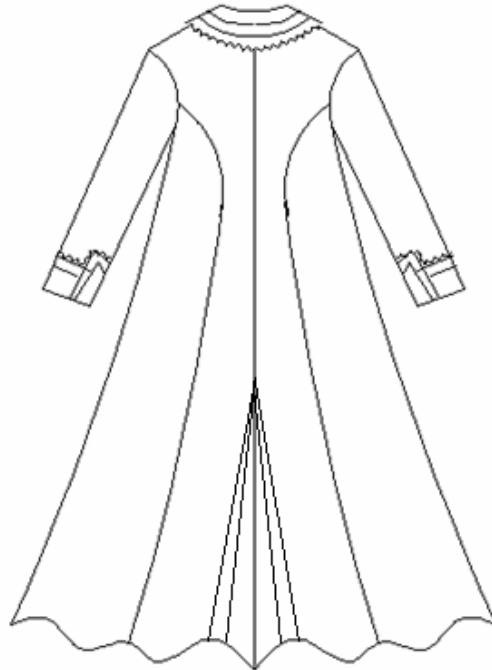
Şekil 3.1.9. 10 Elbise Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.1.9. 11 Çitari Elbise (Arka)

Boy: 143 cm

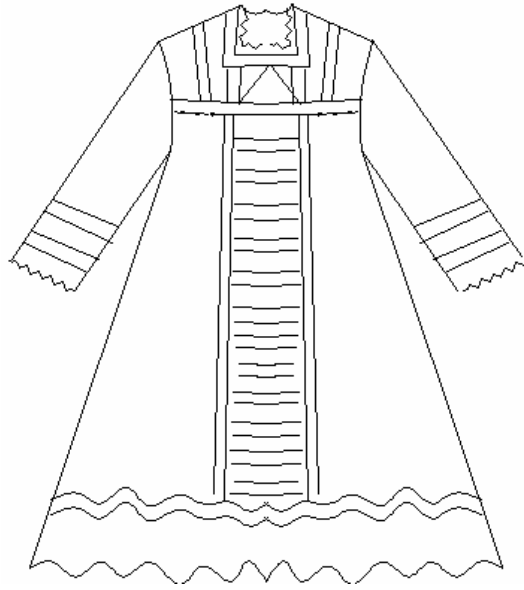
Omuz Genişliği: 40,5 cm

Şekil 3.1.9. 12 Elbise Arka Yüzey Şeması

Kol Boyu: 51 cm (Envanter Defteri, C 87-2:31)

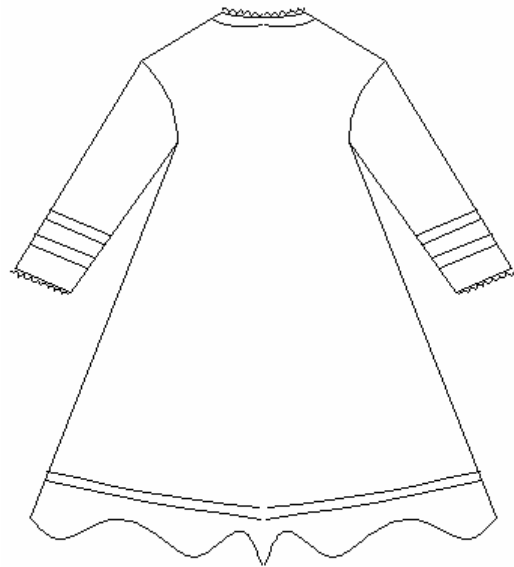
Burdur'da "fistan" da denilen elbise ipek çitari kumaştan yapılmıştır. Sarı renk zemin üzerine boyuna kırmızı çizgilidir. Uzun kollu elbisenin yakasında ve kol patlarında ikişer sıra koyu sarı ve krem renkli danteller geçirilmiştir. Sarı dantel mekik oyası görünümündedir. Dıştaki yakanın içinde yaka açıklığını kapatacak biçimde ikinci bir yaka bölümü mevcuttur. Elbise arkadan kuplu, önden çift pensli, önü düğmeli ve düğmeler kendi kumaşındandır. Arka orta dikişinde belden itibaren içi içe iki pile yapılmıştır. Etek uçları fırfırlı, kol kenarları patlıdır. Giysi astarla birlikte dikilmiştir.

Şekil 3.1.9. 13 Beyaz Gelin Elbisesi (Ön)

Şekil 3.1.9. 14 Elbise Ön Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.94.83.80

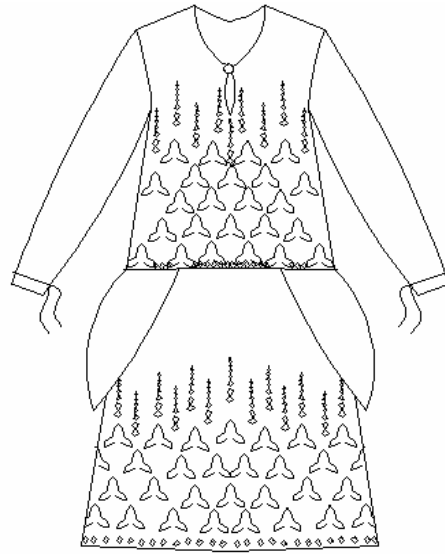
Şekil 3.1.9. 15 Beyaz Gelin Elbisesi (Arka)

Şekil 3.1.9. 16 Elbise Arka Yüzey Şeması

Boy: 103 cm

Kol Boyu: 53 cm (Envanter Defteri, C 80-1:22)

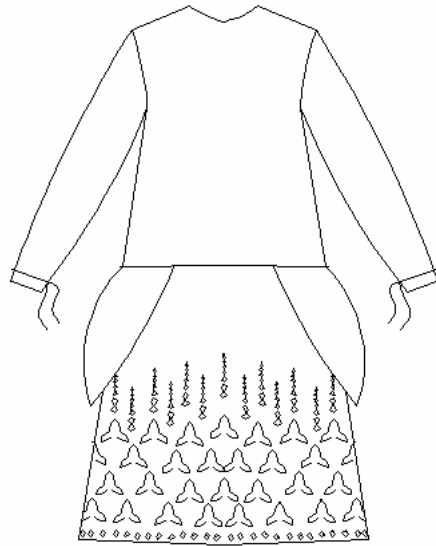
Beyaz kumaştan yapılmış gelin elbisesi. Kare yakalı, önden robalı bir elbisedir. Roba ve elbisenin ön kısmına, kol uçlarına, kol üstlerine beyaz delikli fisto dikilerek fistonun içinden pembe kurdele geçirilmiştir. Etek kenarına fırır yapılmış, tüm etek ucuna, kol ağzlarına, roba dikişine ve yaka etrafına mor çiçeklerle süslü şerit (fisto) geçirilmiştir. Elbisenin önüne, robasına, kol üstlerine, arka boyun kısmına nervür yapılmıştır. Arka boyun ortası açık olup bu kısma çıtçıktı dikilmiştir.

Şekil 3.1.9. 17 İpek Gelin Elbisesi (Ön)

Şekil 3.1.9. 18 Elbise Ön Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 43.23.83

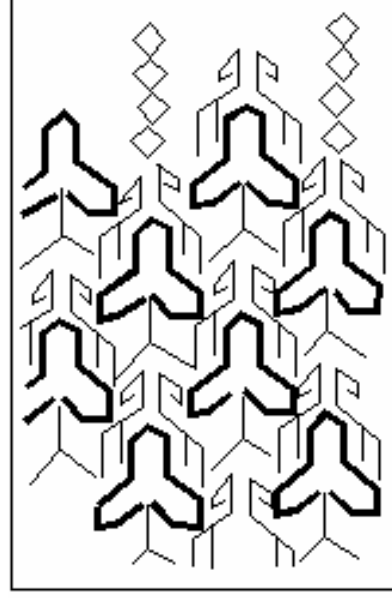

Şekil 3.1.9. 19 İpek Gelin Elbisesi (Arka)

Şekil 3.1.9. 20 Elbise Arka Yüzey Şeması

Şekil 3.1.9. 21 Elbise Desen Detay

Şekil 3.1.9. 22 Elbise Desen Çizim

Boy: 123 cm

Omuz Genişliği 41,5 cm

Göğüs Genişliği 53 cm

Bel Genişliği 52 cm

Kol Boyu: 59 cm

Etek Genişliği: 92 cm (Envanter Defteri, C 83-1:67)

Burdur işlemeli ipek gelin elbisesidir. Krem renkli, ince ipek kumaştan yapılmıştır. Yakasız olan giysinin yaka oyuntusu yuvarlaktır. Uzun kolludur ve kol uçları biyelidir. Ön ve arka omuzdan çift pens indirilmiştir. Elbise belden büzgülüdür. Belin iki yan tarafına üçgenimsi bir parça eklenmiştir.

Elbisede etek çevresi ve belden itibaren koltuk altına kadar ön beden bütünüyle işlemelidir. İşleme sarma tekniğindedir. İşlemede sarı sim ve krem renkte ipek ip kullanılmıştır. Desen, dikine (uzunlamasına) üçgenimsi motiflerin diyagonal sıralanmasıyla meydana getirilmiştir.

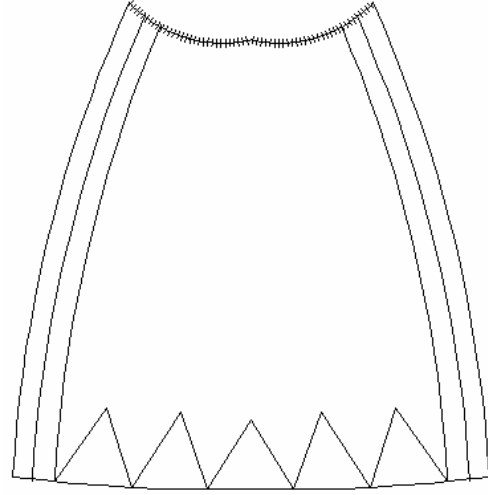
Elbise yıpranmıştır. Etek kenarının bir yeri, sağ koltuk altı, sol kol üzeri ve ön beden ortası yırtılmıştır. Ayrıca üçgenimsi bir parça elbisenin göğüs üzerine takılan aksesuarıdır. Bu parçanın da uç kısmı aşınıp yırtılmıştır.

3.1.10. Etek

Bedenin belden aşağısına giyilen kadın giysilerine etek ya da eteklik denir (Büyük Larousse, 1986:3860).

Şekil 3.1.10. 1 Etek

Şekil 3.1.10. 2 Etek Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10290

Boy: 85 cm

Bel: 38 cm

En: 86 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:44)

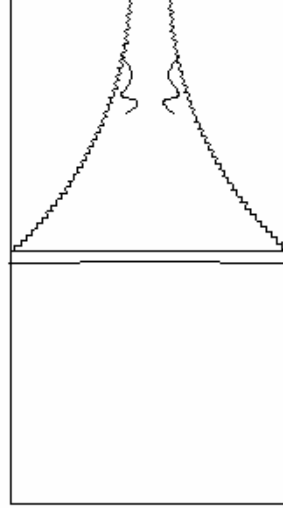
Etek, ipek kumaştan yapılmıştır. Zemin bordo renkli olup sağ kalın solu ince, sarı renkli, boyuna çizgilerle bezelidir. Etek uçlarında kirli sarı renkli, piramit biçimli desenler vardır. Kırmızı kumaşla astarlanmıştır. Etek, bazen cepken altına üçetek yerine giyilmiştir.

3.1.11 Çarşaf

Çarşafın ilk biçimi kareye yakın dikdörtgen, büyük ve tek parça bir örtüydü. Kadınlar sokağa çıkarken bu örtüyü, bedeni de saracak biçimde başlarına atar, sarılıp bir ucunu beldeki kuşağı sıkıştırırlardı. Bu tür örtünme, ilk kez 19. yy. başlarında Suriye valiliğinden dönen Suphi Paşa'nın eşi tarafından İstanbul'da kullanılmış ve hızla yayılmıştır.....Bunlar başla birlikte gövdenin üst kısmını da örten pelerin ve uçkurla bele bağlanıp yere değin uzanan eteklikten oluşur. Bu tür giyinmenin ortaya çıkmasıyla, ilkin bürünülen dört köşe örtüler daha çok "car" adıyla anılmaya başlandı ve "çarşaf" sözcüğü bu iki parçalı giysiler için kullanıldı.....Giyenin durumuna göre genellikle düz renk, ipekli, yünlü ya da pamuklu kumaşlardan yapılan çarşafların eteği, uçkurla bele oturtuluyor, pelerini baş üstünden atılarak yanlardaki iki kordonla başa bağlanıyor, kenarlar çene altından tutuluyordu (Büyük Larousse, 1986:2586-2587).

Şekil 3.1.11. 1 Çarşaf Açık Görünüş

Şekil 3.1.11. 2 Çarşaf Yüzey Şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10289

Şekil 3.1.11. 3 Çarşaf
(Üst beden alta kıvrılmış, uçkur görünüyor)

Boy:155 cm

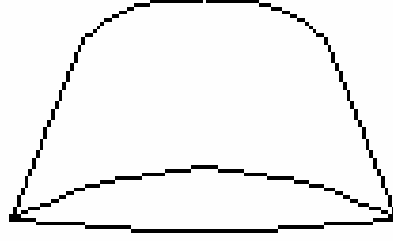
En:104 cm(Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:44)

Halep işi çarşaf. İpekten yapılmış olan çarşaf boyuna sarı ve pembe bantlar şeklinde kalın çizgilidir. Beline kadar önü açık ve bel kısmı ile baş kısmı önden bağlamalıdır. Baş kısmı kırmızı kumaşla astarlanmıştır.

3.1.12 Fesler, Başlıklar

Fesler, kırmızı çuhadan yapılan, püsküllü ya da püskülsüz kesik koni biçimli başlıklardır (Büyük Larousse, 1986:4059). Adını ilk defa üretildiği Fas şehriden almıştır (İslam Ansiklopedisi, 1993:575). Kadın başlıkları fes üzerine alınlıklar, tepelikler

takılarak, çeşitli süslemeler yapılarak oluşturulur; ancak fes dışında farklı kumaşlardan yapılmış ve süslenmiş kadın başlıkları da vardır.

Şekil 3.1.12. 1 Fes Çizimi

Şekil 3.1.12. 2 Gelin Fesi

Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et. 93.83.80)

Alt çapı: 50 cm

Üst çapı: 10 cm

Yükseklik: 10 cm (Envanter Defteri, C 80-1:93)

Gelin fesi, bordo süetden yapılmıştır. Fesin üzerine koyu pembe ipek poçu sarılmıştır. Poçunun etrafı yeşil, kırmızı ve sarı ile oyalanmış olup uçlarına beyaz pullar takılmıştır. Fesin ön kısmına broşlar takılarak süslemeler yapılmıştır. Altın dizisinden oluşan bir alınlığı vardır.

Şekil 3.1.12. 3 Gelin Fesi
Kaynak: Taşoda

Bordo süetten yapılan gelin fesinin üzerine pembe poçu sarılmıştır. Alın kısmında dizili altınlar ve onun üzerinde uçlarından gümüş pullar sarkan gümüş bir zincir süsleme vardır.

Şekil 3.1.12. 4 Gelin Başlığı
Kaynak: Baki Bey Konağı

Baki Bey konağında sergilenen gelin başlığı saten kumaştan kırmalı bir biçimde oluşturulmuştur. Önünde pul oya görülen gelin başlığının İbecik dokumasından bir çeşit duvağı vardır. Bu duvak yüzü kapatacak büyüklüktedir. Yan tarafında da renkli oya süslemeleri vardır.

Şekil 3.1.12. 5 Gelin Başlığı
Kaynak: Baki Bey Konağı

Şekil 3.1.12. 6 Kadın Başlığı

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 315.44.74

Tepe çapı: 11 cm

Yükseklik: 7,5 cm (Envanter Defteri, C 74-4:15)

Altta bir sıra halinde para dizisi, daha sonra yeşil ve beyaz boncuklardan oluşan bir dizi, sonra da enine olacak şekilde inci dizisi işlenmiştir. Tepelik kısmı bordo keçeden oluşmuştur.

Şekil 3.1.12. 7 Keçe Fes

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 623.67.73

Yükseklik: 7 cm

Çap: 17 cm (Envanter Defteri, C 73-6:23)

Fes bordo keçeden yapılmıştır. Üstüne ayrıca beyaz bir bant geçirilmiştir. Ön kısım-beyaz bantın üzeri- kırmızı ve beyaz boncuklarla işlenmiştir. Ucuna bir sıra (altın) pul geçirilmiştir.

3.1.13 Çevreler

Oyalarla ve nakışlarla süslü, kare biçiminde büyükçe mendil, örtü, yemeni (Büyük Larousse, 1986:2663). Dört köşe olduğu için çevre diye adlandırılan örtü, kadın ve erkek giyiminde kullanılmış, çeyiz eşyası arasında bulunması şart sayılmıştır (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:563). Çevreler renkli nakışlarla, sırma, altın veya gümüşle işlenmiş başörtüleridir.

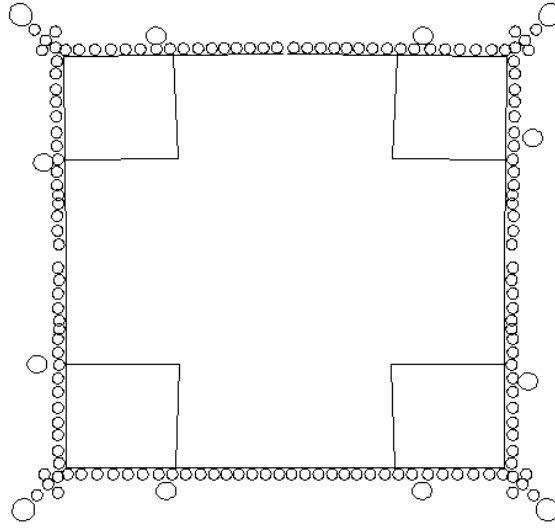

Şekil 3.1.13. 1 Çevre

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 282.44.74

Boy: 62 cm

En: 60 cm (Envanter Defteri, C74-4:45)

Şekil 3.1.13. 2 Çevre Yüzey Şeması

Çevre dokuma kumaştan yapılmıştır. Kenarlarında beyaz iplikle örülmüş pul oyası vardır. Köşelerinde sarı simlerin üzerine pembe, yeşil, eflatun, bordo, mavi renklerde ve her bir sarı simin üzerine iki motif gelecek biçimde sarma tekniğiyle işlemler yapılmıştır. Köşelerde sarı gelin telinden yarım yuvarlak etrafına anılan renklerde yaprak bezemeleri işlenmiştir. Pul oyların arasında altınlar vardır.

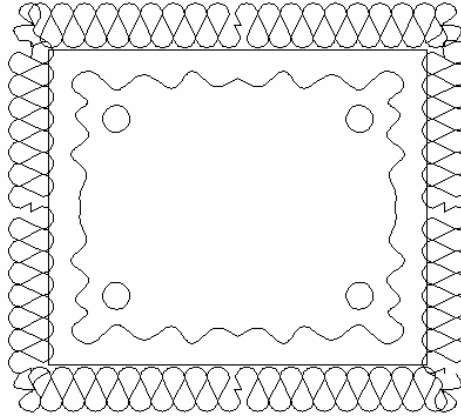

Şekil 3.1.13. 3 Çevre Detay

Şekil 3.1.13. 4 Çevre

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 2357

Şekil 3.1.13. 5 Çevre Yüzey Şeması

Uzunluk: 76 cm

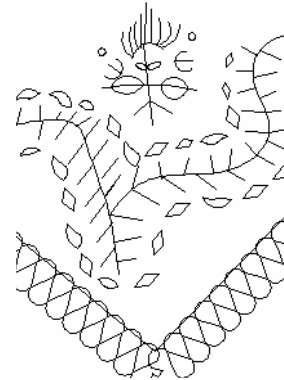
Genişlik: 76 cm

Dekorasyon Alan Uzunluğu: 72 cm

Dekorasyon Alan Genişliği: 10 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C2-1:147)

Şekil 3.1.13. 6 Çevre Detay

Şekil 3.1.13. 7 Detay Çizim

Kare biçiminde dokuma kumaştan yapılmıştır. Kenarlara sarı sim kordondan püskül geçirilmiştir. Çevrenin işlemeleri sarı telle ve yeşil renkteki ipliklerle, sarma tekniği kullanılarak yapılmıştır. Çevrenin dört kenarında spiraller, etrafında yeşil renkte iplik ve simlerle dönüşümlü olarak yaprak desenleri vardır. Dört köşede stilize bitkisel formda işlemler yapılmıştır.

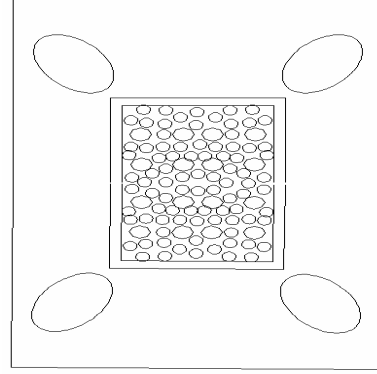
Şekil 3.1.13. 8 Çevre

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 3478

Uzunluk: 47 cm

Genişlik: 47 cm

Pano :18 x 17 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 4:3)

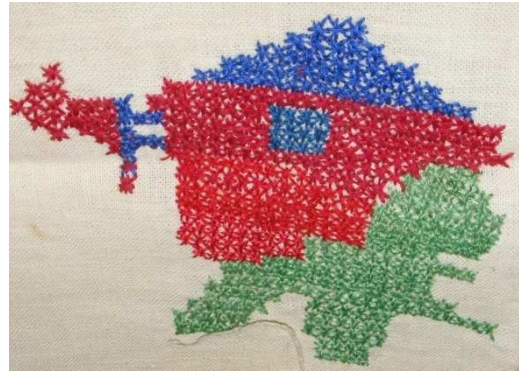

Şekil 3.1.13. 9 Çevre Yüzey Şeması

Açık sarı renkli (krem renkli) dokuma kumaş üzerine yeşil, mor, kırmızı, renklerle işlemler yapılmış bir çevredir. Ortada dikdörtgen biçiminde bir pano üzerinde çiçek motifleri, köşelerde ise birer iri motif yer almaktadır. İşlemler hesap işi tekniğiyle işlenmiştir. Köşelerde yer alan işlemler kanava (çift iğne, çapraz iğne) (Barışta, 2001:49) tekniğiyle işlenmiş ve formları birbirinden farklıdır. Ortadaki pano sonradan çevrenin ortasına yerleştirilmiştir(aplane edilmiştir).

Şekil 3.1.13. 10 Çevre Pano Deseni

Şekil 3.1.13. 11 Çevre Köşe Deseni

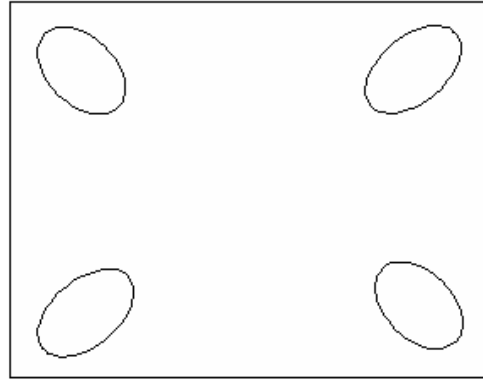
Şekil 3.1.13. 12 Çevre Köşe Deseni

Şekil 3.1.13. 13 Çevre Köşe Deseni

Şekil 3.1.13. 14 Çevre
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5616

Şekil 3.1.13. 15 Çevre Yüzey Şeması

Uzunluk: 36 cm

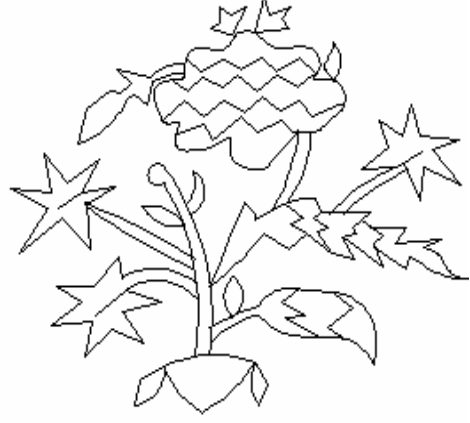
Genişlik: 36 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:62)

Dokuma kumaştan yapılan kare şeklindeki çevrenin köşelerinde sarı simle yapılan bitkisel formlu süslemeler vardır. İşlemeler “hasır iğne” ve “sarma” tekniğiyle yapılmıştır.

Şekil 3.1.13. 16 Çevre Desen Detay

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5616

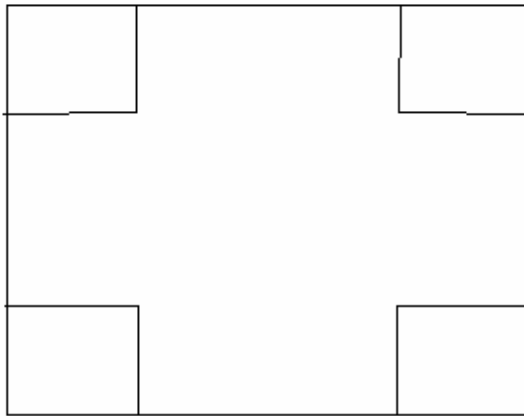

Şekil 3.1.13. 17 Çevre Desen Çizim

Şekil 3.1.13. 18 Çevre

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5672

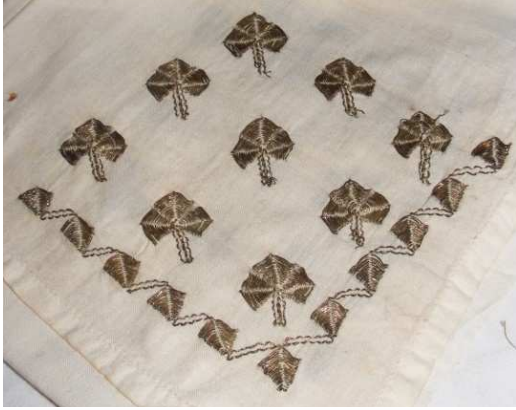

Şekil 3.1.13. 19 Çevre Yüzey Şeması

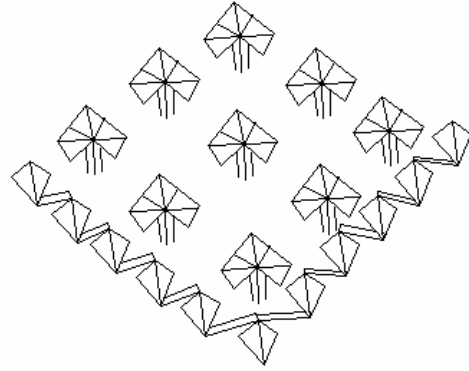
Uzunluk: 63 cm

Genişlik: 60 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:76)

Dokuma kumaştan yapılan kare şeklindeki çevrenin dört köşesinde sarı simle yapılan yaprak formlu şişlemeler vardır. şişlemeler üçerli sıralar halinde, yaprak formlu bir köşe bordürü üzerine yerleştirilmiştir.

şekil 3.1.13. 20 çevre Desen Detay

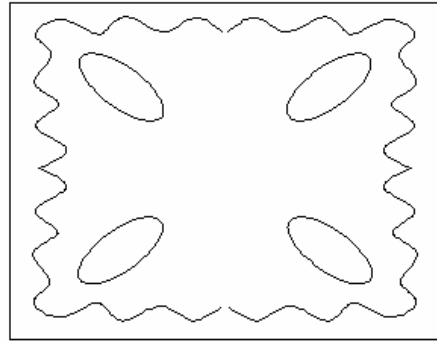
şekil 3.1.13. 21 Desen çizimi

şişlemede yapraklarda sarma, yaprak sapları ve bordür bağlantılarında elde makine dikişi tekniği kullanılmıştır.

şekil 3.1.13. 22 Başörtüsü

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5673

şekil 3.1.13. 23 Başörtüsü Yüzey şeması

Uzunluk: 78 cm

Genişlik: 78 cm

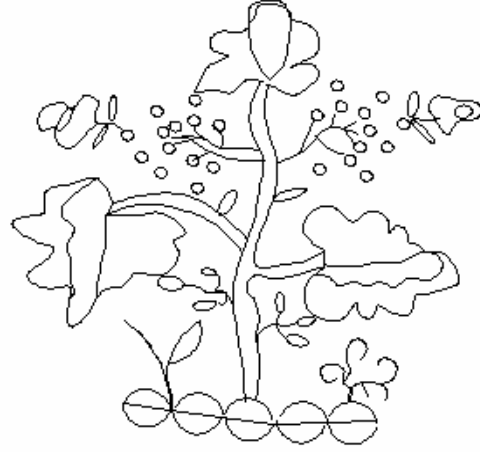
Dekorasyon Alan Uzunluğu: 77 cm

Dekorasyon Alan Genişliği: 19 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:76)

Kare şeklindedir. Dört kenarda sarı simle yapılmış dallar ve mor iplikle yapılan stilize çiçek desenlerinden oluşan bordür yer almaktadır. Köşelerde sarı simle ve mor ipliklerle yapılan stilize ağaç görünümlü işlemler vardır.

Şekil 3.1.13. 24 Başörtüsü Desen Detay

Şekil 3.1.13. 25 Desen Çizim

İşlemler “hasır iğne” tekniğiyle işlenmiştir (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

3.1.14 Hamam Giysileri

Şekil 3.1.14. 1 Başoda Gusülhane Bölümü
Kaynak: Baki Bey Konağı

3.1.14.1.Futa (Peştamal)

Hamamda örtünmek için kullanılan uzun ve enli dokuma örtülere peştamal denir (Büyük Larousse, 1986:9314). Genellikle pamuk ipliğinden dokunur. İpek ipliğinden dokunanlar da vardır.

Burdur yöresinde alaca dokumalardan yapılan ve yaygın olarak **fıta** olarak adlandırılan peştamalların uzun kenarı bele dolanır, kısa kenarlarında da bordürler kullanılır. Alaca dokumalardan yapılan futalarda kenar bordürde renkli çubuklar kullanılmıştır. Tarihi geçmişinde futa, peştamal olarak kullanılmasının yanı sıra önlük işlevi de görmüştür. Saray ve konaklarda çalışan hizmetkârlar önlerine futa peştamal sararlardı. Ahi teşkilatında peştamal kuşanma törenlerinde de tören sahibine futa peştamal kuşatılırdı. Genellikle renkli ve çizgili ya da çubuklu olan futaların renkleri ve desenleri de bölgelere göre farklılıklar göstermiş, genellikle karşılıklı kenarlarda ya da çepeçevre bordür kullanılmıştır.

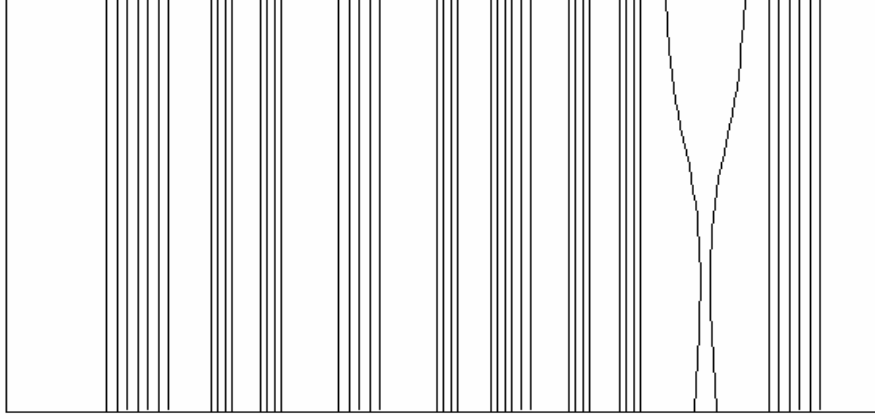
Futalar desenine göre “karabuğra, karyağdı, gülistan” gibi adlar almış, bordürüne altın tel katılarak dokunanlarıysa “zerdûzi” (Ayverdi, 2005:3492) denilmiştir.

İpek futanın dokunması, öteki ipekli dokumalarda olduğu gibi bazı kayıtlara bağlanmıştır. Özellikle 15. yy.da Bursa’nın ipekli dokumacılığının merkezi olması nedeniyle bu tür kayıtlara Bursa Şer’i Mahkeme Sicilleri ve Ehl-i Hiref defterlerinde rastlanmaktadır.... Bu kayıtlardan 16.yy.a ait birinde futadaki çözgü tel sayısının 6400 olması ve eninin 65 cm’den dar olamayacağı belirtilmektedir. 17. yy.a ait bir belgede ise futaların ağırlığının 320 g olması gerektiği bildirilmekte ve buna göre çeşitli türleri için saptanan narh yazılı bulunmaktadır....Belli bir işlevi olmayan, daha çok bir gösteriş ögesi olarak kullanılan futanın kullanımı 19. yy.ın sonlarına doğru iyice azalmış ve bu yüzyıl sonunda üretimi yok denecek düzeye düşmüştür (Büyük Larousse, 1986:4330-4331).

Burdur’ da “gelin hamamı” adetleri geçmişte çok önemlidir. Bu hamamlarda gelinlere sırmalı, telli fıtalar; sedefli nalınlar giydirilmiştir (Çine, 2003:34). Günümüzde hamam giysisi olarak sınırlı bir biçimde varlığını sürdüren futalar Burdur’da halen alaca dokumalardan üretilmektedir.

Şekil 3.1.14.1. 1 İpek Peştamal (Futa)
Kaynak: Baki Bey Konağı

Şekil 3.1.14.1. 2 Peştamal Yüzey Şeması

En: 92 cm

Boy: 160 cm

Bordo ipekten, enine çizgili olarak dokunmuştur. Çizgiler gül kurusu, yeşil renklerde, bazıları da simlidir.

Şekil 3.1.14.1. 3 İpek Peştamal
Kaynak. Taşoda

Boy: 134 cm

En: 90 cm

Kırmızı, beyaz ipekten inceli kalınlı çizgili olarak dokunmuştur. Kenarında dokuma ipinden saçağı vardır.

Şekil 3.1.14.1. 4 Alaca Dokuma Futa
Kaynak: Hesna ŞENEL

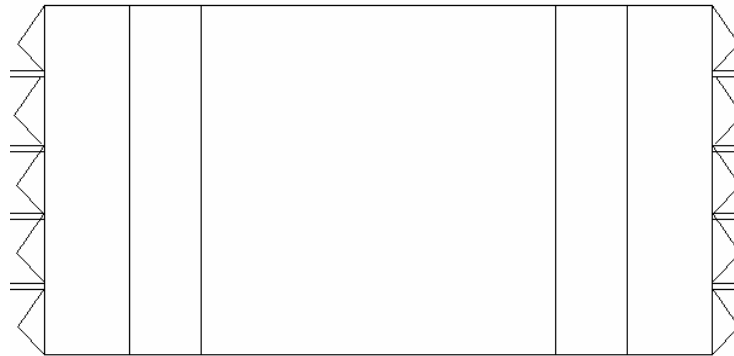
Boy: 185 cm

En: 95 cm

Alaca dokumadan yapılmış bordo, krem çizgili bir futadır. Tüm yüzeyde eşit kalınlıktaki çizgiler uçlarda incelerek desen oluşturmuştur. Dokuma iplikleri bükülerek kenar saçağı yapılmıştır.

3.1.14.2. Hamam Havluları

“Kurulanmak için kullanılan üzeri havlı, pamuklu dokumalardır.” (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:1216). Hamam havlularının kısa kenarlarına bazen dokuma ile bazen de işleme ile bordürler yapılmıştır. Bordür alanları havsız olarak dokunan havluların kısa kenar uçları saçaklı olarak hazırlanır ve bu saçaklar genellikle dilimli biçimde bağlanır. Saçak bağlamada saçaklara düğümler atılarak kenar danteli görünümü kazandırılır.

Şekil 3.1.14.2. 1 Hamam Havlusu Yüzey Şeması

Şekil 3.1.14.2. 2 Hamam Havlusu
Kaynak: Taşoda

En: 98cm

Boy: 171 cm

Krem renginde dokunmuş bir hamam havlusudur. İki kısa kenarında gümüş (?) telle dokunmuş geniş bir bordür kısmı vardır. Bordür, havlunun ön ve arka yüzlerinde farklı görünümündedir. Desen stilize bitkisel arabeskler biçimindedir. Havlunun kenarlarında saçak bağlama yöntemiyle süsleme yapılmıştır.

Şekil 3.1.14.2. 3 Hamam Havlusu
Kaynak: Baki Bey Konağı

En: 52 cm

Boy: 117 cm

Pembe renkte dokunan havlunun kısa kenarlarında simle dokunmuş kalın bordürler vardır. Bordürlerde enginar görünümlü stilize bitkisel bezemeler dokunmuştur. Kenarlarda dilimli saçak bağlamalar vardır.

Şekil 3.1.14.2. 4 Hamam Havlusu
Kaynak: Ayşeli ERDURAN

Şekil 3.1.14.2. 5 Hamam Havlusu Desen Detay

En: 100 cm

Boy: 170 cm

Beyaz renkteki havlunun kısa kenarlarında beyazla işlenmiş bordür kısımları vardır. İşleme stilize dallar, yapraklar, çiçekler biçimindedir. Desen sarma, Çin iğnesi ve çiçek ortalarında ciğerdeldi tekniğiyle işlenmiştir.

Şekil 3.1.14.2. 6 Hamam Havlusu
Kaynak: Azime Ayfer DİLEKLİ

Şekil 3.1.14.2. 7 Hamam Havlusu Desen Detay

En: 72 cm

Boy: 140 cm

Beyazla dokunmuş olan havlunun iki kısa kenarında işlemeli bordür kısımları vardır. İşlemeler beyaz, yavruağzı, mavi renklerde iplikler ve sarı tel kullanılarak, sap işi ve sarma teknikleriyle oluşturulmuştur.

3.1.14.3. Nalın (Takunya)

“Tabanı tek parça tahtadan yapılan ve üstte ayağa geçirilen deri bir tasmaı bulunan ayakkabılardır.” (Büyük Larousse, 1986:11178). Nalınlar, hamam vb. taş döşeli ya da ıslak alanlarda giyilmek üzere yapılmıştır (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:2296). Nalınların ayağa geçirilen tasmaı, ayak basılan bölümü ve topukları gümüş işlemeli, sedef işlemeli ya da sim sırmalarla işlenmiş olarak üretilmiştir.

Şekil 3.1.14.3. 1 Nalın (Takunya)

Kaynak Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.147.50.87)

Uzunluk: 21,5 cm

Yükseklik: 4 cm (Envanter Defteri, C 87:23)

Sim işlemeli Burdur takunyasıdır. Ahşaptır. Takunyaanın bant kısmı ve tabanı sarı simle işlenmiş kırmızı kumaşla kaplıdır. Yer yer yuvarlak madeni pullar da işlemede kullanılmıştır. Ahşap kısımları turuncu renkte boyalıdır.

Şekil 3.1.14. 2 Takunya

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.88.23.73

Yükseklik: 5,9 cm

Boy: 24,5 cm (Envanter Defteri, C 73-1:88)

Takunyalar tahtadan yapılmış, üstü teneke ile kaplanmıştır. İkişer topukludur. Tenekelerin üzeri kabartmalarla bezelidir. Bir tanesinin bandı kopuktur. Takunyaların bazı yerlerinde metal sallantılar vardır.

Şekil 3.1.14. 3 Takunya

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu: Et.642.71.73

Yükseklik: 7,7 cm

En: 7,2 cm

Boy: 26 cm (Envanter Defteri, C 73-7:42)

Takunya tahtadan yapılmıştır. Sedef kakmalıdır. İki topuğu vardır. Kayışları kopmuştur. Üstüne sedef kakma ile çiçek motifleri yapılmıştır. Topuklarda da sedef kakmalar vardır.

Şekil 3.1.14. 4 Takunya

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.648.76.73

Yükseklik: 6 cm

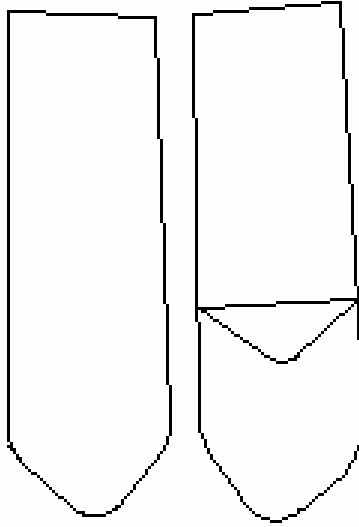
Boy: 23,2 cm

En: 7,5 cm (Envanter Defteri,C 73-7:48)

Ceviz ağacından yapılmıştır.. Takunyalar çift topukludur. Üst yüzlerine sedef kakma ile dal, yapraklar ve ikişer gül motifi yapılmıştır. Ön topuklarında yanlarında ve önünde sedef kakma ile süslemeler yapılmıştır.

3.1.15 Çoraplar

Çoraplar çıplak ayağa giyilen, çeşitli ipliklerden örülmüş giyeceklerdir (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:596). Geleneksel çoraplar doğal yünlerden örülmüşlerdir. Kadın çorapları genellikle çok renkli ve kilim desenlidir. Çoraplar üzerinde bulunan yarışların tıpkı kilimlerde olduğu gibi çok eskilere dayanan bir geçmişi vardır (Görgünay, Kırzioğlu, 2001:3).

Şekil 3.1.15. 1 Çorap Yüzey Şeması

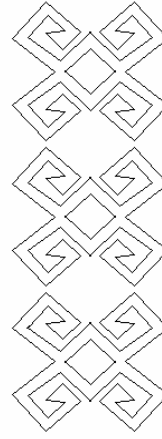

Şekil 3.1.15. 2 Yün Çorap

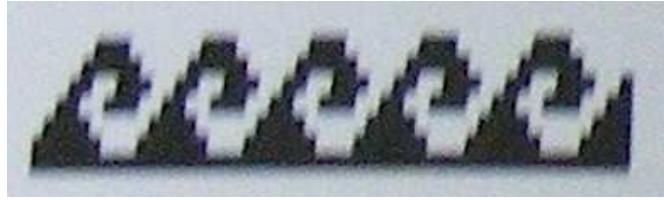
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 78.23.73

Şekil 3.1.15. 3 Çorap Desen Detay

Şekil 3.1.15. 4 Çorap Desen Çizim

Şekil 3.1.15. 5 Kurt Ağzı, Kurt İzi
Kaynak: ERBEK, M.,2002: 160

Konç uzunluğu: 26,5 cm

Ayak uzunluğu: 23 cm

Bilek genişliği: 15,5 cm (Envanter Defteri,C 73-1:78)

Çoraplar yünden örülerek yapılmıştır. Kırmızı, beyaz, sarı, portakal rengi, lacivert, kahverengi renklerde kilim desenleri işlenmiştir. Topuk ve burun düz kahverengidir. Çorapta “koçboynuzu ve kurt ağzı, kurt izi” (Erbek, 2002:160) gibi motifler kullanılmıştır.

Şekil 3.1.15. 6 Yün Çorap

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 16.23.73

Konç Uzunluğu: 25,6 cm

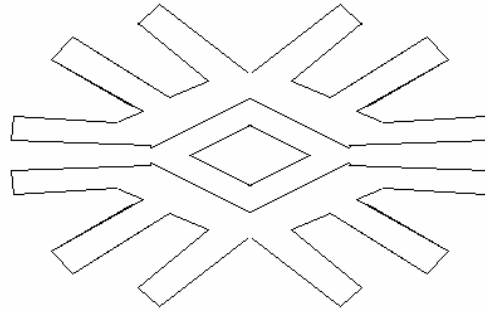
Ayak Uzunluğu: 23,1 cm

Bilek Genişliği 5,6 cm (Envanter Defteri,C 73-1:16)

Çoraplar yünden elde örölerek yapılmıştır. Kilim desenlidir. Çorapta mavi, kırmızı, yeşil, beyaz, portakal rengi, sarı, lacivert renklerde yün kullanılmıştır. Topuk beyaz düz örgüdür. Motifler bantlar halinde birbirine paralel yapılmıştır. Yeşil ve kırmızı renkli yünün birbirine sarılması ile çorap bağı oluşturulmuştur. Çorapta pıtrak motifini andırır desenler vardır (Erbek, 2002:110).

şekil 3.1.15. 7 Desen Detay

şekil 3.1.15. 8 Desen Çizim

şekil 3.1.15. 9 Yün Çorap

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 77.23.73

Konç Uzunluğu: 36 cm

Bilek Genişliği: 13 cm (Envanter Defteri,C 73-1:77)

Çoraplar yünden, elde örölerek yapılmıştır. Bilekten itibaren çorap burnuna kadar altı paralel hat halinde kilim desenleri işlenmiştir. Birinci bantta, kırmızı, yeşil; ikinci

bantta sarı, siyah; üçüncü bantta bordo, beyaz; dördüncü bantta lacivert, fûme; beşinci bantta çivit mavi, kırmızı; altıncı bantta beyaz, siyah renkler kullanılmıştır. Burun bandı diğerlerinden daha geniş ve uç kısmı sivri olarak bordo ve beyaz renklerde örülmüştür.

Şekil 3.1.15. 10 Yün Çorap

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 217.42.74

Taban boyu: 19 cm

En: 13,5 cm

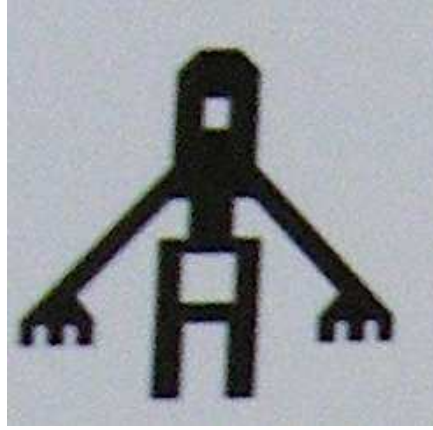
Boy: 42 cm (Envanter Defteri,C 74-3:81)

Yün çoraptır. Mavi, siyah, yeşil, kırmızı, beyaz renkli yünlerle örülmüştür. Koçboynuzu ve insan (Erbek, 2002:30-65) motifini andırır desenlerde örülmüştür.

Şekil 3.1.15. 11 Yün Çorap

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 416.51.74

Şekil 3.1.15. 12 İnsan Motifi
Kaynak: ERBEK, M., 2002:64

Boy: 13,5 cm

En: 9 cm (Envanter Defteri,C 74-5:79)

Koyu pembe yünden örülmüştür. Yeşil, menekşe, beyaz renkli desenlerle örülmüştür. Çorap üzerindeki desen “insan” motifini andırmaktadır (Erbek, 2002:65).

Şekil 3.1.15. 13 Çorap
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 57.51.77

Boy: 51,5 cm (Envanter Defteri,C 77-1:57)

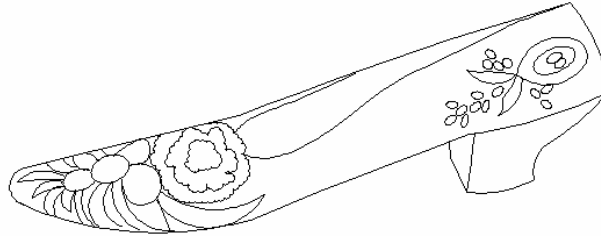
Beyaz yünden örülmüştür. Ayak bileğine kadar taban kısmı düz renktir. Bilek kısmından sonra ise yeşil-pembe, turuncu-mavi renklerle dörder yapraklı desenler dizilmiştir.

3.1.16 Ayakkabılar, Terlikler

Ayağı korumak için giyilir. Kadın ayakkabısı olarak çarıklar, kunduralar, yemeniler, terlikler kullanılmıştır.

Şekil 3.1.16. 1 Saten Terlik Yan Görünüş
Kaynak Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 2349

Şekil 3.1.16. 2 Saten Terlik Yan Yüzey Şeması

Envanter defterinde “terlik” olarak geçmektedir (Envanter Defteri, C2:144). Saten terlik (Koçu, 1967:228) bir çift olup yarım topukludur. Etek- bluz takımla aynı kumaştan yapılmıştır. Önde aynı kumaştan bir kurdele ve sarı simlerle yapılan bitkisel formlu bezemeler yer almaktadır. Aynı bezeme terliğin içinde ve yan kısımlarında da görülmektedir. Saten terliğin işlemeleri boncuklarla tamamlanmıştır.

Şekil 3.1.16. 3 Saten Terlik Ön Görünüş

Şekil 3.1.16. 4 Ayakkabı
Kaynak: Baki Bey Konağı

Yemeni. Kahverengi deriden yapılmıştır. Yüzü ensiz, yuvarlak burunlu, topuksuz ve hafif bir ayakkabıdır.

Şekil 3.1.16. 5 Yuvalı Kundura
Kaynak: Taşoda (Et. 114.59.86)

Mest yüksekliği: 17,5 cm

Yemeni yüksekliği: 6,5 cm (Envanter Defteri, C 86-2:7)

Bir çift deri mest ve yemeni (Yuvalı kundura)

Siyah renkte deriden yapılmıştır. Mestin boğaz kısmı iç ve dış yönünde lastiklidir. Yemeni mestin topuğunun geçmesi için yuvalıdır. Düz formudur. Yemeni ve mestin uç kısımları sivridir.

Şekil 3.1.16. 6 Yuvalı kundura
Kaynak: Taşoda

Şekil 3.1.16. 7 Ayakkabı
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.102.45.78

Taban Eni: 9 cm

Yükseklik: 18,5 cm

Topuk yüksekliği: 5 cm (Envanter Defteri, C 78-2:2)

Siyah deriden yapılmıştır. Deri kısmının üzerine beyaz, kırmızı ve yeşil renkli iplikle ince bordür yapılmıştır. Siyah deri kısımdan sonra yeşil yünlü kumaş üzerine sarı

simle ve kordon tutturma tekniğiyle motifler yapılmış yan kısımlara açık kahverengi ile lastik kısımları konulmuştur. Tabanı kösele olup etrafına ufak tahta çiviler iki sıra halinde çakılmıştır. Sivri burunlu olup burun ucu yere değmemektedir (kalkıktır). Topuğu sivri değildir. Sağ ayakkabının dış bilek kısmı yırtıktır. Ön ve arka kısımlarında çekmek için lastiği vardır.

Şekil 3.1.16. 8 Ayakkabı

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.103.45.78

Boy: 25 cm

Topuk Yüksekliği: 5 cm

Kılıf ayakkabı boyu: 26,5 cm

Taban genişliği: 8,8 cm

Topuk yüksekliği: 6,5 cm (Envanter Defteri, C 78-2:3)

Siyah deriden yapılmıştır. Üzerine iplikle nakış yapılmıştır. Üst kısmı yeşil yünlü kumaştan olup üzeri kararmış sarı simle motiflerle doldurulmuştur. Yanlarda açık kahverengi lastikli kısımları vardır. Alçak topuklu, sivri burunludur. Tabanı kösele olup yıpranmıştır. Altı kösele ve siyah deriden yapılmış bir kılıfı vardır (yuvalı kundura). Bilek

kısımında ön ve arkada çekmek için siyah lastikler vardır. Kılıfının topuk arkasında demir çıkıntısı bulunmaktadır.

Şekil 3.1.16. 9 Terlik (Deri-Kadife-Kösele)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.31.21.83

Taban Uzunluğu: 26 cm

Topuk Yüksekliği: 1 cm (Envanter Defteri, C 83-1:55)

Bayan terliği tabanı köseledir. Terliğin iç yüzü ve üst yüzde de deri kullanılmıştır. Üst yüzde siyah deri ve kadife kumaş (kırmızı renk zeminli yeşil, sarı, beyaz renkte geometrik çiçek ve yaprak desenlidir) kullanılmıştır. Kırmızı renkte ibrişim bükülmüş; uçlarına açık mavi ve sarı renkte ibrişim ipten püskül takılarak terlik üst yüzeyine dikilerek yerleştirilmiştir. Terlik uzunca formlu ve sivri uçludur. Terliğin üst yüzünün iç kısmı açık mavi renkli bir kumaşla astarlanmıştır. Terlik ağız kenarları açık kırmızı renkli (solmuş) kumaşla biyelenmiştir. İç tabanda da siyah renkte deri kullanılmıştır.

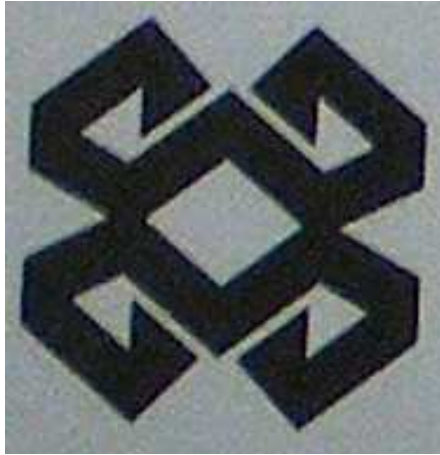
3.1.17.Eldivenler

Eldivenler, elleri dış etkilere korumak için giyilen el giysileridir.

Şekil 3.1.17. 1 Eldiven

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 75.23.73

Şekil 3.1.17. 2 Koçboynuzu

Kaynak: ERBEK, M., 2002:40

Şekil 3.1.17. 3 Kurt Ağzı, Kurt İzi

Kaynak: ERBEK, M., 2002:160

Şekil 3.1.17. 4 Koçboynuzu

Kaynak: ERBEK, M., 2002:37

Şekil 3.1.17. 5 Çengel

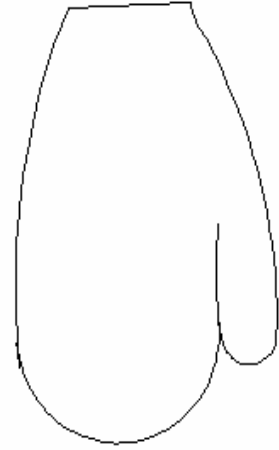
Kaynak: ERBEK, M., 2002:140

Boy: 26 cm

Bilek Genişliği: 12 cm

Parmak Uzunluğu 8,5 cm (Envanter Defteri, C 73-1:75)

Bir çift el örgüsü yün eldivendir. Eldivende sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah, gri, portakal rengi, lacivert renkler kullanılmıştır. Her parmakta ayrı bir renkle, ayrı bir motif örölmüştür. Eldivenlerden birisinde başparmak yeri unutulmuştur. Eldivenlerde “koçboynuzu, kurt ağzı, kurt izi, canavar ayağı, çengel” (Erbek, 2002:160) motifleri kullanılmıştır.

şekil 3.1.17. 6 Tiftik Eldiven

şekil 3.1.17. 7 Eldiven Yüzey şeması

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 74.23.73

Boy: 32 cm

Eni (parmağıyla beraber): 17 cm (Envanter Defteri, C 73-1:93)

Yeşil renkli tiftikten yapılmış el örgüsü bir çift eldivendir. Sadece başparmağın gireceği yer vardır. Diğer tarafları bütün olarak örölmüştür. Bütün yüzey püsküllerle süslüdür.

3.1.18 Giysi Aksesuarları

Giysilerin tamamlayıcı ögeleridir. Başlıca giysi aksesuarları uçkurılar, kuşaklar, kemerler, tepelikler ve alınlıklardır.

3.1.18.1. Uçkurlar

Şalvar veya iç donunun belde durmasını sağlamak için kullanılan bir çeşit kuşaklardır. Eni dar, boyu uzun olarak yapılan uçkurların uç kısımlarında zengin işlemler vardır. Uçkur bele sarıldıktan sonra nakışlı kısmı görünecek biçimde yandan sarkıtılır.

Şekil 3.1.18.1. 1 Uçkur

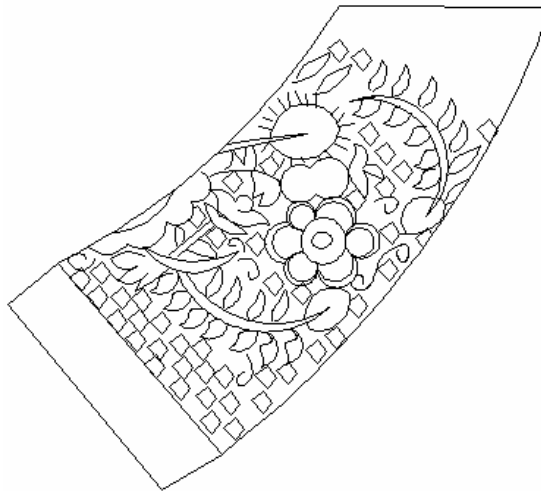
Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et. 593.67.73)

Şekil 3.1.18.1. 2 Uçkur Yüzey Şeması

Boy: 170 cm

En: 12 cm (Envanter Defteri, C73-6:96)

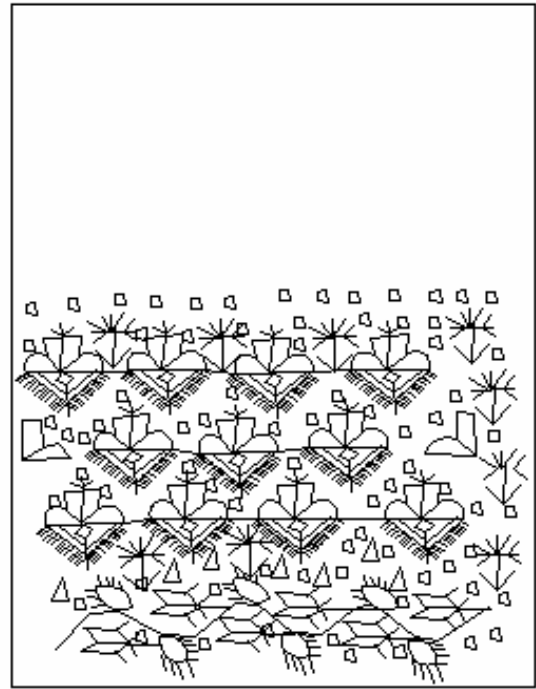
Şekil 3.1.18.1. 3 Uçkur Yüzey Şeması

Uçkur işlenmiş bütün bir parçanın ikiye bölünmesi ile oluşmuş gibi görünmektedir. Mor, kırmızı, pembe, iki ton yeşil, iki ton mavi, bej renklerde ipliklerle ve sarı simlerle işlenmiştir. Ayrıca gelin telleriyle de işlemler yapılmıştır. İşlemede Türk işi tekniklerinden olan düz ve verrev pesentler, sarma ve balıksırtı kullanılmıştır. Stilize dallar, yapraklar, çiçeklerden oluşan desenin ortasında yedi yapraklı bir çiçek formu dikkati çekmektedir.

Şekil 3.1.18.1. 4 Uçkur

Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 597.67.73)

Şekil 3.1.18.1. 5 Uçkur Yüzey Şeması

Boy: 166 cm

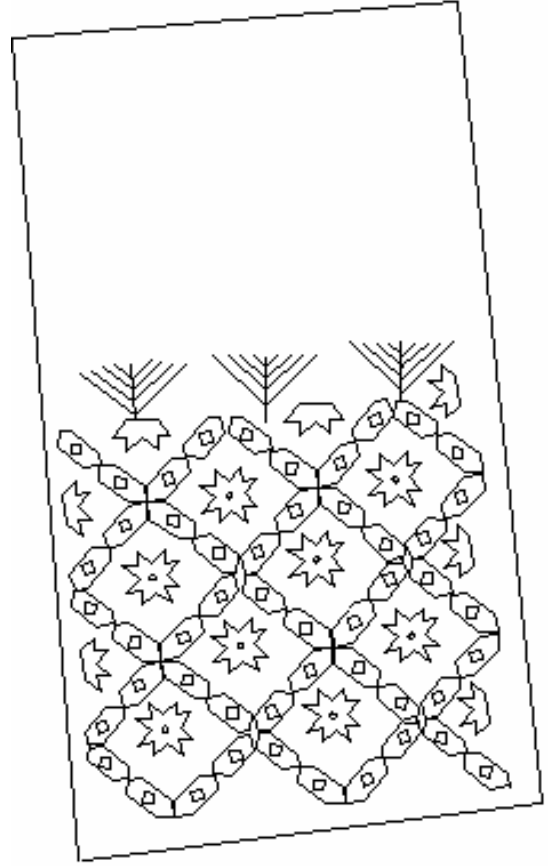
En: 21 cm (Envanter Defteri, C 73-6:97)

En altta dalları koyu kahverengi iplikten ve kırık çizgi şeklindeki stilize bitki bezemelerinin uçlarına eflatun, vişneçürüğü yeşil, mor renklerde laleye benzer motifler işlenmiştir. Bunların üzerinde üç sıralı, alt kısmı üçgene benzer, üst kısmında mavi, eflatun renklerde bezemelerin olduğu desenler vardır. Aralarında gelin tellerinden motifler yer almaktadır. Renkli işlemler hesap işi tekniğiyle, gelin telleri sarma tekniğiyle işlenmiştir. Uçkurun kenarları iğne oyasıyla çevrilmiştir.

Şekil 3.1.18.1. 6 Uçkur

Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 598.67.73)

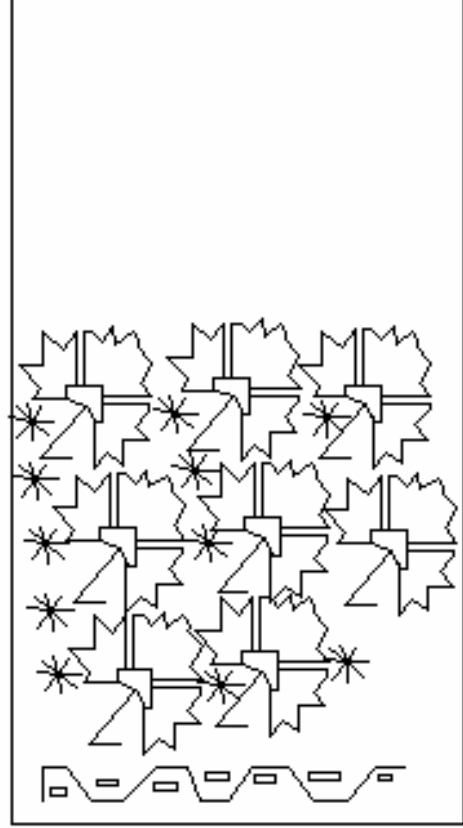

Şekil 3.1.18.1. 7 Uçkur Yüzey Şeması

Boy: 197 cm

En: 19 cm (Envanter Defteri, C 73-6:98)

En altta, ortada pembe kırık çizgiler ve araları gümüş rengi simlerle doldurulan şerit biçiminde işleme yer almaktadır. Bunun üstünde eşkenar dörtgen şeklinde ve mor, bordo, mavi, fıstık yeşili renklerden oluşan işleme bulunmaktadır. Bunların dış taraflarında da gümüş rengi simlerle işlemeler yapılmıştır. Eşkenar dörtgen şekillerinin ortasında ise yeşil, koyu pembe, bordo, turuncu, fıstık yeşili renklerde yıldız biçiminde işlemeler vardır. İşlemeler sayarak sarma tekniğiyle işlenmiştir. Uçkurun kenarları “antika” tekniğiyle temizlenmiş, etrafı iğne oyası ile çevrilmiştir.

Şekil 3.1.18.1. 8 Uçkur

Kaynak: Taşoda (Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 595.67.73)

Şekil 3.1.18.1. 9 Uçkur Yüzey Şeması

Boy: 204 cm

En: 19 cm (Envanter Defteri, C 73-6:95)

Uçkurun iki ucuna da üç sıralı bitkisel formlu bezemeler işlenmiştir. Bu bezemelerden her iki kenardaki motifler iki tonda mavi, ortadaki sıralar iki tonda pembe ipliklerle işlenmiştir. Dalları ise yeşil ipliktendir. Bitkisel formlu bezemelerin yapraklarının arası sarı simlerle ayrılmıştır. İşleme hesap işi tekniğiyle yapılmıştır.

3.1.18.2. Kuşaklar

Bele bağlanan uzun, enli ya da ensiz kumaşlardır.

Şekil 3.1.18.2. 1 Kuşak

Kaynak : Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 537.67.73

Boy:34 cm

En: 33 cm (Envanter Defteri, C 73-6:37)

Kırmızı, sarı, yeşil, beyaz, mor yollu ince ipek kumaştan yapılmış kare şeklinde kadın kuşağıdır. Her İki ucunda kalın kırmızı şeritler vardır. Üçgen biçiminde katlanarak bele bağlanmaktadır. Uçlarında turuncu püsküller vardır.

Şekil 3.1.18.2. 2 Kuşak

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 539.67.73

Boy: 90 cm

En: 90 cm (Envanter Defteri, C 73-6:39)

Kırmızı, yeşil, sarı, beyaz yollu mat ipek kumaştan yapılmış, kare biçiminde kadın kuşağıdır. .Her iki ucunda kalınca kırmızı bir şerit vardır.

Şekil 3.1.18.2. 3 Kuşak

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 540.67.73

Boy: 88 cm

En: 85 cm (Envanter Defteri, C 73-6:40)

Kare şeklinde, gümüş rengi, sarı, kırmızı, yeşil, türkuaz, siyah renklerde çizgili olarak dokunmuş ipek kadın kuşağıdır. Kuşağın uçlarında dokuma iplerinden oluşan püskülleri vardır.

3.1.18.3. Kemerler

Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağlarına kemer denir. Kemerler deriden, gümüşten, altından ya da çeşitli madenlerden yapılmıştır.

Şekil 3.1.18.3. 1 Bronz Kemer Tokası Ön Görünüş

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.175.49.75

Üç Parçanın Toplam Boyu: 31 cm

Büyük Parçanın Boyu: 15 cm (Envanter Defteri, C 75-2:75)

Envanter defterinde “kemer üç ayrı parçadan oluşmuştur” denmesine rağmen araştırmamızda bu parçalardan ikisine ulaşılmıştır. Parçalar stilize yaprak şeklinde, üzerleri ajur ve kakma tekniği ile işlenmiştir. Parçaların üzerindeki iç içe geçmiş iki üçgen altı köşeli yıldız formu oluşturmaktadır. Altı köşeli yıldız “Mührü Süleyman” olarak (tılsım ve muska) ve güç verdiğine inanılarak pek çok Anadolu takısında kullanılmıştır (Şentürk, [13.12.2008]). Uzun parça dikine durmakta, diğer parça enine olarak büyük parçaya bağlanmaktadır. Kemer tokasının arka yüzeyinde kemerleri birbirine bağlayan kilit kısmı vardır. Bunlardan büyük parçadaki diğerini tutan bir el biçimindedir. El motifi de “Hz. Fatma’nın eli” sadakati ve bereketi sembolize ederek Anadolu takılarında sıklıkla kullanılmıştır (Şentürk, [13.12.2008]).

Şekil 3.1.18.3. 2 Bronz Kemer Tokası Arka Görünüş (El Motifi)

Şekil 3.1.18.3. 3 Gümüş Kemer

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.111.65.82

Uzunluk: 96,5 cm

Genişlik: 3,6 cm

1.Toka Boyu: 5,3 cm

1. Toka Eni: 5,5 cm

2. Toka Boyu: 3,4 cm

2. Toka Eni: 4,4 cm (Envanter Defteri, C 82-2:7)

şekil 3.1.18.3. 4 Gümüş Kemer Tokası

Gümüş kemerin bulunduğu yer Burdur-Bucak'tır. Kemer gümüş tellerle hasır dokuma şeklinde yapılmıştır. Üste gelen kemer tokası kenarları girintili olan dikdörtgen formudur. Yüzeyi kıvrım şekiller ve yapraklarla kabartma olarak süslüdür. Tokanın tam ortasına "Osmanlı Tuğrası" yapılmıştır. Tuğranın dış kenarları boştur, tuğra bu boşluğun üzerini kaplamaktadır. Yine tokenın alt kısa kenarı üzerinde aynı tuğrayı içeren damga vardır. Tokanın takılı olduğu yerin (kemerin üzerindeki madeni parça) üst yüzünde tuğra damgası ve arka yüzünde de tek harfli bir damga yapılmıştır. İkinci toka uca doğru daralan kenarları girintili formdadır. Üst yüzey kazıma yarım aylarla doldurulmuş olup kemere ekli yanında "Osmanlı Tuğrası" damgalanmıştır. Arka yüzün ortasında da aynı damga mevcuttur. Üç tane kemer deliğı vardır. Delikleri oluşturan madeni parçaların ön ve arka yüzlerinde tek harfli damga vardır. Bu damga arka yüzde ortadaki parçada yoktur.

Şekil 3.1.18.3. 5 Gümüş Kemer
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.20.20.81

Şekil 3.1.18.3. 6 Gümüş Kemer Tokası

Ağırlığı: 300 g

Boy 91 cm

Eni: 4,5 cm (Envanter Defteri, C 81-1:20)

Kemer gümüş tellerle hasır dokuma şeklinde yapılmıştır. Kemer tokası telkâri işçiliğiyle ve çiçek formları biçiminde oluşturulmuştur. Telkâri toka kemere bir menteşe ile tutturulmuştur. Altında tokanın kemere takılacağı çıkıntı vardır. Kemerin diğer ucunda üçgenimsi ortası delikli bir parça vardır. Kemer üzerinde iki tane delik daha vardır.

Şekil 3.1.18.3. 7 Bafon Kemer
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.17.32.96

Şekil 3.1.18.3. 8 Bafon Kemer Detay

Uzunluk: 61 cm (Envanter Defteri, C 96-1:98)

Bafon⁶ kemer. Yanda iki büyük kemer tokası bulunmaktadır. Yandaki kemer tokalarından birinde kanca, diğerinde kancanın geçme yeri bulunur. Kemer tokaları üzerinde çeşitli çiçek motifli kabartmalar yer almıştır. Kemer parçalardan oluşmaktadır. Her parçanın önünde her iki yanda birer tane olmak üzere daha küçük kemer halkaları yer almıştır ve bunların önünde de birbirine bakan karşılıklı dokuzar tane geçmeli parça yer almaktadır. Arka ortada da daha kalın bir adet parça bulunur. Bunların üzerinde de bitkisel motifler yer almaktadır. Kemer parçaları arasından (arka taraftan) alt ve üstte olmak üzere iki sıra ip geçirilmiştir. Kemer boyu bu iple ayarlanmaktadır.

⁶ Bafon, bakır ve krom karışımıdır.

Şekil 3.1.18.3. 9 Savatlı Kemer

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 422.55.74

Boy: 99cm

Bir Diliminin Eni: 2,8 cm(Envanter Defteri, C 74-5:85)

Dilimlerden oluşan kemer savatlıdır. Kemer tokasında ay yıldız vardır. Envanter defterinde “sarı madendendir” denilmektedir. Ancak “savat” bir gümüş süsleme tekniğidir.

Şekil 3.1.18.3. 10 Gümüş Kemer

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 246.70.77

Şekil 3.1.18.3. 11 Gümüş Kemer Detay

Boy: 78 cm

En: 7 cm (Envanter Defteri, C 77-3:46)

Kemer gümüşten yapılmıştır. On dikdörtgen plakadan meydana gelmiştir. Plakaların etrafı granüle tekniğinde yapılmış nokta sıraları ile çevrilmiştir. Plakalar birbirlerine menteşelerle raptedilmiş, bu bağlantı yerlerinin üst kısmına da simetrik çiçek motifleri konulmuştur. Plakalar kırmızı zeminli olup üzerinde oyma tekniği ile yapılmış, her plakada dörder adet yaprağı andırır motif vardır. Her yaprak nokta sıraları ile çevrelenmiştir ve ortasında mavi boncuklar vardır. Yaprakların orta kısımlarında birer adet iri kabartma yer alır. Kemerin iki ucunda küçük halkalardan geçen zincirler, bunların ucunda da ortalarında minik mavi boncukların bulunduğu çiçek ve hilal formlarında sallantılar vardır. Zincirlerden yaprak görünümlü minik parçalar da sarmaktadır.

Şekil 3.1.18.3. 12 Kemer Tokası

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.75.29.82

Toplam Uzunluk: 33,5 cm

Birinci Tokanın Uzunluğu: 19 cm

İkinci Tokanın Uzunluğu: 15 cm

Tokaların Enleri (en kalın yerlerinden): 12,2 cm (Envanter Defteri, C 82-1:75)

Bir çift madeni kemer tokasıdır. Burdur- Yeşilova'da bulunmuştur. Madeni kemer tokasında arka yüzden dövme tekniğiyle kabartma motif yapılmıştır. Her iki parça ovalimsi formludur. Her tokenin ortasında yuvarlak bir daire içine altı köşeli yıldız (Mührü Süleyman) (Şentürk, [15.12.2008]) yapılmış olup yıldızın tam ortası kubbemsi ve yeşil renk boncuk kakmalıdır. Bu dairenin kemer tokasının dış tarafına bakan kenarında şematik cami ve minare motifi yan yana işlenmiştir. Tokaların kenetlenme yerlerinde birinci tokenin üzerinde ortasında kırmızı boncuk kakma olan yuvarlak parça eklidir. Bu parçanın üst kenarına kıvrımlı şekiller oyulmuş, alt kenara üç halka kaynak edilmiştir. Bu halkalara uçlarında pulların takılı olduğu zincirlerin takılmış olması muhtemeldir.

Şekil 3.1.18.3. 13 Gümüş Kemer Tokası

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.71.59.85

Bir Tokanın Uzunluğu: 11,5 cm

İkinci Tokanın Uzunluğu 14, 3 cm

Toka Genişliği: 10 cm

İki Toka Birlikte Toplam Uzunluk 24,5 cm (Envanter Defteri, C 85-1:28)

Gümüş kemer tokasının bulunduğu yer Burdur'dur. Motifler kabartma olarak, bordürler kazıma olarak yapılmıştır. Tokaların ortasında yeşil boncuk kakmalar yer alır. Soldaki tokenın (ikinci toka) ucunda arkasında halka deliği bulunan ekli bir parça vardır. Bu parça yuvarlaktır ve üst kenarı üçgenimsi form oluşturur. Ortasında kırmızı renkli boncuk kakma vardır. Tokaların dış kenarlarında stilize bir minare ve iki yanında kubbe motifleri yer almaktadır. Tokaların ortalarında bir daire içine yapılmış altı köşeli yıldız motifi ve bu yıldızın ortasında yeşil renkli boncuk kakmalar yer alır. Tokaların formu ovalimsidir. Tokaların alt kenarlarında ve ikinci tokaya ekli parçanın alt kenarında sabit halkalara takılı zincirler sarmaktadır. Bu zincirlerin uçlarında üzerinde stilize el figürü olan pullar, delikli pullar, tuğralı ve eski yazılı para şeklinde pullar sarmaktadır.

3.1.18.4 Tepelikler, Alınlıklar

Anadolu kadınlarının başlarına taktıkları altın ve gümüşlerle, taşlarla süslü başlıklara tepelik denir. Genellikle feslerin üzerine takılır. Alınlıklarsa feslerin önüne takılan genellikle altın ve gümüş paralardan ya da sallantılı süslemelerden oluşan baş takılarıdır.

Şekil 3.1.18.4. 1 Tepelik

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 140.35.74

Şekil 3.1.18.4. 2 Tepelik Detay

Yükseklik: 5 cm

Çap: 10,5 cm

Sallantı Boyu 10,2 cm (Envanter Defteri, C 74-3:4)

Tepelik gümüşten telkâri işçiliğiyle yapılmıştır. Uçları pullu sallantıları vardır. Üzerinde üç adet koyu yeşil, üç adet kırmızı taş vardır. Sallantılar üzerinde mavi taşlar ve mercanlar takılıdır. En tepede minik bir halka daha vardır.

Şekil 3.1.18.4. 3 Pirinç Tepelik

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 363.49.73

Çap: 15cm

Yükseklik: 2,8 cm (Envanter Defteri, C 73-4:63)

Tepelik pirinçten yapılmıştır. İç bükey bir pirinç plaka üzerine telkâri işçiliğiyle yapılmıştır. Üzerine tepeden itibaren birinci sırada yedi mavi taş, ikinci sırada yedi turuncu taş yerleştirilmiştir. En tepede ortada yer alan kabartılı telkari süslemelerin içinde minik bir yeşil taş vardır.

Şekil 3.1.18.4. 4 Pirinç Tepelik

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 374.49.73

Çapı: 15 cm

Yüksekliği: 4 cm (Envanter Defteri, C 73-4:74)

Tepelik sarı pirinçten yapılmış, alta düz bir ana plaka eklenmiştir. Telkâri işçiliğiyle yapılan tepeliğin üstü iki sıra halinde ve her sırada yedişer adet olmak üzere mavi taşlarla süslenmiştir. Bu ana plakanın uçlarına eşkenar dörtgen plakacıklar işlenmiştir. Tepede kabartmalı olarak yapılmış bezemesi vardır. Envanter defterinde “Tepede küçük beyaz bir taş işlenmiştir.” denilmesine karşın araştırmamız esnasında bu taşın yerinde olamadığı görülmüştür.

Şekil 3.1.18.4. 5 Pirinç Tepelik

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 364.49.73

Çap: 14,5 cm

Yükseklik 2,3 cm (Envanter Defteri, C 73-4:64)

Tepelik pirinçten yapılmıştır. İç bükey bir plaka üzerine, gene sarı pirinç çubuklardan meydana gelen bir bölüm tespit edilmiştir. Üst plaka kenarının etrafına eşkenar dörtgen şekilli plakacıklar yapılmıştır. Tepelik telkâri işçilikle yapılmış olup en tepede bulunan kabarık bitkisel formlu bezemenin üzerine kırmızı, diğerlerinden daha iri bir taş yerleştirilmiştir. Alttan itibaren ilk sırada beş tane kırmızı taş, ikinci sırada beş tane açık mavi taş yerleştirilmiştir.

Şekil 3.1.18.4. 6 Sim Tepelik

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et. 356.44.74

Çap: 8 cm

Boy: 20 cm

Püskül Uzunluğu 12 cm (Envanter Defteri, C 74-5:44)

Şerit karton üzerine sim sarma tekniğiyle işlenmiştir. Şerit kartonlar simle sarıldıktan sonra çiçek formu verilerek tırtıl bir püskülle birleştirilmiştir. Çiçek formun kenarları pul ve tırtilla bezenmiştir (A. Akdu, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.1.18.4. 7 Tepelik ve Alınlık

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.2.13.95, Et.1.13.95

Alınlık

Bant Uzunluğu: 39 cm

Bant Genişliği: 1 cm

Sikke ap: 18 mm

Alınlık (enelik). Bir cm eninde ve 39 cm uzunluğunda hazırlanmış olan bez bant üzerine 117 adet gümüş 2 kuruşluk (Osmanlı- gümüş- 1293 tarihli) dikilerek dizilmiştir.(bk. s.15, 16)

Gümüş tepelik

Tepelik apı: 15 cm

Sikke apı: 2 cm

Tepeliğin önünde 25 adet yirmilik (41,8 g), bir adet teklik (Envanter Defteri, C 95-1:12), II. Mahmut (1293 tarihli) dönemine ait altın dizilidir.(bk. s.15, 16) Yuvarlak formlu gümüş tepelik telkâri işçiliğiyle yapılmıştır. Bez zerine dikilmiş olan tepeliğin tepe ortasına mavi boncuk yerleştirilmiştir. Tepelikle altınlı kısım arasında da minik boncuklar grlmektedir. Telkâri işçiliğinin çok güzel örneklerinden biri olan tepeliğin üzerinde ince gümüş tellerle yapılmış helezonlar, bunların ortalarına yerleştirilmiş iek formlu motifler, helezonların birleşme yerlerinde, altlarında ve üstlerinde daha küçük iek formları ve baklava dilimi formlu plakacıklar yer almaktadır. Tepeliğin altına kumaş geirilmif ve gümüş paraların dizili olduğu bantın takılacağı düğmeler dikilmiştir. Alınlıkların bu şekilde çene altından geçerek tepeliğe bağlanan biçimine “enelik” (şentürk, [15.12.2008]) de denir.

şekil 3.1.18.4. 8 Tepelik Alt Görünüş

Şekil 3.1.18.4. 9 Fes Bağı

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 75.19.74

Boy: 175 cm (Envanter Defteri, C 74-2:39)

Fes bağı kırmızı kumaştan yapılmış olup her iki ucunda mor, beyaz, yeşil nakış ipliği ile iğne oyası yapılmış bunların ucuna da küçük pullar ilave edilmiştir.

3.2. Erkek Giysileri

Şekil 3.2. 1 Erkek Giysisi

Kaynak: Taşoda

Şekil 3.2. 2 Erkek Giysisi

Kaynak: Taşoda

Şekil 3.2. 3 Erkek Giysisi
Kaynak: Taşoda

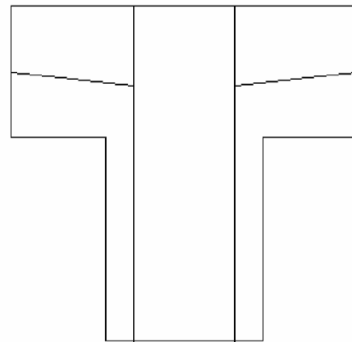

Şekil 3.2. 4 Erkek Giysisi
Kaynak: Baki Bey Konağı

Erkek giysileri genel olarak gömlek (göğnek, köynek, mintan), şalvar (çakşır, menevrek), kuşak, yelek (camadan), cepken (kepe), kuşak, fes, poçu, yün çorap, ve çarıktan oluşur. Araştırmalarımızda çok az sayıda geleneksel erkek giysi örneğine ulaşılabilmektedir.

3.2.1. Gömlekler

Erkek gömlekleri içe giyilen göğnek, köynek ya da dışa giyilen mintan olmak üzere iki çeşittir. İç gömlekler genellikle ipekten, bürümcükten ya da alaca dokumadan üretilmiştir. Özellikle damat için yapılanları özenle, yakası açılmadan hazırlanır ve iğne oyalarıyla, tığ oyalarıyla süslenir. Mintanlar ise alaca dokumalardan ya da çitarilerden üretilmiştir. Hakim yakalı, önü kapalı, yaka açıklığı düğmelidir.

Şekil 3.2.1. 1 İpekli Damat İç Gömleği **Şekil 3.2.1. 2 Gömlek Yüzey Şeması**
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu No: 5893

Boy: 113 cm

Omuz Genişliği: 51 cm

Kol Uzunluğu: 60 cm

Kol Genişliği: 52 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:135)

Krem rengi, uzun kollu, yaka kenarı açılmamış, ipek gömlektir. Kol ve etek kenarı iğne oyasıyla işlenmiştir.

şekil 3.2.1. 3 İpekli Damat İ Gömleği
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5892

Boy: 107 cm

Omuz Genişliği: 46 cm

Kol Uzunluğu: 48 cm

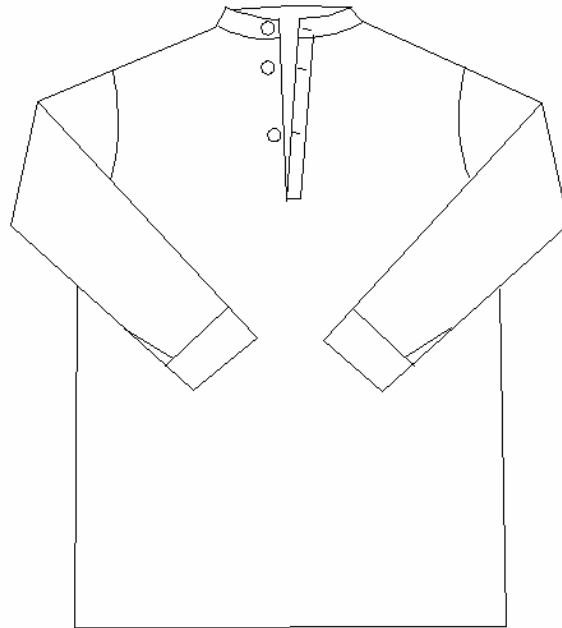
Genişlik: 34 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 6:135)

Gömlek krem renktedir. Uzun kolludur, yaka kenarı açılmamıştır. Kol ağzı ve etek kenarı iğne oyası ile çevrilmiştir. Çeyiz için hazırlanan damat gömleklerinin yakasının açılmaması ‘‘giyilmemiş, dokunulmamış’’ anlamında gelenektir. Gömleğin yakası düğün zamanı ya da giyileceği zaman açılır ve genellikle iğne oyası ile süslenir.

Şekil 3.2.1. 4 Çitari Gömlek (Mintan)
Kaynak: Atiye AKDU

Gömlek ipek çitari kumaştan yapılmıştır. Bordo üzerine beyaz çizgilidir. “Mintan” denilen tarzda ensiz hakim yakalı, önü kapalı, yaka açıklığı patlı ve üç düğmeli, uzun kollu, kol uçları manşetlidir. Düğmelerden biri düşmüştür.

Şekil 3.2.1. 5 Gömlek Yüzey Şeması

Şekil 3.2.1. 6 Dokuma Gömlek
Kaynak: Atiye AKDU

Gömlek yeşil, sarı, beyaz, gri, kahverengi çizgili dokuma kumaştan yapılmıştır. Hakim yakalı, önu kapalı, yaka açıklığı patlı ve üç düğmelidir. Düğmelerden ikisi düşmüştür. Uzun kollu olan gömleğin kol uçları manşetlidir.

3.2.2. Şalvarlar

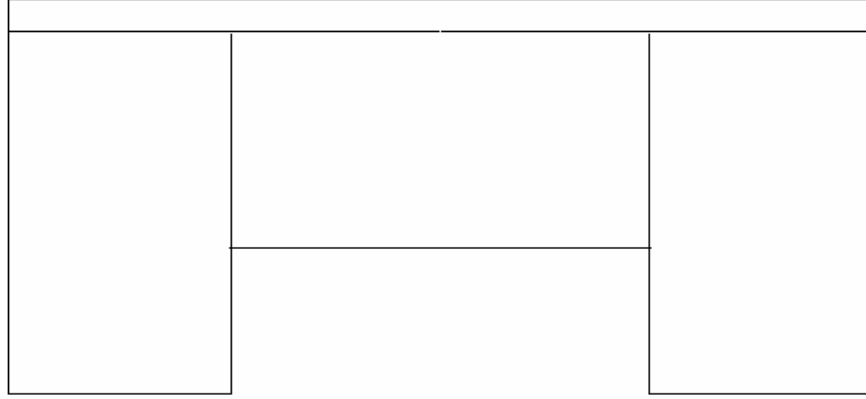
Erkeklerin iç donu üzerine giydikleri giysilerdir. “Dizlik” denilen kısa şalvarların bel kısmı geniş, diz üzerinde biten paça kısmı dardır. Dizliklerin paça yan yüzleri siyah kaytanla işlemelidir. Genellikle çuha kumaştan yapılmıştır.

“Menevrek” ya da “çakşır, çağşır” denilen şalvarların boyu ise diz kapağının altına bazen ayak bileğine uzanır. Bel kısmı geniş olan menevreklerin paçaları diz altından itibaren daralır. Menevrekler geleneksel yöntemlerle karakoyun yününden dokunan kumaşlardan yapılmıştır; ancak bu şekilde üretilen çakşır örneklerine ulaşamamıştır.

Şalvarlar belden uçkurludur ve bazılarının uçkurluğu farklı renkte kumaştan yapılmıştır.

Şekil 3.2.2. 1 Dizlik
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9524

Şekil 3.2.2. 2 Dizlik Yüzey Şeması

Genişlik: 145 cm

Bel Genişliği: 75 cm

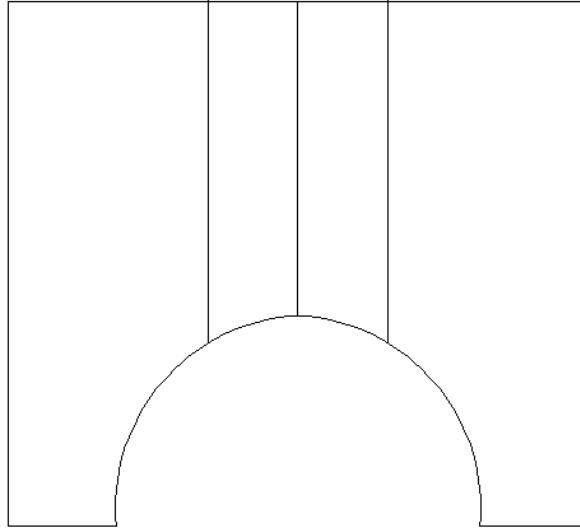
Paça Genişliği: 20 cm

Boy: 35 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:94)

Dizlik, mavi çuha kumaştan yapılmıştır. Kısa paçalıdır. Paçalarının yan yüzlerinde siyah ipliklerle (kaytanla) ve kordon tutturma tekniğiyle işlenmiş stilize bitkisel formlu süslemeler vardır. Uçurluğu mor renkli kumaştan yapılmıştır, beline urgan geçirilmiştir. Dizlik beyaz kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.2.2. 3 Menevrek (Çağşır)
Kaynak: Atiye AKDU

Şekil 3.2.2. 4 Menevrek Yüzey Şeması

Menevrek (çağşır) siyah kaşe kumaştan yapılmıştır. Yakın zamanların örneğidir. Eski çakşırlar siyah kıl dokumalardan ya da siyah kara koyun yününden dokunan kumaşlardan yapılmıştır. Ağ kısmına iki parçalı kumaş geçirilmiştir. Bel kısmı geniş, paçaları dardır.

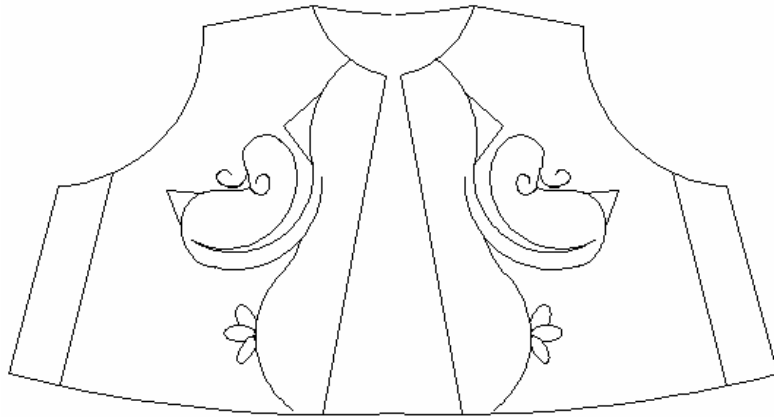
3.2.3. Yelekler (Camadan)

Kol ve yaka kenarları işlemeli, kolsuz, kadifeden ya da çuhadan yapılmış, bazıları çapraz düğmeli kısa giysilerdir. Burdur yöresinde “camadan” da denir.

Şekil 3.2.3. 1 Yelek (Camadan)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 27.6.75

Şekil 3.2.3. 2 Yelek Yüzey Şeması

Boy: 32 cm

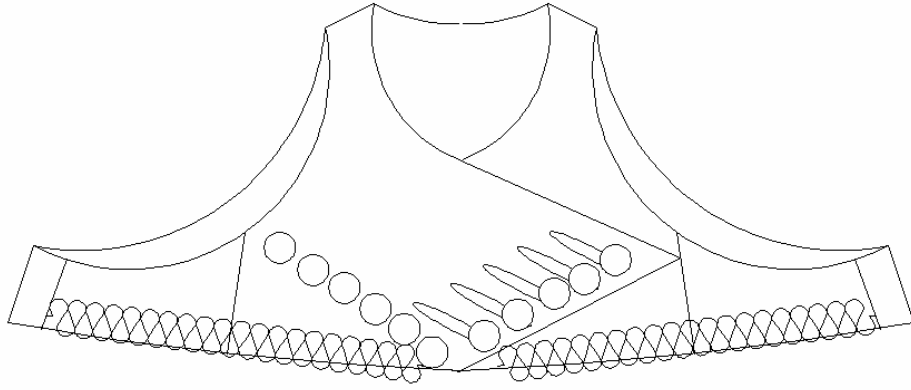
Genişlik: 90 cm (Envanter Defteri, C 75-1:28)

Ön kısımları mavi çuha kumaşandır. Yanlar ve arka beden ise siyah beyaz damalı kumaşandır. Ön kısımlarına envanter defterinde “siyah kurdeleden makine ile bitki

bezemesi işlenmiştir” denmesine karşın araştırmalarımız işlemelerin siyah kaytanla ve kordon tutturma tekniğiyle yapıldığını göstermiştir (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

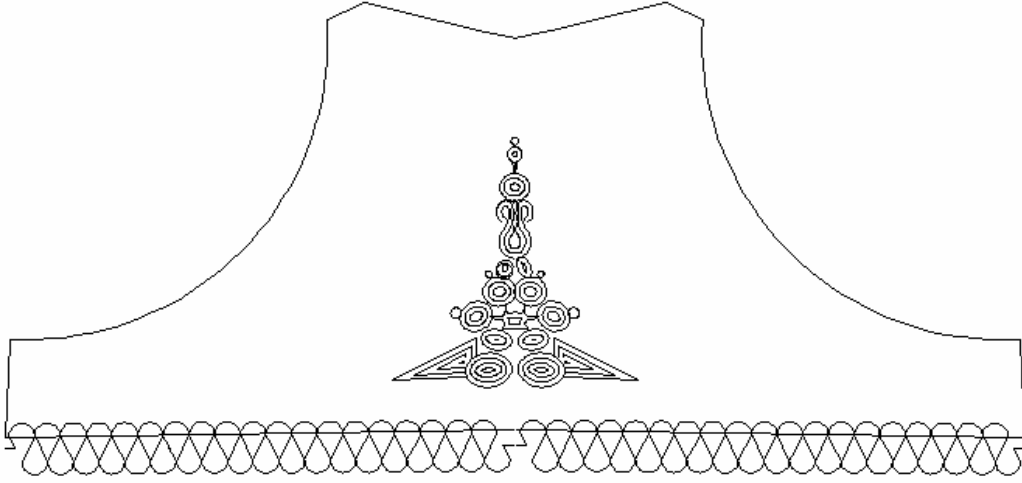
Şekil 3.2.3. 3 Yelek (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9527

Şekil 3.2.3. 4 Yelek Yüzey Şeması

Şekil 3.2.3. 5 Yelek (Arka)

Şekil 3.2.3. 6 Yelek Arka Yüzey Şeması

Boy: 27 cm

Genişlik: 56 cm

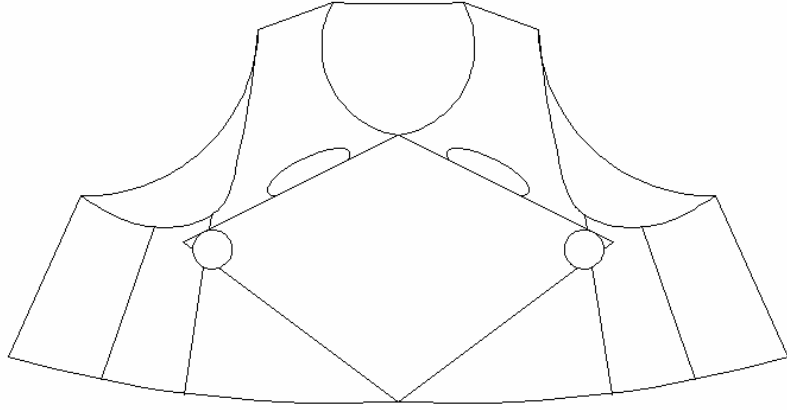
Omuz Genişliği: 17 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:94)

Kısa gövdeli, kolsuz, siyah kadifeden yapılmış bir yelektir. Ön kısmı siyah kaytanla tamamen işlenmiş olup çapraz düğmeler iplik kozalar halindedir. Sırt kısmında beyaz iplikle ve kordon tutturma tekniğiyle yapılan bitkisel formlu işlemler yer almaktadır. Yan ve arka etek uçlarında da beyaz iplikle yapılan süslemeler vardır.

Şekil 3.2.3. 7 Yelek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9528

Şekil 3.2.3. 8 Yelek Arka Yüzey Şeması

Boy: 28 cm

Genişlik: 53 cm

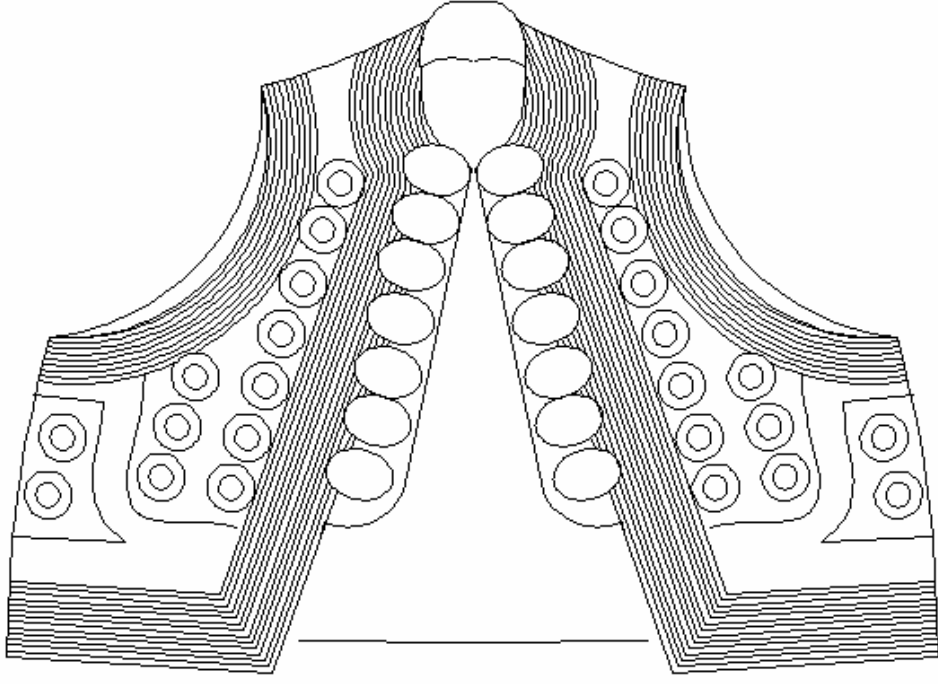
Omuz Genişliği: 22 cm(Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:94)

Kısa gövdeli, kolsuzdur. Önler açık mavi çuhadan, yanlar ve arka ise kavuniçi renkli çizgili bir kumaştan yapılmıştır. Ön ve yan parça arasında türkuaz renkli dar parçalar vardır. Ön kısımda siyah kaytanla yapılan işleme yer almakta ve işlemelerin çapraz kapanan köşelerinde püsküllü kozalar görülmektedir.

Şekil 3.2.3. 9 Yelek (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9665

Şekil 3.2.3. 10 Yelek Ön Yüzey Şeması

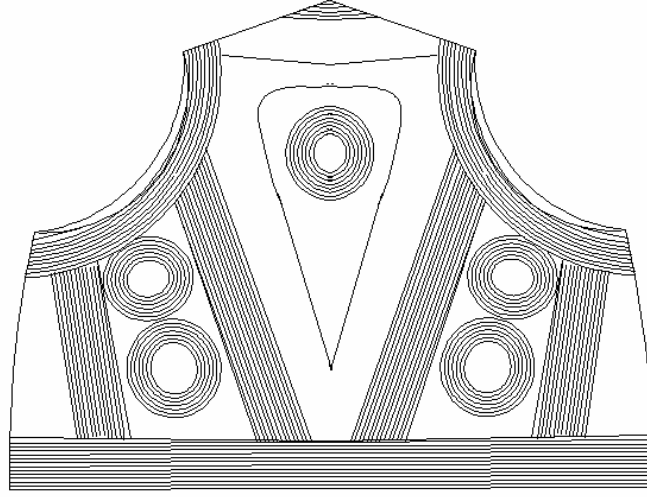

Şekil 3.2.3. 11 Yelek (Arka)

Etek boyu: 71 cm

Boy: 39,5 cm

Kol Genişlik(Kol Oyuntusu): 23 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:127)

Şekil 3.2.3. 12 Yelek Arka Yüzey Şeması

Envanter defterinde “Muğla Kepesi” denilmesine karşın “kepe” kollu cepkenlere verilen addır (İşbilen, 2007:16). Yeleklere modelden ziyade işlemlerden dolayı bu adın verildiği sanılmaktadır. Ayrıca işlemlerde kullanılan iplik olarak aynı kayıtlarda “sim” denilmiş olmasına karşın yaptığımız araştırmalar işlemlerin siyah ipek kaytan ve vişneçürüğü renginde kaytanla işlendiğini göstermiştir (A.Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

Kol kenarları, etekleri ve ön kenarları siyah kaytanla yapılmış sekiz sıradan oluşan şeritle çevrilmiştir. Siyah şeritlerin aralarında kalan boşluklar vişneçürüğü renginde kaytanla işlenmiştir. Helezonlar ve helezonları çevreleyen şerit sıralarından oluşan motifler yeleğin tüm yüzeyini kaplar. Yeleğin önünde karşılıklı olarak dizilmiş elips şeklinde on düğme mevcuttur. Düğmeler, sert bir cisim (meyve çekirdeği ?) yüzeyi ipliklerle kaplanarak ve uçlarına minik boncuklar takılarak oluşturulmuştur. Yeleğin iç kısmında iki yanda gizli cepleri vardır. Önler kırmızı, arka beyaz kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.2.3. 13 Yelek İç Görünüş

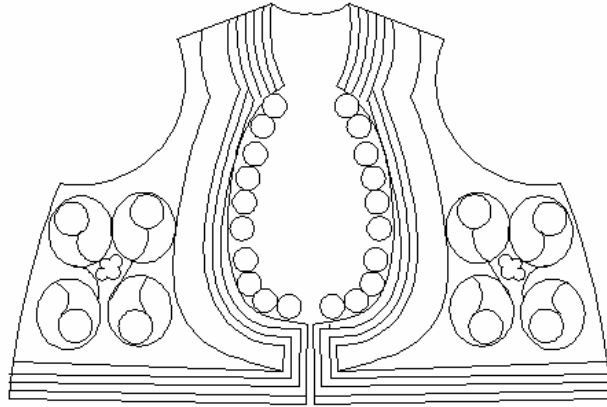
Şekil 3.2.3. 14 Yelek (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9666

Boy: 38 cm

Etek Genişliği: 89 cm

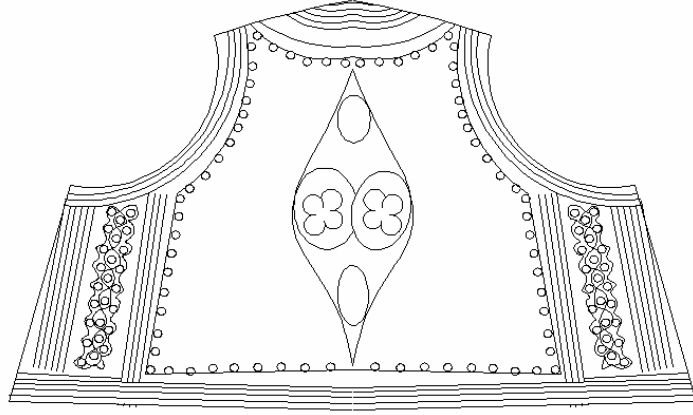
Kol Oyuntusu: 22 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:128)

Şekil 3.2.3. 15 Yelek Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.2.3. 16 Yelek (Arka)

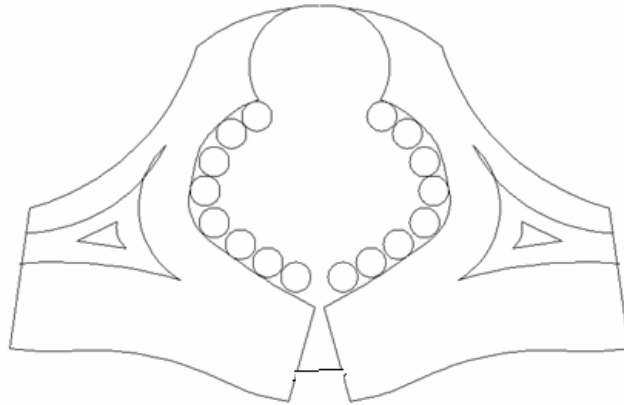
Şekil 3.2.3. 17 Yelek Arka Yüzey Şeması

Bir önceki yelekte olduğu gibi envanter defterinde “Muğla kepesi” (İşbilen, 2007:25) olarak, işlemler de “sim” olarak kaydedilmiştir. Kırmızı kumaş üzerine önler ve yanlar tamamen, arka beden de ortada bir motif olmak üzere sarı ve siyah ipek kaytanla işlenmiştir. Önde iplikle örülmüş 11 kozası vardır.

Şekil 3.2.3. 18 Yelek (Ön)

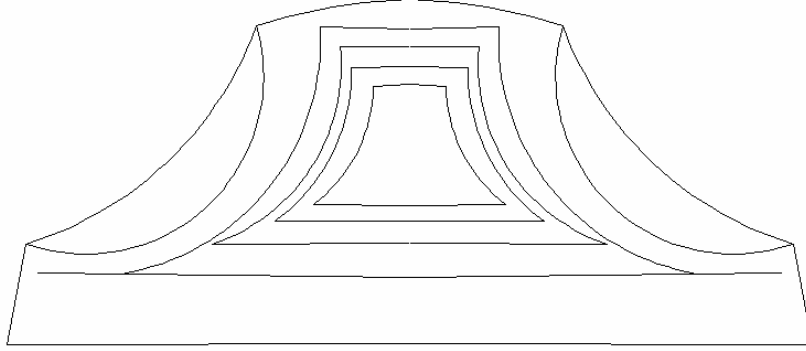
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9667

Şekil 3.2.3. 19 Yelek Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.2.3. 20 Yelek (Arka)

Şekil 3.2.3. 21 Yelek Arka Yüzey Şeması

Etek Boyu: 82 cm

Boy: 28 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:128)

Envanter defterinde “Muğla kepesi, çuha” olarak, işlemler de “sim” olarak kaydedilmiştir. Ancak işleme malzemesi sim değil kaytandır (A.Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008). Önler tamamen siyah ipek kaytanla ince şeritler halinde doldurulmuştur. İçlerine krem rengi ipek kaytanla süslemeler yapılmıştır. Arkada ise genel olarak aynı süslemeler devam eder. Arka ortada kırmızı kumaş görünmektedir.

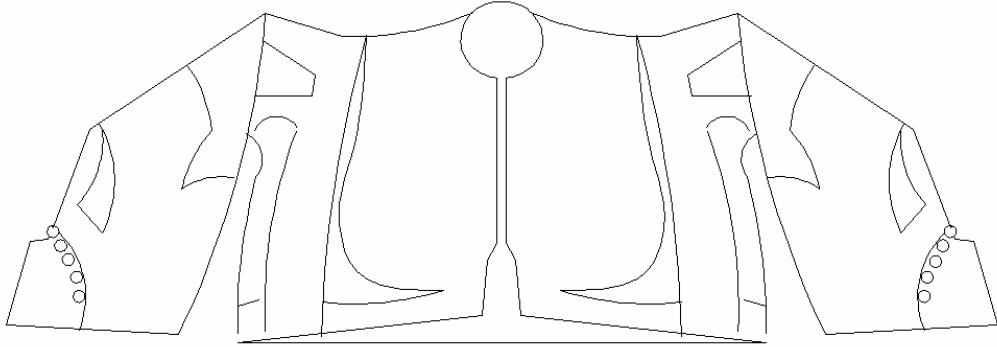
3.2.4. Cepkenler

Kadife ya da çuhadan yapılan, yakasız veya dar hakim yakalı, önü açık, uzun kollu, kısa üst beden giysileridir.

Kadife veya çuhadan kolları- yakası kara ipek ya da pamuk kaytanla işlenmiş kısa cepkenlere “kepe” adı verilir. Alt kol dikişi bilekte oval bir yırtmaçla biter. Hareket rahatlığı amacıyla giysi vücuda oturtulmamıştır (İşbilen, 2007:25).

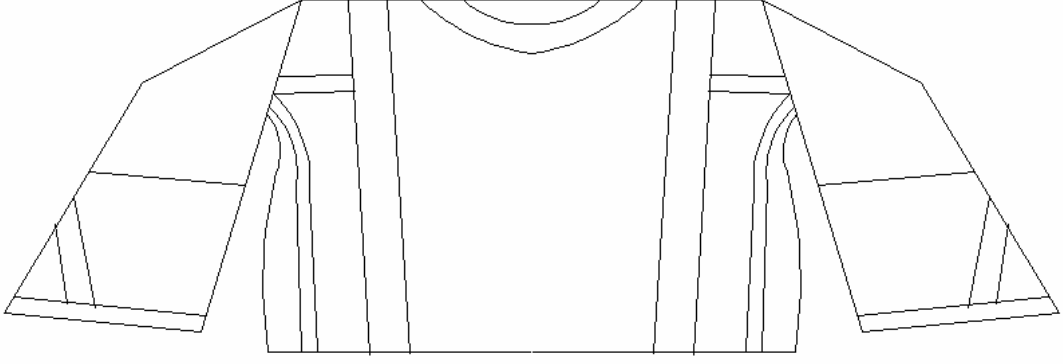
Şekil 3.2.4. 1 Kepe (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 178.42.74

Şekil 3.2.4. 2 Kepe Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.2.4. 3 Kepe (Arka)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 178.42.74

Şekil 3.2.4. 4 Kepe Arka Yüzey Şeması

Boy: 60 cm

Genişlik: 88 cm

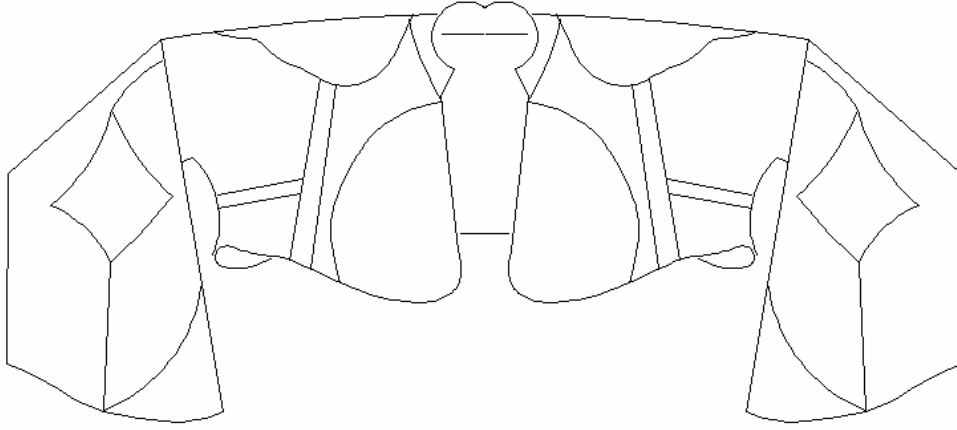
Kol Boyu: 63 cm (Envanter Defteri, C 74-3:42)

Kepe, çuha kumaştan yapılmıştır. Ön kısımları hemen hemen tamamen siyah kaytanla işlenerek dekore edilmiştir. Kol ağzlarında geniş bantlar halinde aynı süslemelerden vardır. Arka bedende de şeritler halinde süslemeler devam etmektedir. Kol alt dikişlerinden itibaren üçgen biçimindeki yırtmaçların birer kenarında onar adet minik metal top vardır.

Şekil 3.2.4. 5 Muğla Kepesi (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9526

Şekil 3.2.4. 6 Kepe Ön Yüzey Şeması

Boy: 37 cm

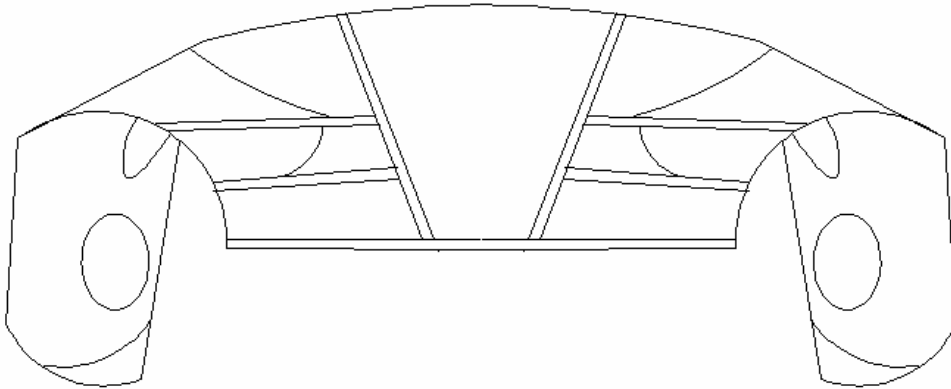
Omuz Genişliği: 32 cm

Kol Uzunluğu: 60 cm

Genişlik: 17 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:94)

Şekil 3.2.4. 7 Muğla Kepesi (Arka)

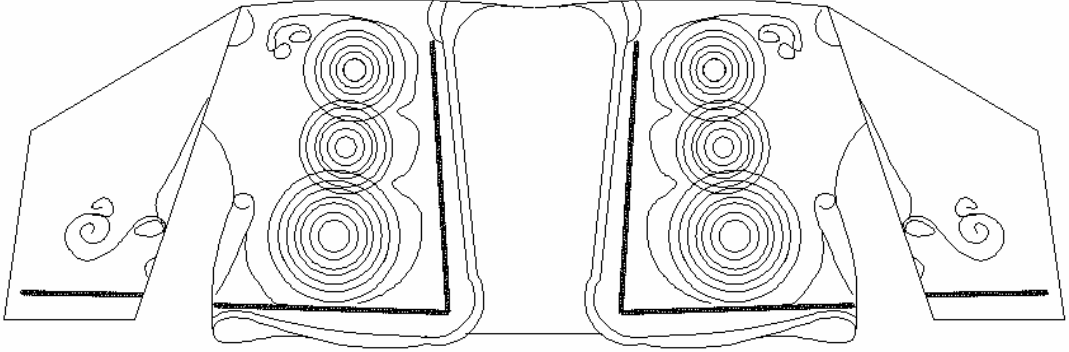

Şekil 3.2.4. 8 Muğla Kepesi Arka Yüzey Şeması

Muğla Kepesi, kısa bedenli, uzun kollu, açık dik yakalı, mavi renkte çuha kumaştan yapılmıştır. Yaka, omuz, kol ve etek kenarları siyah kaytanla dekore edilmiştir. İçi beyaz kumaşla astarlanmıştır.

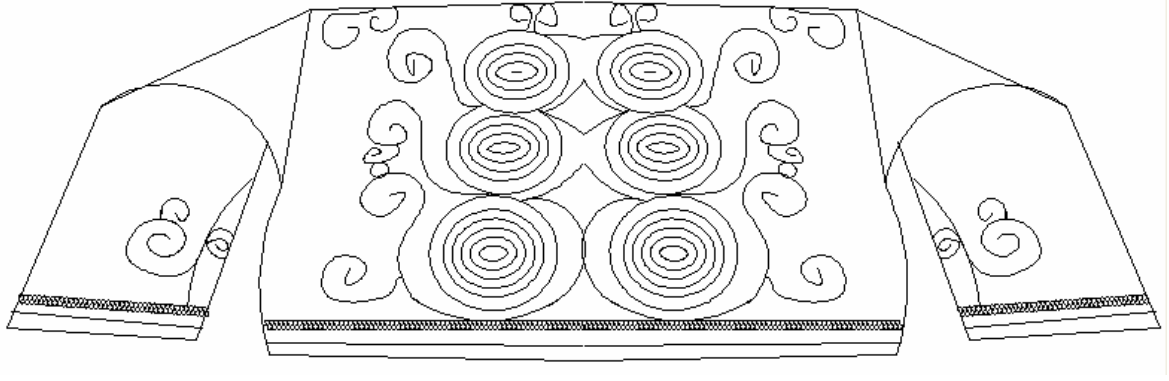
Şekil 3.2.4. 9 Muğla Kepesi (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9769

Şekil 3.2.4. 10 Muğla Kepesi Ön Yüzey Şeması

Şekil 3.2.4. 11 Muğla Kepesi (Arka)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9769

Şekil 3.2.4. 12 Muğla Kepesi Arka Yüzey Şeması

Boy: 49,5 cm

Etek Genişliği: 90 cm

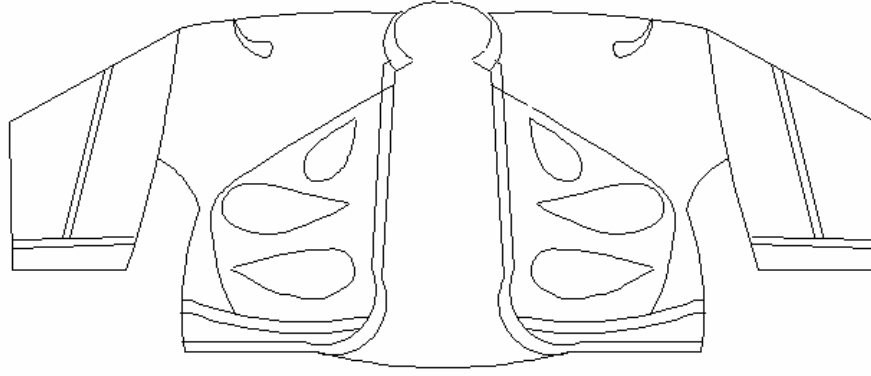
Kol Boyu: 45 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:150)

Muğla kepesi mavi çuhadan yapılmıştır. Ön ve arka yüzünde altışar adet olmak üzere sarı simle yapılmış helezonlardan oluşan iri çemberler yer almaktadır. Araları çeşitli bitki arabeskleri ile doldurulmuştur. Kol üstlerinde selviyi andırır süslemeler vardır. İşlemeler kordon tutturma tekniğiyle yapılmıştır. Kepenin içi kırmızı kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.2.4. 13 Cepken (Ön)

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10318

Şekil 3.2.4. 14 Cepken Ön Yüzey Şeması

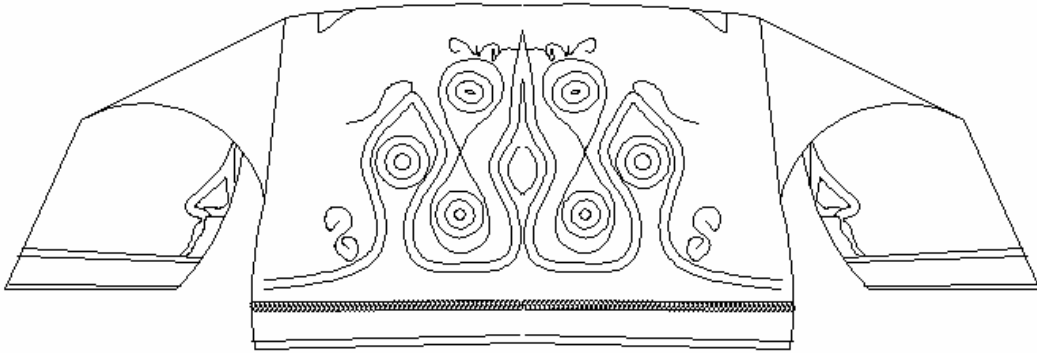
Boy: 47 cm

En: 45 cm

Kol Boyu: 42,5 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 11:51)

Şekil 3.2.4. 15 Cepken (Arka)

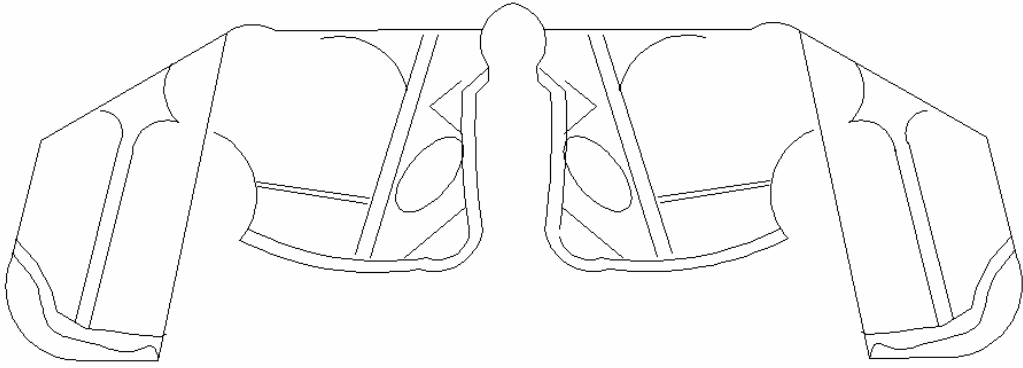

Şekil 3.2.4. 16 Cepken Arka Yüzey Şeması

Cepken, soluk mavi divitin pazenden yapılmıştır. Ön ve arka bedende spiraller arasına yapılmış “göz” motifini andırır süslemeler vardır. İşlemeler kiremit rengi ve beyaz sim harçla kordon tutturma tekniğiyle yapılmıştır. Cepken hakim yakalıdır, kırmızı kumaşla astarlanmıştır.

Şekil 3.2.4. 17 Cepken (Ön)
Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.73.29.82

Şekil 3.2.4. 18 Cepken Ön Yüzey Şeması

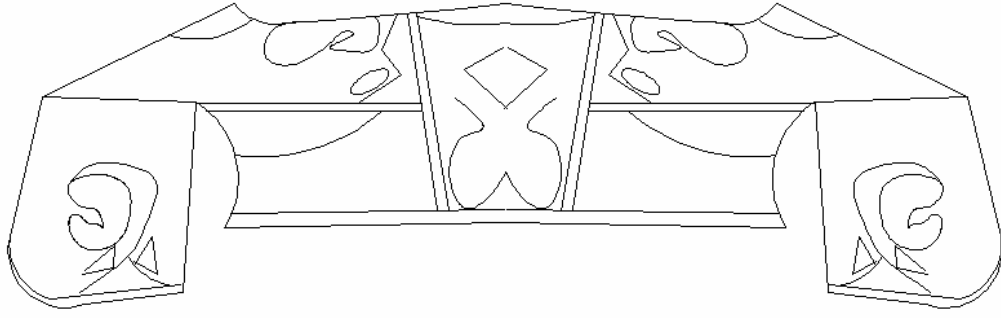
Uzunluk: 35 cm

Koltuk Altından Genişliği: 55 cm

Kollar Açık Vaziyette Genişlik: 149,5 cm (Envanter Defteri, C 82-1:73)

Şekil 3.2.4. 19 Cepken (Arka)

Şekil 3.2.4. 20 Cepken Arka Yüzey Şeması

Siyah kaytan işlemeli cepken Burdur –Yeşilova- Karaatlı Köyü’nde bulunmuştur. Pamuklu mavi kumaş üzerine siyah kaytanla ve kordon tutturma tekniğiyle süsleme yapılmıştır. Yakadan itibaren ön açıklık kenarları etek kenarları ve kol ağızlarına siyah şeritler dikilmiş, bu şeritler ön iki yan ortadan başlayıp omuzlar üzerinden arka etek ucuna kadar uzanmıştır. Arka kısımda şeritler koltuk altlarıyla bitleştirilmiştir. Arada kalan kısımlar siyah kaytanla kordon tutturmayla doldurulmuştur. Cepken içi kollar dahil beyaz renk kumaşla astarlanmıştır. Hakim yakalı, uzun kollu, kol ağızları oval yırtmaçlıdır.

3.2.5. Fesler

Kırmızı çuhadan ya da keçeden yapılan baş giyeceğidir. “Fesin tepesinde püskül takılan çıkıntılı kısma fes ibiği denir.” (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:944)

Şekil 3.2.5. 1 Fes

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 4532

Yükseklik: 12 cm

Genişlik: 17 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 5:12)

Kırmızı renkli çuhadan yapılmıştır. İçi hasırlıdır. İç kısmında siyah bir şerit vardır. Tepesinde “fes ibiği” vardır.

Şekil 3.2.5. 2 Püsküllü Fes

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. **9651**

Yükseklik: 19 cm

Çap: 27,2 cm (Envanter Defteri [defter-i kebir], C 10:11)

Vişneçürüğü keçeden yapılmıştır. Tepesinde ipekten püskülü vardır.

3.2.6. Kuşaklar

“Bele sarılan uzun ve enli kumaşlara kuşak denir.” (Türkçe Sözlük, 2005:1268)

Şekil 3.2.6. 1 Dokuma Kuşak

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 526.67.73

Boy: 217 cm

En: 14,2 cm (Envanter Defteri, C 73-6:26)

Erkek kuşağı. Yeşil, beyaz, siyah, sarı renklerde çizgili dokuma kumaştandır. Üç parçadan oluşmuştur. Uç kısmına bordo renkli saçak geçirilmiştir. Bordo renkli bağı vardır.

Şekil 3.2.6. 2 Dokuma Kuşak

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 528.67.73

Boy: 211 cm

En: 25 cm (Envanter Defteri, C 73-6:28)

Erkek kuşağı. Yeşil, turuncu, koyu kahverengi, beyaz renklerde dokuma kumaştandır. Üç parçadan oluşmuştur. Kuşak bağının ucunda biri yeşil, biri şarabi olmak üzere iki püskülü, kuşağın kısa kenarlarında da küçük püskülcükleri vardır.

Şekil 3.2.6. 3 İpek Kuşak

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 529.67.73

Boy: 90 cm

En: 83 cm (Envanter Defteri, C 73-6:29)

Yeşil, kırmızı, pembe, koyu mavi renklerde çizgili olarak ipekten dokunmuş erkek kuşağıdır. Tek bir parçadan meydana gelmiştir. Her iki ucu daha kalın şeritlerden oluşmuştur. Kuşağın ortasındaki şeritler, kenarlardaki şeritlere göre daha incedir.

Şekil 3.2.6. 4 Dokuma Kuşak-Kolan
Kaynak: Atiye AKDU

Kırmızı, mavi, yeşil, sarı, pembe, kahverengi, açık mavi, bordo renklerde geometrik desenlerle dokunmuş kare biçimli kuşaktır. Üçgen biçiminde ikiye katlanarak kullanılır. Üzerine dokuma kolan sarılır.

3.2.7. Çoraplar

Yün çoraplar geleneksel giysilerin vazgeçilmez parçalarıdır. Özellikle çarık içinde ayağı dış etkilerden korumak için giyilir. Doğal yünlerden, doğal yöntemlerle renklendirilerek örülürler.

Şekil 3.2.7. 1 Yün Erkek Çorabı

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 220.89.87

Uzunluk: 48 cm

Boğaz Uzunluğu: 26 cm (Envanter Defteri, C 87-2:76)

Erkek çorabı kahverengi, yeşil, kırmızı renklerde yün kullanılarak örülmüştür. Çorabın sadece ayak uç kısımları renkli iple örülmüştür. Çorabın burun kısmının alt yüzünde eşkenar dörtgen, üst kısmında eşkenar dörtgen içinde yıldız motifi vardır.

3.2.8. Çarıklar

İp veya deri şeritlerle ayağa bağlanan ham deriden yapılan ayakkabılardır.

Şekil 3.2.8. 1 Çarık

Kaynak: Atiye AKDU

Ham deriden yapılmıştır. Renk tonları birbirinden farklıdır. Çarığın kenarlarından geçirilen siyah yün iple ayağa bağlanmaktadır.

3.3. Burdur Geleneksel Giysilerinde Kullanılan Başlıca Kumaşlar

3.3.1. Çitari

Şekil 3.3.1. 1 Çitari

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 43.24.81

“Renkli çubuklu desenleri olan ipek, pamuk karışımı dokuma.” (Ergür, 2002:52)
“Bir ipek ve üç pamuk ipliğinden yol yol dokunan değerli bir kumaş türüdür.” (Misalli Türkçe Sözlük, 2005:588)

3.3.2. Sevai

Şekil 3.3.2. 1 Sevai

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.100.125.96

İşleme görünümlü, çiçek desenli ve yollu ipekli kumaştır. Sırmalı dokunanlarına “telli sevai”, Avrupa’da üretilen taklitlerine “yalancı sevai” ya da “yalancı telli” denilmiştir. (Ergür, 2002:235)

3.3.3. Kadife

Şekil 3.3.3. 1 Kadife

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10141

Yüzeyi havlı, parlak, yumuşak kumaş. Bu kumaşlar iki grup iplikle dokunur. Birincisi bezayağı- dimi örgüsüyle zemini oluşturur. İkincisi daha çok atkı bağlantılı, kesilmiş ve tüylendirilmiştir, kumaşın yüzünü oluşturur. Kadifeler atkı ya da çözgü ipliğinden olmak üzere iki türdür. Atkı ipliğinden oluşan kadifeler tek çözgü ve tek atkı esasına dayanır. Ancak atkılardan bir kısmı kadife görüntüsünü sağlamakta, ötekiler ise bağlantı görevi yapmaktadır. Çözgü iplikli kadifeler, biri fon olarak kumaş bağlantısını, öteki kadife havlarının elde edilmesi için olmak üzere iki çözgü ve tek bağlantı atkısından oluşur. Kadife kumaşlar zemin kumaş üzerine atkı ya da çözgüden ilmeli kumaşlardır. Özellikle giyim ve döşemelik olarak kullanılır. (Ergür, 2002:124)

3.3.4 Atlas

Şekil 3.3.4. 1 Atlas

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10211

İpekli dokuma türü. Yüzü ipek, tersi pamukla dokunan parlak bir kumaştır. İki tür atlas dokuma vardır. Kumaşın yüzüne çözgü ipliklerinin egemen olduğu “çözgü atlası”, atkı ipliklerinin egemen olduğu “atkı atlası”. Her ikisinde de kumaşın yüzeyi düz, desensiz ve parlaktır. İlk Hindistan’da dokunduğu bilinir. Elbise, kaftan, şalvar gibi giysilerde ya da döşeme, perde, yorgan gibi mefruşat işlerinde kullanılırdı. Sırma işleme gibi ağır işlemlere dayanıklı olması ve parlaklığını uzun süre koruması özellikleriyle değerli kumaş olarak saraylarda kullanılmıştır. (Ergür, 2002:17)

3.3.5 Saten

Şekil 3.3.5. 1 Saten

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 5888

Çeşitli örgülerin türetilmesi için uygun bir temel oluşturan ana dokuma örgülerinden biridir. Saten dokularda en küçük örgü raporu beş iplikten oluşur. Daha büyük raporlarla da (8-9-11-12) gibi saten dokuma yapılabilir; ancak rapor büyüdükçe bağlantı azaldığından kumaş gevşer ve zayıflar. Saten örgü biriminde her iplik bir atlama yapar fakat bu atlamalar birbirine göre kaymış durumda bulunan bir noktada bağlanır. Çözü ve atkı bağlantı noktaları olabildiğince uzak tutulduğu için bu örgü ile dokunan kumaşların yüzeyi düzgün, parlak ve kaygan olur. Çözü ipliğinin atkı ipliğini alttan ya da üstten bağlamasına göre saten dokular kumaş yüzeyinde atkı egemen ise atkı, çözgü egemen ise çözgü sateni diye iki gruba ayrılırlar. Ayrıca elde edilmiş yöntemlerine göre de düzgün ve düzgün olmayan satenler olarak da gruplanır. (Ergür, 2002:231)

3.3.6. İpek

Şekil 3.3.6. 1 İpek

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.5.1.78

“Tamamen ipek ipliğinden dokunmuş ya da içinde ipek bulunan kumaşların genel adıdır.” (Ergür, 2002:116)

3.3.7. Alaca Dokuma

Şekil 3.3.7. 1 Alaca Dokuma

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. E.6618

Genellikle çizgili olarak el tezgahlarında dokunan kumaşlardır.(bk. s. 9-12)

3.4. Burdur Geleneksel Giysilerinde Kullanılan Başlıca Nakışlar

3.4.1. Kordon Tutturma

Kordon tutturma, desen özelliğine ve uygulanacak yere göre kordonun, ince iplikle elde tutturulmasıyla yapılan bir nakış çeşididir. Elde yapılan kordon tutturma işi eski Türk işlemlerinde çok görülmektedir. Bu işin en güzel örnekleri bindallı, cepken, şalvar vb. aksesuarlarda görülebilir. Kordon tutturma işi desenin içini tamamen dolduracak şekilde kordonları yan yana tutturarak uygulandığı gibi kenar sularında tek sıra olarak da uygulanabilir. Mümkün olduğu kadar birbirini takip eden desenler tercih edilmelidir. Elde kordon tutturma da desen kumaşın yüzüne çizilerek, makinede ise kumaşın tersinden çizilerek uygulama yapılır (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

“Blonya iğnesinde ise kordon olarak kullanılacak iplik masuraya sarılarak makinenin altında, tutturma için kullanılan ince iplik ise üstünde olmalıdır. Blonya iğnesi işi başlı başına uygulandığı gibi aplike, astragan işi, beyaz iş, Antep işi vb. nakış çeşitleri ile birlikte de uygulanabilir” (El Nakışları, [14.11.2008]).

3.4.2. Kum İğnesi

Görünümü küçük kum taneciklerine benzediği için kum işi ismi verilmiştir. Desen küçük daireler şeklinde (içine bir kum tanesi girecek büyüklükte) tamamen doldurularak uygulanır. Sık dokunuşlu kumaşlar üzerine nakış ipliği, floş, sim vb. iplikler kullanılarak işlenir. Çok uygulanan bir nakış çeşididir (El Nakışları, [14.11.2008]).

3.4.3. Maraş İşi (Sim Sarma- Dival)

Bu nakış türü Maraş ilimizde yoğun bir şekilde yapıldığından dolayı Maraş işi adını almıştır. Dival işi, sim-sırma işi, mukavva işi, bastırma gibi isimlerle de anılır.

Maraş işi tersi ile yüzü farklı görüntüde olan tek yüzlü bir işlemedir. Desen işleme ve kabartma kartonları çiriş ile hazırlanan, deseni kartondan özel bıçağı ile oyulan ve kumaşa yapıştırılan, daha sonra kartona gerilerek cülde adı verilen özel tezgâhta üstten çok katlı sim ya da sırma ile alttan mumlanmış iplikle karşılıklı tutturularak yapılan bir işleme tekniğidir.

Maraş işinde kullanılan teknikler:

a)Sarma

- 1.Düz sarma
- 2.Verev sarma
- 3.Yarmalı sarma
- 4.Kabartma sarma
- 5.Delikli sarma

b)Pesent

- 1.Düz pesent
- 2.Verev pesent

c)Balık sırtı

d)Hasır iğne

e)Aplike

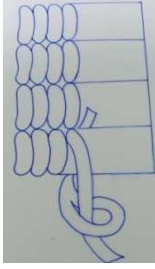
f)Taç (kenar çalışması) (El Nakışları, 12.11.2008)

Şekil 3.4.3. 1 Düz Sarma Şeması

Şekil 3.4.3. 2 Verev Sarma Şeması

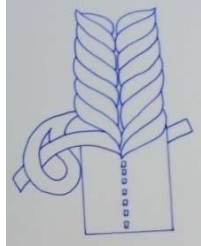

Şekil 3.4.3. 3 Düz Pesent Şeması

Şekil 3.4.3. 4 Verev Pesent Şeması

Kaynak: Ayşenur SELEN

Şekil 3.4.3. 5 Balık Sırtı Şeması

Şekil 3.4.3. 6 Hasır İğne Şeması

Kaynak: Ayşenur SELEN

3.4.4. Tel Kıрма (Bartın İşi)

Orijinal ve güzel bir işleme tekniği olan tel kırma işi Türklere özgü bir işleme sanatıdır. 19. yy.dan bu yana yapılmakta olan tel kırma işinin diğer adı ise Bartın işidir. Tel kırma işi işleme

sırasında tel, makas kullanılmadan el yardımı ile yukarı aşağı doğru hareket ettirilerek kırıldığı için bu isimle adlandırılmıştır.

Tel kırmada kullanılan tel, madensel tellerden yapılır. Görünüm ve genişlik olarak gelin telini andırır. Tel kırma tekniğinin özel iğnesi vardır. Yassı ve kısa olan bu iğnenin baş kısmı geniş olup uca doğru inceler. İğne, 2,5-3 cm boyunda, tül deliklerinden geçebilecek genişliktedir.

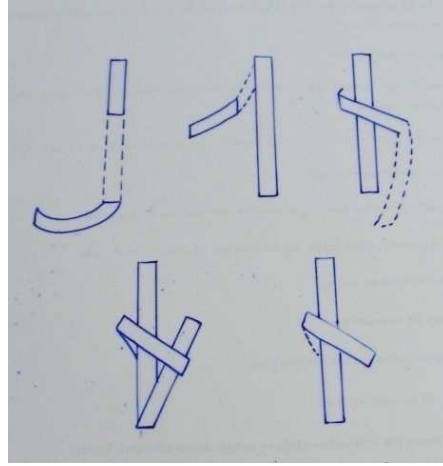
İşlemede yapılan her bir iğne puanından sonra tel el ile kırılarak koparılır. Tel kırma tekniğinde desen kumaşa sayılarak geçirilir. Be nedenle sayılabilen kumaşlar tercih edilmelidir.

Geçmişte daha çok çarşaf, yastık örtüsü, kırlent, karyola eteği, bohça, yatak örtüsü, vb ürünlerde uygulanan tel kırma, günümüzde oda takımlarında, masa örtüleri, panolar, kırlentler, abajurlar, kutular, tuvalet takımı, dış giyim (bluz, pantolon, fantezi elbiseler vb.), giyim aksesuarları (çanta, kemer, eşarp, şal, etol, şapka vb...) gibi ürünlerde kullanılmaktadır.

Tel kırma teknikleri

a) Artı puan (+)

b) Çarpı puan (x) (El Nakışları, [12.11.2008])

Şekil 3.4.4. 1Artı puan

Kaynak: Ayşenur SELEN (Burdur Kız Meslek Lisesi Nakış Öğrt.)

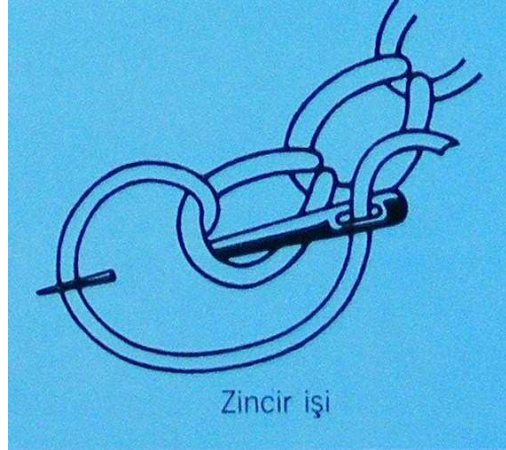
3.4.5. Kasnak İşi (Sûzeni)

Geniş ve büyükçe bir tahta kasnağa gerilen kumaş üzerine tığ ile ya da iğne ile yapılan zincir işi tekniğine “kasnak işi” denir. Tığ ile yapılanlarına“suzeni”, iğne ile yapılanlarına “zincir işi” denir (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008). Kasnak işi kolay yapılışı ve gösterişli bir işleme oluşu nedeniyle çok rağbet görmüştür.

“Kasnak işi bir Türk İşleme tarzıdır. İlk önce Türkistan ve Kafkasya’da Türklerin yaşadığı bölgelerde görülmüştür. Kasnak işi sık dokumalı bütün kumaşlara, çizgili ve kareli yerli dokumalara uygulanır. Sofra ve çay takımları, çeşitli örtüler, oda takımları, elbise, sabahlık, vb. ürünlerde kullanılır.” (El Nakışları, [12.11.2008])

Kasnak işi teknikleri:

- 1-İğne ile kasnak işi (Zincir işi)
- 2-Kasnakta tığ ile yapılan (Suzeni)
- 3-Makine ile işlenen kasnak işi

Şekil 3.4.5. 1 İğne İle Zincir İşi Şeması

Kaynak: Basit Nakışlar, Santral Dikiş El İşlemeleri Danışma Servisi Yayınları Nu. 35, s. 17

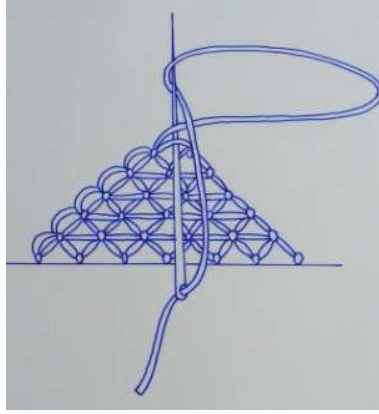
3.4.6. Antika

“Antika, işleme ipi ile kumaş ipliklerinin üçer ya da dörder bağlanması ile meydana gelen iğne tekniğidir. Kumaşın iplikleri çekilerek yapılır. Antika, kumaşın enine yapıldığı zaman en iplikleri, boyuna yapıldığı zaman boy iplikleri çekilir. Çekilen ipliklerin genişliği 3 mm.yi geçmemelidir.” (El Nakışları, [12.11.2008])

3.4.7. İğne Oyası

Kumaş kenarına, zincir ya da kalın iplik üzerine iğne yardımı ile düğüm atılarak yapılan bir örgü sanatıdır. Türk kadınının yaptığı oyalara verdiği adlar onun hayal gücünü ve günlük hayata bakışını yansıtmaktadır.

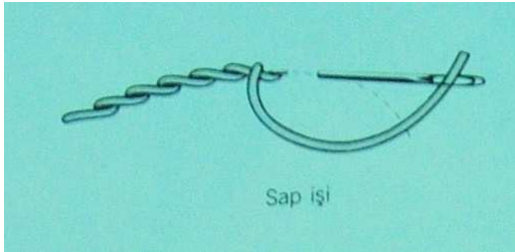
Genellikle ipekten yapılan iğne oyları küçük iğnelerle ilmikler düğümlenerek örülür. Düğümler sıkıştırıldıkça, örülen iplik inceltildikçe, örgü gözleri de küçülür. İğne oyasındaki örgü desenleri benzedikleri şekillerle adlandırılır (El Nakışları, [12.11.2008]). Birli, mecnun yuvası, kaya, biber oyası, gül oyası, dut oyası, bülbül tükürüğü, pirinç, Trabzon vb (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

Şekil 3.4.7. 1 İğne Oyası Yapılış şeması
Kaynak Ayşenur SELEN

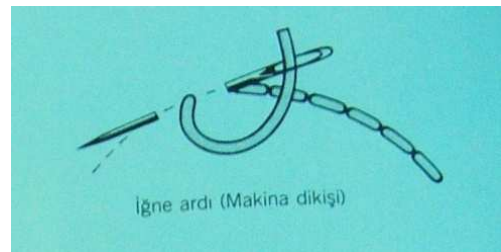
3.4.8. Basit Nakış İğneleri

“Her cins (ipliği sayılan ya da sayılmayan) kumaş üzerine uygulanabilir. Kumaşın cinsine göre iplik seçimi yapılır, elde veya kasnakta çalışılabilir. Çizilmiş desen üzerine uygulanabildiği gibi ipliği sayılabilen kumaşlar üzerine sayarak da yapılabilir; ayrıca beyaz iş, Çin iğnesi ve applike gibi teknikler yanında yardımcı iğne olarak da kullanılmaktadır.” (Basit Nakışlar, t.y.:3).

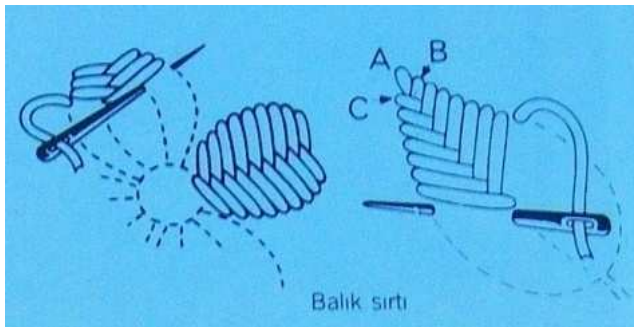

Şekil 3.4.8. 1 Sap İş Şeması

Kaynak: Basit Nakışlar, Santral Dikiş El İşlemeleri Danışma Servisi Yayınları Nu. 35, s. 16

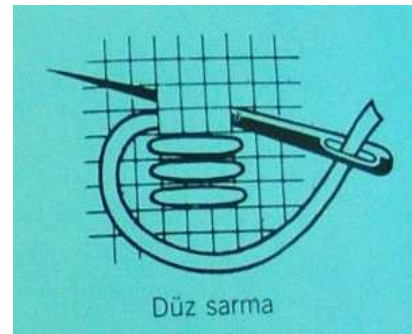

Şekil 3.4.8. 2 İğne Ardı Şeması

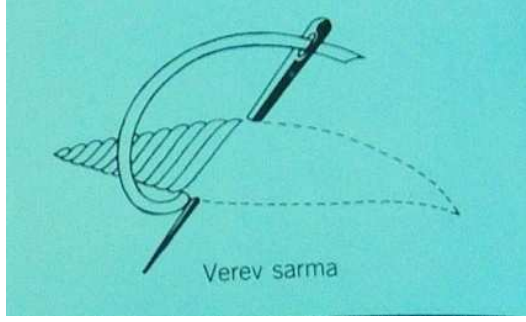

Şekil 3.4.8. 3 Balık Sırtı Şeması

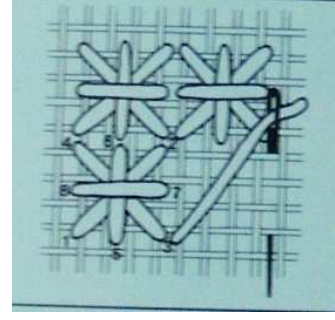
Kaynak: Basit Nakışlar, Santral Dikiş El İşlemeleri Danışma Servisi Yayınları Nu. 35, s.16- 17

Şekil 3.4.8. 4 Düz Sarma Şeması

Şekil 3.4.8. 5 Verev Sarma Şeması

Şekil 3.4.8. 6 Çift İğne Şeması

Kaynak: Basit Nakışlar, Santral Dikiş El İşlemeleri Danışma Servisi Yayınları Nu. 35, s. 16-31

3.5. Geleneksel Giysilerin Günümüze Yansımaları

3.5.1. Burdur Köylerinde Günümüzde de Kullanılan Geleneksel Giysiler

Geleneksel giysilerden bazıları (bindallılar, üçetek entariler, cepkenler, şalvarlar vb.) Anadolu'nun pek çok yöresinde olduğu gibi Burdur'da da "kına gecesi, düğün" gibi özel günlerde halen giyilmektedir. Burdur'da günlük giysiler arasında ise şalvarın ayrı bir yeri vardır. Şalvar, günümüzde özellikle kırsal kesimde gündelik giyimin vazgeçilmez bir unsurudur. Hemen bütün köylerde pek çok kadın kullanım rahatlığından dolayı şalvarı tercih etmektedir. Kültürel etkileşimler nedeniyle geleneksel giysiler pek çok yörede kaybolmaya yüz tutmuşken Burdur'un özellikle bazı köylerinde günümüzde de kullanılan geleneksel giysiler vardır.

Şekil 3.5.1. 1 Kargalı (Göhlisar) Türkmen-Tahtacı Giyimi

Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

“Kargalı köyü Koçaş Dağının kuzey yamacında kurulmuş şirin bir orman köyüdür. Gölhisar'a uzaklığı 10 km olup, Burdur iline olan uzaklığı 95 km dir. Kargalı köyünün doğusunda Hisarardı Köyü 3 km, güneyinde Kuşdili Köyü 4 km, batısında Karapınar köyü 4 km, Gölhisar 10 km uzaklıktadır.” (Kargalı Köyü, [15.11.2008]).

Kargalı köyü nüfusunun bir kısmını ilk olarak orman kesimi için köye gelen ve oraya yerleşen tahtacılar oluşturmuştur. Geleneklerine bağlı bir yaşam süren tahtacılar bunu giysilerine de yansıtırlar. Resimdeki kişinin üzerinde kutnu kumaşından yapılmış üçetek, başında pul oyalı beyaz tülbent, üzerinde alna bağlanmış kaşbastı (çatki) ve boynunda karanfillerin ıslatılıp ipe dizilmesi ile yapılan boncuklarla süslenen takı vardır.

Şekil 3.5.1. 2 İbecik Gelin Giysisi

Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

Şekil 3.5.1. 3 İbecik Gelin Giysisi

Önceleri Muğla- Fethiye'ye bağlı olan İbecik Köyü, 1953 yılında Gölhisar'ın ilçe olmasıyla Burdur'a bağlanmıştır. İbecik dokumasıyla ünlü olan köyde geleneksel giysiler halen yaşatılmaktadır.

İbecik gelin giysilerinde özellikle baş süslemelerine çok önem verilir. Resimde görülen gelin giysileri, yörede “henterı” denilen üçetek, boyu göğüs altında biten ve

henteri ile farklı bir renkten seçilen “zıbın”, belde kuşak ve baş süslemesinden oluşmaktadır. Başa yeşil üzerine al krep örtülmüştür. Al krepin üzerine yörede “ak heril” denilen beyaz tül üzerine pul işlemlerle oluşturulan bir çeşit duvak örtülür. Duvak yüzü örtecek biçimde önde durmaktadır. Bunların üzerine de “ciya” denilen ve turna, kartal gibi kuşların tüylerinin kök boyalarla rengârenk (mavi, kırmızı, sarı, yeşil) boyanması, sonra da bunların kumaş üzerine dikilmesiyle elde edilen baş süsü bağlanmıştır. Pek çok İbecik gelini, günümüzde de bu giysiyi tercih etmektedir (Yılmaz, 2007:1460-1471).

Şekil 3.5.1. 4 İbecik Orta Yaşlı Kadın Başı

Şekil 3.5.1. 5 İbecik Yaşlı Kadın Başı

Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

İbecik geleneksel giysileri canlı renklerden oluşur. Özellikle genç kadın giysilerinde sarılar, yeşiller, kırmızılar, pembeler bütün canlılıklarıyla göz alır. Orta yaşlı ve yaşlı kadın giysilerinde ise renkler azalsa da varlığını korumaktadır. Resimde görülen orta yaşlı kadın başında çatki olarak siyah bağlanmıştır; ancak altına örtülen sarı örtü “halen gençliğin izlerini taşıdığı” anlamını yansıtmaktadır (A. Ekinci, sözlü görüşme, 30.06.2008). Yaşlı kadın başında İbecik bezinden örtü, üzerinde siyah çatki görülmektedir. Burada da sarı ile yapılmış oyalar vardır. Resimde görülen baş bağlama şekilleri İbecik günlük giysileri arasında yer almaktadır.

Şekil 3.5.1. 6 Kayış Köyü Gelin Giysisi **Şekil 3.5.1. 7** Kayış Köyü Gelini
Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

Şekil 3.5.1. 8 Kayış Gelini **Şekil 3.5.1. 9** Kayış Gelini
Kaynak: Abdurrahman EKİNCİ

“Kayış Köyü Burdur merkezine 27 km uzaklıktadır. Rakım 1200 m. civarındadır. Bölgede Kestel Dağı olarak anılan ancak haritalarda Katrancı Dağı olarak geçen 2334 km. yüksekliğindeki dağın kuzeyinde yer alan bir yayla köyüdür.” (Kayış Köyü, [15.11.2008])

Kayış Köyü kadınları geleneksel giysileri günümüzde de kullanmaktadır. Canlı renkler Kayış geleneksel giysilerinde de görülür. Sırtta cepken, içinde sıkırma (sıkma), altında üçetek, şalvar, önde önecek (önlük), belde şal kuşak, üzerine sarılmış kolan, başta altınlarla süslü fes ve fesin üzerinde de üst üste örtülmüş mavi, sarı, kırmızı ya da beyaz, pul oyalı ve tığ oyalı çevreler vardır. Geleneksel giysilerin özellikle kırsal yörelerde görülen bu renk zenginliği başlı başına bir araştırma konusu olabilir

3.5.2. Geleneksel Giysilerden Yararlanılan Tasarımlar

“Günümüzde giysi ve tasarımı konseptlerinin çok önemli birer ticari meta halini aldığı gözlenmektedir.....Artık moda tasarımcıları da koleksiyonlarında özgün materyaller kullanarak tasarım dünyasında öne çıkmakta, fark yaratmaktadır.....Giyim kültürümüz, dünya modasına ilham verecek kadar geniş bir alt yapıya sahiptir.” (İşbilen, 2007:23-28)

Burdur’da son yıllarda özellikle alaca dokumaların yeniden canlandırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu bağlamda Burdur Belediyesi, Burdur Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, Burdur Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü, Bucak Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü alaca dokumaların yeni kullanım alanlarını oluşturabilmek için çaba sarf etmekte, yeni tasarımlarla, defilelerle geleneksel dokumalara yeni boyutlar kazandırmaya çalışmaktadır. Burdur, dokuma sanatındaki geçmişi, giysiler ve giysi aksesuarlarındaki kültürel özellikleriyle zengin bir birikime sahiptir. Üzeri küllenmiş gibi görünen bu zengin miras, bugün yeniden günışığına çıkarılmaya ve ondan yararlanılmaya çalışılmaktadır.

Şekil 3.5.2. 1 İbecik Dokumasından Modernize Edilmiş Giysi ⁷
Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi Koleksiyonu

İbecik dokumasından üretilen giysinin süslemeleri kumaşın iplikleri çekilerek ajur tekniğiyle yapılmıştır (H. Uyanık, sözlü görüşme, 18.11.2008). Yaka, ön üst etek kenarları tığ oyası (örümcek oyası) ile süslenmiştir. Bel kısmına ve üst beden soluna eklenen parça antika ile nervür yapılmış, kenar kısımları tığ oyası ile çevrilmiştir (A. Selen, sözlü görüşme, 18.11.2008).

⁷ Tercüman Gazetesi Altın Makas Yarışmasında derece almış giysi, 1985.

Şekil 3.5.2. 2 İbecik Bezinden Gelinlik
Kaynak: Halk Eğitimi Müdürlüğü

İbecik bezinden günümüz gelinlikleri örnek alınarak üretilmiştir. Amaç İbecik bezinin günümüzde yaygın kullanımını sağlamaktır.

Şekil 3.5.2. 3 Alaca Dokuma Gömlek
Kaynak: Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü

Alaca Dokumalardan geleneksel göğneklerden esinlenilerek hazırlanmış bir gömlektir. Ön ve kollarda geometrik desenler bordür şeklinde dokunmuştur. Kol uçlarında saçak bağlamalar yapılmıştır.

Şekil 3.5.2. 4 Alaca Dokuma Takım
Kaynak: Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü

Alaca dokumalardan geleneksel göğnek ve şalvarlardan esinlenilerek tasarlanmıştır. Kırmızı ve beyaz sim iplerle gömleğin önünde, kol yanlarında, pantolonun yanlarında baklava motifleri, gömleğin kol uçlarında ve pantolonun paçalarında şeritler halinde dokuma süslemeler yapılmıştır. Yaka kenarına kırmızı inci boncukla süsleme yapılmıştır.

Şekil 3.5.2. 5 Alaca Dokuma Kaftan
Kaynak: Halk Eğitimi Müdürlüğü

Şekil 3.5.2. 6 Alaca Dokuma Kaftan
Kaynak: Halk Eğitimi Müdürlüğü

Geleneksel kaftanlardan esinlenilerek tasarlanmıştır. Kırmızı giysi kırmızı simlerle, lacivert olan ise lacivert ve gümüş rengi simlerle dokunmuştur. Giysilerin yanlarında yırtmaçları vardır. Giysiler kendi renklerinde astarlanmıştır.

Şekil 3.5.2. 7 Alaca Dokuma Önlüklü Etek
Kaynak: Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü

Kırmızı, lacivert, beyaz renklerde ekoseli olarak dokunan alaca kumaştan üretilen eteğin önünde geleneksel önecek (önlük)lerden esinlenilerek tasarlanan beyaz, cepli bir parça vardır. Önlük parçasının kenar temizliği saçak bağlama yöntemiyle, beyaz ve gümüş renkli pullar kullanılarak yapılmıştır.

Şekil 3.5.2. 8 Alaca Dokuma Çevre (Kına Örtüsü)
Kaynak: Alaca Dokumaları Satış Yeri

Geleneksel çevrelerden esinlenilerek üretilen kına örtüleri kırmızı ip ve sarı simlerle örtü kenarları desenli olarak dokunmuştur. Kenarlarda kırmızı tığ oyası ve sarı yıldız pullarla yapılan süsleme görülmektedir.

Şekil 3.5.2. 9 Alaca Dokuma Aksesuar (Alınlık)
Kaynak: Halk Eğitimi Müdürlüğü

Geleneksel alınlıklardan esinlenilerek alaca dokumadan üretilen aksesuar gümüş rengi sim kordon ile sarılmış, üzerine organze kurdeleden yapılan gül motifleri takılmış, alna gelen ön kısmına zincir ucundan sarkan gümüş benzeri pullarla süslemeler yapılmıştır.

Şekil 3.5.2. 10 Tepelik
Kaynak Taşoda

Taşoda'da sergilenen tepelik örnek alınarak Burdur Kız Meslek Lisesi tarafından bir takı üretilmiş ve değişik kullanım alanlarını belirleyecek biçimde sergilenmiştir.

Şekil 3.5.2. 11 Saç Tokası

Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Şekil 3.5.2. 12 Fular İğnesi

Şekil 3.5.2. 13 Çanta Tokası

Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Şekil 3.5.2. 14 Broş

3.5.3. Geleneksel Giysilerin Giydirildiği Kitre Bebekler

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün 2007- 2008 öğretim yılında düzenlediği “Folklorik Kitre Bebek” yarışmasına Burdur Kız Meslek Lisesi ve Bucak Kız Meslek Lisesi de katılmıştır. “Folklorik Kitre Bebek” çalışmaları geleneksel giysilerin kumaş, dikiş, nakış vb. özelliklerini yansıtmaktadır.

Şekil 3.5.3. 1 Günlük Giyim Ön Görünüş **Şekil 3.5.3. 2** Günlük Giyim Arka Görünüş
Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Göynek: Pamuklu dokumadan yapılmış, yaka kenarı iğne oyası ile işlenmiştir.

Yakalık (bağırdak): Göyneğin üzerine takılan yakalık ince pamuklu kumaştan hazırlanmış, yaka kısmı iğne oyası ile süslenmiştir.

Şalvar: Mor satenden hazırlanmış, bel ve paça kenarları lastikle büzülmüştür.

Üçetek: Belden aşağısı üç dilimlidir. Mor alaca dokumadan ve desenli, çizgili kumaştan yapılmıştır. Renginin dona uygun olmasına özen gösterilmiştir. Yaka çevresinde işlemleri vardır. Yaka ve etek çevresi koton iplikle kordon tutturma tekniğine uygun olarak blonya iğnesi ile işlenmiş, pul ve boncuklarla süslenmiştir. Üç eteğin uçları arkadan toplanmıştır. Günlük giysi olarak üç etek yerine uzun etek de giyilir.

Cepken: Mor kadife üzerine koton iplikle blonya iğnesi işlenmiştir.

Önecek. Pamuklu, çizgili dokumadan yapılmıştır. Dizlerin altına uzanacak şekilde belden özel bir biçimde bağlanmıştır.

Oyalı yazma: İnce, desenli pamuklu dokumadan hazırlanan tülbentin çevresi iğne oyası ile süslenmiştir.

Fes: Bordo renkli keçeden hazırlanıp ön kısmına gümüş pul (para) sıralanmıştır.

Çorap: Yünden, renkli ve desenli olarak hazırlanmıştır.

Çarık: Kuzu derisinden hazırlanır. Çorap üzerinden ayak bileğine bağlanır (A. Akdu, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.5.3. 3 Gelin Giysisi Ön Görünüş

Şekil 3.5.3. 4 Gelin Giysisi Arka Görünüş

Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Göynek: Pamuklu dokuma kumaştan yapılmış, yaka kenarı iğne oyası ile süslenmiştir.

Şalvar: Pembe satenden yapılmış, bel ve paça kısmı lastikle bütülmüştür.

Üçetek: Simli, jakarlı kumaştan yapılmıştır. Yaka ve etek kenarları simle kordon tutturma tekniğine uygun olarak blonya iğnesi ile işlenmiş, pul ve boncuklarla süslenmiştir.

Kemer: Orijinali altın olan kemer örnek alınarak yapılmıştır.

Gelin alı: Yöreye has olan gelin alı kırmızı tül üzerine pul ve boncuklarla hazırlanmış, kenarları pullu firkete oyası ile süslenmiştir.

Gelin duvağı: Beyaz tül üzerine pul ve boncuklarla süslenmiş, kenarlarına pullu firkete oyası geçirilmiştir.

Fes: Bordo renkli keçeden yapılmıştır. Alınlık kısmına küçük altınlar dizilerek süsleme yapılmıştır.

Yanak dövme: Yanaklardan sarkan altın takılardır.

Çorap: Beyaz yünden örülmüştür. Erkek çorapları kadın çoraplarına göre daha sadedir.

Terlik: Deri üzerine pul ve boncuk işlenerek süslenmiştir (A. Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.5.3. 5 Günlük Erkek Giysisi Ön Görünüş

Şekil 3.5.3. 6 Giysi Arka Görünüş

Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Göynek: Dokusunda desen özelliği olan pamuklu ham kumaştan yapılan göynek önden açık, dik yakalı, patlı ve düğmelidir.

Şalvar (çaşşır (çağşır)- menevrek): Orijinal menevrek karakoyun yününden dokunan kumaştan yapılır. Ağ kısmı geniştir, uçurluğu vardır. Örnek üzerindeki menevrek kaşeden yapılmıştır.

Cepken (kepe): Koyu renk kadife üzerine Osmanlı motiflerinden esinlenilerek, blonya iğnesi tekniği kullanılarak sim sırma ile işlenmiştir.

Şal kuşak: Özel desenlerde ipek ve yünden bir metrekare olarak dokunur. İki kenarı saçaklıdır. Bir köşesinden özel bükülmüş siyah ip bağlanır. Kuşak çeyrek olarak (üçgen) katlandıktan sonra bele dolandır, püsküllerin bir kısmı önden ve sol taraftan sarkıtılır.

Yörük kolanı: Çarpama tekniği ile dokunur. Şal kuşak üzerine bağlanır.

Uçkur: Yöresel simli alaca kumaştan hazırlanmış, kenarı iğne oyası ile süslenmiş ve saçak bırakılmıştır.

Mendil: Karanfil desenli yöresel alaca kumaştan hazırlanmış, çevresi boncuk oyası ile bezenmiştir.

Fes: Bordo renkli keçeden yapılmıştır.

Fes bağı: İnce pamuklu kumaştan hazırlanan ve çevresi oyalarla bezenen fes bağı fesin çevresine sarılır.

Çorap: Beyaz yünden örülür. Erkek çorapları kadın çoraplarına göre daha sadedir.

Çarık: Orijinali manda ve öküz derisinden şaplanarak yapılır. Kenarları kıl iple özel olarak bağlanarak ayak bileklerine dolanır (A. Akdu, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.5.3. 7 Damat Giysisi Ön Görünüş **Şekil 3.5.3. 8** Damat Giysisi Arka Görünüş
Kaynak: Burdur Kız Meslek Lisesi

Göynek: Dokusunda desen özelliği olan pamuklu ham kumaştan yapılan göynek önden açık, dik yakalı, patlı ve düğmelidir.

Şalvar (çahşır- menevrek): Orijinal menevrek karakoyun yününden dokunan kumaştan yapılır. Ağ kısmı geniştir, uçurluğu vardır.

Cepken (kepe): Koyu renk kadife üzerine Osmanlı motiflerinden esinlenilerek, blonya iğnesi tekniği kullanılarak sim sırma ile işlenmiştir.

Şal kuşak: Özel desenlerde ipek ve yünden bir metrekare olarak dokunur. İki kenarı saçaklıdır. Bir köşesinden özel bükülmüş siyah ip bağlanır. Kuşak çeyrek olarak katlandıktan sonra bele dolanır, püsküllerin bir kısmı önden ve sol taraftan sarkıtılır.

Yörük kolanı: Çarpana tekniği ile dokunur. Şal kuşak üzerine bağlanır.

Uçkur: Pamuklu dokuma üzerine hesap işi ile bezenmiştir.

Mendil: Karanfil desenli yöresel alaca kumaştan hazırlanmış, çevresi boncuk oyası ile bezenmiştir.

Fes: Bordo renkli keçeden yapılmıştır.

Fes bağı: İnce pamuklu kumaştan hazırlanan ve çevresi oyalarla bezenen fes bağı fesin çevresine sarılmıştır.

Çorap: Beyaz yünden örülmüştür. Erkek çorapları kadın çoraplarına göre daha sadedir.

Çarık: Orjinali manda ve öküz derisinden şaplanarak yapılır. Kenarları kıl ipe özel olarak bağlanarak ayak bileklerine dolanır (A. Selen, sözlü görüşme, 16.11.2008).

Şekil 3.5.3. 9 Günlük Giysi Ön Görünüş

Şekil 3.5.3. 10 Günlük Giysi Arka Görünüş

Kaynak: Bucak Kız Meslek Lisesi

İç Göynek: Pamuklu bez dokuma kullanılmıştır. İç göyneğin kol uçları ve yaka oyuntuları iğne oyası kullanılarak süslenmiştir.

Gömlek: Çizgili kumaştan yapılmıştır. Hakim yakadır.

İç don: Pamuklu dokuma kullanılmıştır.

Şalvar: İpek saten kumaştan yapılmıştır.

Üçetek: Pamuklu ipek saten kumaştan yapılmıştır. Çizgili ve desenli kumaşlardan olanları da vardır.

Kapama yeleği: Pamuklu desenli kumaştan yapıldığı gibi düz kendinden desenli kumaştan da yapılır. Ön bedenle arka beden farklı kumaşlardan yapılmaktadır. Arka ve yanlar bez dokumadandır. Ön bedende zincir işi desen süslemeleri vardır. Kordonlarla ilik yapılmıştır.

Cepken: Mavi renkli pamuklu pazen kumaştan oluşmaktadır. Zincir işi ile işlenmiştir.

Kuşak: Çizgili pamuklu veya ipekli kumaştan yapılmıştır. Köşelerinde püskül vardır.

Çorap: Beş şişle elde örülmüş ve beyaz yündendir.

Ayakkabı: Çarık giyilmiştir.

Fes: Bordo renkli kumaştan yapılmıştır. Fes üzerine şifon bağlanır.

Yazma: Siyah yazma kullanılır (A. Ünal, yazılı görüşme, 18.11.2008).

Şekil 3.5.3. 11 Gelin Giysisi Ön Görünüş

Şekil 3.5.3. 12 Gelin Giysisi Arka Görünüş

Kaynak: Bucak Kız Meslek Lisesi

Gömlek: Beyaz ipekli kumaştan yapılmıştır.

Şalvar: İpek saten kumaştan yapılmıştır.

Üçetek: Pamuklu ipek saten kumaştan yapılmıştır. Kendinden desenleri vardır. Kenarları siyah ipe işlenerek süslenmiştir.

Cepken: Beyaz pamuklu pazenden yapılmıştır. Siyah ipe zincir işi tekniğiyle süsleme yapılmıştır.

Kuşak: Çizgili pamuklu veya ipekli kumaştan yapılır. İki ucunda püskül vardır.

Kuşak: beyaz kumaştan yapılmıştır. Uçlarında işleme vardır, saçaklıdır.

Ponponlu kuşak: Kordonlar ve ponponlar kullanılarak yapılmıştır.

Çorap: Beş şişle elde örülmüş, pembe ve siyah renkler kullanılmıştır.

Fes: Bordo rengi kaşe fes, üzerine şifon bağlanmıştır.

Yazma: Siyah yazma kullanılır, duvağın üzerine bağlanır.

Duvak: Pembe ve beyaz tül kullanılmıştır. Tüllerin üzeri pulla işlenmiştir. Beyaz tülün uç kısmında pul oyası vardır. Tepesinde renkli tüyler bulunmaktadır.

Kolye: Karanfiller ıslatılarak dizilmiş ve boncuklarla süslenmiştir. Boyna ayrıca inci kolye takılmaktadır (S. Engin, yazılı görüşme, 18.11.2008).

Şekil 3.5.3. 13 Günlük Erkek Giysisi (Ön)

Şekil 3.5.3. 14 Erkek Giysisi (Arka)

Kaynak: Bucak Kız Meslek Lisesi

İç göynek: Pamuklu dokumadan bez kullanılmıştır. İç göyneğin kol uçları ve yaka oyuntuları iğne oyasıyla süslenmiştir. Ön kısmında hesap işinden işleme yapılmıştır.

İç don: Pamuklu dokumadan bez kullanılmıştır. Donun paçalarında işleme vardır.

Gömlek: Çizgili kumaştan yapılmıştır. Hakim yakadır.

Şalvar: Siyah kıl dokuma kumaştan yapılmıştır.

Cepken: Kalın kumaştan yapılmıştır. Kordonlarla işlenerek süslenmiştir.

Kuşak: Çizgili ipekli kumaştan yapılmıştır. İki ucunda saçak bulunmaktadır.

Çorap: Beş şişle elde beyaz yünden örülmüştür.

Ayakkabı: Çarık giyilmiştir.

Fes: Bordo renkli kaşe fes kullanılır, üzerine şifon bağlanır (E. Çağan, yazılı görüşme, 18.11.2008).

Şekil 3.5.3. 15 Damat Giysisi (Ön)

Şekil 3.5.3. 16 Damat Giysisi (Arka)

Kaynak: Bucak Kız Meslek Lisesi

Giysiler içten dışa:

İç göyneğin kol uçları ve yaka oyuntuları iğne oyası kullanılarak süslenmiştir. Ön kısmında hesap işinden işleme yapılmıştır.

İç don: Pamuklu dokumadır. Donun paçalarında işleme vardır.

Gömlek: Düz dokuma kumaştan yapılmıştır.

Şalvar: Siyah kıl dokuma kumaştan yapılmıştır.

Cepken: Kalın kumaştan yapılmıştır. Simli kordonlarla işlenerek süslenmiştir.

Kuşak: Çizgili ipekli kumaştan yapılmıştır. İki ucunda saçak bulunmaktadır.

Cepken: Önleri siyah kumaştandır. Arkası astarlık kumaştandır.

Çorap: Beyaz yünden beş şişle elde örülmüştür.

Ayakkabı: Çarık giyilmiştir.

Fes: Bordo renkli kaşe fes üzerine şifon bağlanmıştır (A. Ünal, yazılı görüşme, 18.11.2008).

4. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ ve YORUM

4.1. Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırma evreni olarak seçilen Burdur Müzesi Envanter Seksiyonuna kayıtlı kadın giysisi olarak 4 gömlek, 3 gelin iç gömleği, 2 yakalılık, 10 şalvar, 65 üçetek, 11 yelek, 60 cepken, 8 ceket, 15 takım (üçetek-şalvar-cepken), 5 bindallı, 16 elbise, 1 etek, 1 çarşaf, 5 fes, 6 çevre, 3 futa, 2 hamam havlusu, 4 nalın, 6 yün çorap, 6 ayakkabı, 2 eldiven, 4 uçkur, 3 kuşak, 8 kemer, 6 tepelik, 2 alınlık; erkek giysisi olarak da 2 iç gömlek, 1 dizlik, 6 yelek, 7 cepken, 2 fes, 4 kuşak, 1 çorap olmak üzere 258 kadın ve 23 erkek giysisi ve giysi aksesuarı incelenmiştir. Bunlardan örneklem olarak seçilen ve alan araştırmasında karşılaşılan giysi örnekleri de dahil olmak üzere toplam 127 kadın ve 26 erkek giysisi ve giysi aksesuarına tezde yer verilmiştir.

Araştırma bulguları hem müzede hem alan araştırmasında kadın giysilerinin orantısız bir biçimde erkek giysilerinden fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca kadın giysileri erkek giysileriyle karşılaştırıldığında son derece süslü ve gösterişlidir, erkek giysileri ise daha yalın çizgiler taşımaktadır.

Giysiler ve giysi aksesuarları üzerinde yapılan incelemeler renkler, kumaşlar, nakışlar, desenler bakımından Burdur geleneksel giysilerinin son derece zengin bir kültürel geçmişe sahip olduğunu göstermiştir.

Binlerce yılın kültür alışverişi Anadolu giysilerinin benzer özellikler taşımaları sonucunu doğurmuştur.

Alan araştırmasında geleneksel giysi örneklerine yok denecek kadar az rastlanması bu kültürel zenginliğin yok olmak üzere olduğunu göstermektedir.

Alaca dokumalar Burdur'da yeniden canlandırılmaya çalışılmaktadır.

4.2. Yorum

Araştırmada Burdur geleneksel giysilerine geniş bir bakış açısıyla bakılmaya, olabildiğince çok giysi ve giysi aksesuarı incelenmeye çalışılmıştır. Ancak araştırma alanı

uçsuz bucaksız denebilecek kadar geniştir ve her örneğe ulaşabilmek imknsızdır. Bu nedenle araştırma, geleneksel giysilere genel bir bakış niteliği taşımaktadır.

Geleneksel giysiler üzerinde farklı bakış açılarıyla (kumaşlar, işlemeler, renkler, vb.) pek çok yeni araştırma yapılabilir, bu bağlamda yapılan araştırmanın yeni araştırmalara ışık tutabileceği düşünülmektedir.

Burdur geleneksel kadın- erkek giysileri kumaş (itari, sevai, alaca dokuma), kesim (şalvarların ağının yukarıda olması gibi), nakış (kordon tutturma) zellikleri bakımından bazı ayırıcı özellikler taşısa da kültürler arası etkileşim nedeniyle Anadolu geleneksel giysilerini kesin sınırlarla birbirinden ayırmak imknsızdır.

Geleneksel giysiler görsel zenginlikleriyle yeni tasarımlara esin kaynağı olabilir. Günümüzde önemli bir endüstri kolu haline gelmiş olan “moda” kavramına özgün tasarımlarla yeni anlamlar kazandırılabilir. Burdur’da bu konuda çalışmalar yapılmaktadır; ancak yetersizdir.

Alanda yok olmaya yüz tutmuş, arkeoloji müzesinde sergilenemediği için olumsuz şartlarda saklanmaya çalışılan, dolayısıyla varlığından kimsenin haberdar olamadığı geleneksel giysilerin, sesini geçmişten günümüze ulaştırabilmesi mümkün değildir. Kültür Varlıklarını Koruma ve Müzeler Genel Müdürlüğü bu konuda araştırmacıların nn açmakta, onlara araştırma imknları sağlamaktadır.

5. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Araştırmanın amacı, zengin bir tarihi geçmişi olan Burdur'un kültürel özelliklerinin giysilere yansımalarını incelemek, bu alanda bugün yapılan çalışmalara değinmektir. Bu amaçla Burdur Müzesinde bulunan ve alan araştırmasında karşılaşılan giysi örneklerinden seçilen örneklem incelenmiştir.

Anadolu kültürü Anadolu halkının binlerce yıl, farklı kültürlerden de etkilenecek oluşturduğu eşsiz bir zenginliktir ve Anadolu halkı bir yandan o kültürü oluştururken bir yandan da o kültürle değişip gelişmiştir. Tüm bu zenginliğin izleri Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi Burdur'da da her şeyden önce giysilere yansımıştır. Yüreğinin sesini halılarla, kilimlerle, oyalarla asırlar öncesinden asırlar sonrasına aktaran Anadolu insanı giysilerinin biçimlerini, renklerini, desenlerini, işlemelerini de bir çeşit iletişim aracı olarak kullanmıştır. Giysilerin iletişim aracı olarak kullanılması başlı başına bir araştırma konusudur.

Anadolu'ya çeşitli coğrafyalardan çeşitli kültürel zenginlikleri taşıyarak gelen, geldiği yeni coğrafyada yeni kültür zenginlikleriyle karşılaşan Anadolu halkının bunları harmanlayarak yarattığı geleneksel giysiler kültürel etkileşimler nedeniyle benzer özellikler göstermektedir ve Anadolu giysilerini kesin sınırlarla birbirinden ayırmak mümkün değildir.

Özellikle Tanzimat'tan sonra görülen “Batılı gibi olma” anlayışı giysilerde de değişikliklere neden olmuş, geleneksel giysiler yerini zamanla modern giysilere bırakmıştır. Bununla beraber sınırlı biçimde de olsa Burdur'un özellikle kırsal kesimlerinde geleneksel giysiler bir şekilde varlığını sürdürmektedir.

Küreselleşen dünyada önem kazanan anlayış başkalarını taklit etmek değil, özgün olmaktır. Bu bağlamda geçmişte giyinmeyi sanata dönüştüren bir kültür bugün de renklerinin, dokumalarının, nakışlarının diliyle sesini yeniden duyurabilir, dünya modasına yeni anlayışlar kazandırabilir.

Kültürel zenginlikleri korumak ve geliştirmek bir kişinin ya da kurumun başarabileceği bir iş değildir, bu konuda üniversitelerden yerel yönetimlere kadar herkese görevler düşmektedir. Bu bağlamda Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde “Teke Halk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi” kurulmuş olması umut vericidir. Ayrıca Burdur Belediyesinin, Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü ve Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü

ile işbirliği yaparak yeniden canlandırmaya çalıştığı “alaca dokumacılık” hem unutulmuş bir kültürel değeri yeniden gündeme getirecek hem de küçük ölçekli ev işletmeciliği açısından yararlı olacaktır. Ancak bu konuda atılması gereken daha pek çok adım vardır.

Araştırma kapsamında çalışılan Burdur Müzesi bir arkeoloji müzesi olduğundan etnografik eserler sergilenememekte, müzede bulunan geleneksel giysi örnekleri yaklaşık 20 torba (kayıtlarda bohça olarak geçmektedir) ve yaklaşık 65 kutu içinde saklanmaktadır. Etnografik eserlerin sergilendiği Baki Bey Konağı ve Taşoda eserlerin sergilenmesi açısından yetersizdir. Burdur’da geniş kapsamlı bir etnografya müzesine acilen ihtiyaç vardır. Bu konuda yapılacak çalışmalar etnografik eserlerin günışığına çıkmasını sağlamak bakımından son derece önemlidir. Ayrıca etnografik eserlerin envanter defterlerini hazırlayan müze personelinin imkanlar elverdiğince “el sanatları” (giysiler, işlemler vb.) konularında eğitim almış kişilerden seçilmesi, imkanlar elvermiyorsa bu konularda eğitilmiş kişilerden yararlanılması envanter defterlerinin güvenilirliğini arttıracak ve bu alanda çalışacak araştırmacıların işlerini kolaylaştıracaktır.

Günümüzde küreselleşen dünyada yerel değerler ön plana çıkmaktadır. Burdur bu bakımdan da son derece zengin kaynaklara sahiptir. Bu zenginlik ne yazık ki Anadolu’nun pek çok yerinde olduğu gibi Burdur’da da kıymeti bilinmemiş bir durumdadır. Alan araştırmasında yok olmaya yüz tuttuğu görülen geleneksel giysiler günümüzde kırsal kesimin bazı yörelerinde ve genellikle özel günlerde kullanılmaktadır. Burdur’da sınırlı da olsa varlığını korumaya çalışan bu kültürel zenginlikler desteklenmeli, sempozyum, festival vb. etkinliklerle gelişimine katkı sağlanmalıdır.

EKLER

Mümkün olduğunca çok giysiyi gün ışığına çıkarmak amacıyla, tezde yer almayan bazı giysilere bu bölümde yer verilmiştir.

Şekil 1 Üçetek Ön

Şekil 2 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Defteri Nu: 20.11.85

Şekil 3 Üçetek Ön

Şekil 4 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu: 18.29.80

Şekil 5 Üçetek Ön

Şekil 6 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu: 17.29.80

Şekil 7 Üçetek Ön

Şekil 8 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 21.11.85-1

Şekil 9 Üçetek Ön

Şekil 10 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 25.11.85

Şekil 11 Pembe Sevai Üçetek Entari Ön

Şekil 12 Üçetek Entari Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu 85.28.74

Şekil 13 Çitari Üçetek Ön

Şekil 14 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 89.28.74

Şekil 15 Mor Sevai Üçetek Ön

Şekil 16 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 249.43.74

Şekil 17 Sevai Üçetek ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 86.28.74

Şekil 18 Üçetek Arka

Şekil 19 Çitari Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 443.61.74

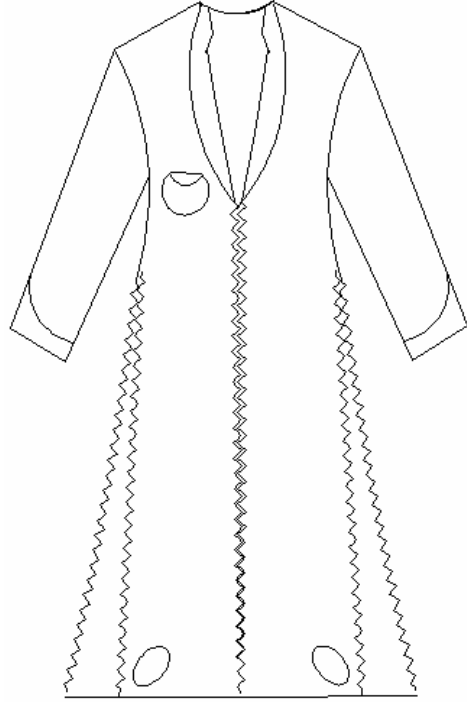

Şekil 20 Üçetek Arka

Şekil 21 Çitari Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 6617

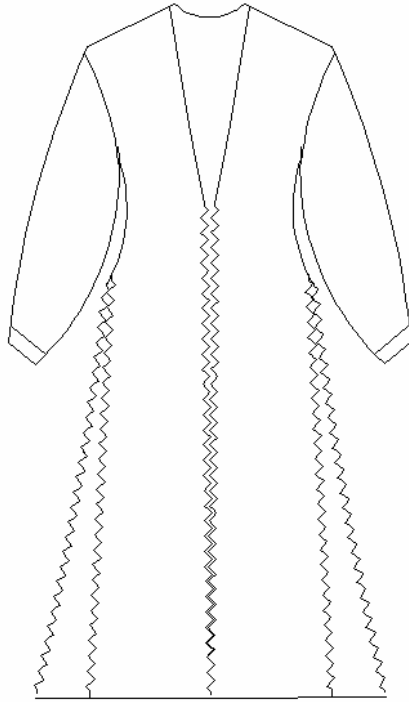

Şekil 22 Üçetek Arka

Şekil 23 Sevai Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu E.4919

Şekil 24 Üçetek Arka

Şekil 25 Üçetek Ön

Şekil 26 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu Et.42.14.94

Şekil 27 Çitari Üçetek Ön

Şekil 28 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu Et.11.12.81

Şekil 29 Çitari Üçetek Ön

Şekil 30 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu 10313

Şekil 31 Üçetek Ön

Şekil 32 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu 10162

Şekil 33 Üçetek Ön

Şekil 34 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10219

Şekil 35 Üçetek Ön

Şekil 36 Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10540

Şekil 37 Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 10536

Şekil 38 Üçetek Arka

Şekil 39 Çitari Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. E.9999

Şekil 40 Üçetek Arka

Şekil 41 Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.9.20.95

Şekil 42 Üçetek Arka

Şekil 43 İpekli Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.72.29.82

Şekil 44 İpekli Üçetek Arka

Şekil 45 Çitari Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.11.12.81

Şekil 46 Çitari Üçetek Arka

Şekil 47 Çitari Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 9997

Şekil 48 Çitari Üçetek Arka

Şekil 49 Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.9.20.95

Şekil 50 Üçetek Arka

Şekil 51 Üçetek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.42.14.94

Şekil 52 Üçetek Arka

Şekil 53 Çitari Üçetek Ön

Şekil 54 Çitari Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.65.124.96

Şekil 55 İpekli Üçetek Ön

Şekil 56 İpekli Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et.163.97.83

Şekil 57 Mor Kadife Bindallı Üçetek Ön

Şekil 58 Bindallı Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. 322.44.73

Şekil 59 İşlemeli Siyah Kadife Üçetek Ön

Şekil 60 İşlemeli Üçetek Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu. Et. 70.79.80

Şekil 61 İşlemeli Yelek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi

Envanter Seksiyonu Nu. Et.101.83.80

Şekil 62 İşlemeli Yelek Ön

Kaynak: Burdur Müzesi

Envanter Seksiyonu Nu. 22.14.83

Şekil 63 Çitari Cepken Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.Et.101.125.96

Şekil 64 Çitari Cepken Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.Et.101.125.96

Şekil 65 Çitari Ceket Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.164.41.74

Şekil 66 Çitari Ceket Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.164.41.74

Şekil 67 Çitari Entari Ön

Şekil 68 Çitari Entari Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.Et.73.69.94

Şekil 69 Sarı Çubuklu İpekli Entari Ön

Şekil 70 Sarı Çubuklu İpekli Entari Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.9461

Şekil 71 Pembe Çitari Entari Ön

Şekil 72 Pembe Çitari Entari Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.Et. 55.105.96

Şekil 73 Muğla Kepesi Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.9525

Şekil 74 Muğla Kepesi Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.9525

Şekil 75 Erkek Cepken Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.10319

Şekil 76 Erkek Cepken Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.10319

Şekil 77 Abdestlik Ön

Şekil 78 Abdestlik Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.361.44.74

Şekil 79 Abdestlik Cepken Ön

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.361.44.74

Şekil 80 Abdestlik Cepken Arka

Kaynak: Burdur Müzesi Envanter Seksiyonu Nu.361.44.74

KAYNAKÇA

Kitaplar:

- BARIŞTA, H., Ö., (1984), (1995). **Türk İşleme Sanatı Tarihi**, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- ____ (2001). **Cumhuriyet Dönemi Türk Halk İşlemeciliği Desen ve Terminolojisinden Örnekler**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BARLAS, P., (1983). **Yöresel Türk Kadın Kıyafetleri**, Akbank.
- Basit Nakışlar**, Santral Dikiş El İşlemeleri Danışma Servisi Yayınları Nu. 35.
- Burdur İl Yıllığı**, (1973). Güven Matbaası, Ankara.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi**, (1986). Cilt : 4, 5, 8, 18, 19, 21, 23, 24, Milliyet Yayınları, İstanbul.
- ÇİNE, H., (2003). **Burdur'dan Damlalar**, Burdur Valiliği Yayınları, Burdur.
- Dokumacının El Kitabı**, (2005). Burdur Belediye Başkanlığı, Burdur.
- ERBEK, M., (2002). **Çatalhöyük'ten Günümüze Anadolu Motifleri**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- ERGÜR, A., (2002). **Tekstil Terimleri Sözlüğü**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- GÖRGÜNAY, KIRZIOĞLU, N., (2001). **Altaylardan Tunaboyuna Türk Dünyasında Ortak Yanışlar (Motifler)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- İslam Ansiklopedisi**, (1993). 4. Cilt, M.E.B. Yayınları, İstanbul.
- KOÇU, R., E., (1967). **Türk Giyim, Kumaş ve Süsleme Sözlüğü**, Sümerbank Yayınları.
- Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, (2005). Cilt: 1,2, 3, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- OSKAY, N., (1983). **Yöresel Türk Kadın Kıyafetleri**, Akbank.
- ÖZEL, M., (1992). **Folklorik Türk Kıyafetleri**, Tüpraş, Ankara.
- Türkçe Sözlük**, (2005). Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Türkiye Kılavuzu**, (1946). “**Burdur İli Dokumacılığı**”, Cilt: 1, İbrahim Horoz Basımevi, Ankara.
- TÜZÜN, Ö., (1986). **Historical Costumes of Turkish Women**, Orta Doğu Video İşletmeleri A.Ş., İstanbul.

Makaleler:

- ATALAYER, G., (1992). “Anadolu’da Yaşayan Mekikli El Dokumacılık Tekstil Tasarım ve El Sanatı İlişkisi”, **Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri**, 18- 20 Kasım, İzmir.

- İŞBİLEN, A., “Küresel Dünyanın Tasarım Konsepti Karşısında Burdur Yöresel Giysilerinin Yarışabilirliği”, **I. Burdur Sempozyumu**, Cilt 1, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- _____ (16- 19 Kasım 2007). “Giysi Dili ve Burdur Yöresel Giysileri”, **I. Burdur Sempozyumu**, Cilt 1, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- KUZUCU, H., (2001). “Burdur Tarihi Üzerine” **Burdur Araştırmaları Dergisi**, Yıl 1, Sayı 2 (Aralık), Burdur.
- OYMAN, R., (16- 19 Kasım 2007). “Burdur İli Geleneksel Dokumaları ve Günümüzdeki Durumu”, **I. Burdur Sempozyumu**, , Cilt 1, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- ÖZEN, M., E., (1980). “Türkçede Kumaş Adları”, **İÜEF Tarih Dergisi**, Sayı 33, İstanbul.
- SUMER, F., **Oğuzlar**, İstanbul, 1992. TÜRKEY, C., **Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İstanbul, 1979’dan aktaran KUZUCU, H., Burdur Tarihi Üzerine, **Burdur Araştırmaları**, Sayı 2, Yıl 1, Aralık, 2001.
- TUNCEL M., (1992). “Burdur”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Cilt 6, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- UĞURLU, A.,(1985). Antik Çağ Anadolu Dokuma Sanatı, **İlgi Dergisi**, Yıl 19, Sayı 43,
- YILMAZ, N., (2001). “Türk Giyiminde İbecik Köyü Gelin Kıyafeti”, **Burdur Araştırmaları**, Sayı 2, Burdur Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayını, Ankara,.
- _____ (16- 19 Kasım 2007) “Türk Giyiminde İbecik Köyü Gelin Kıyafeti”, **I. Burdur Sempozyumu**, Cilt 2, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Diğer:

Burdur Müzesi Envanter Defterleri:

Envanter Defteri (Defter-i Kebir), Cilt: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11.

Envanter Defteri, Cilt: 73-1, 73-3, 73- 4, 73- 6, 73-7, 74-2, 74-3, 74-4, 74-5, 75-1, 75-2, 76-1, 77-1, 77-2, 77-3, 78-2, 78-4, 80-1, 81-1, 82-1, 82-2, 83-1, 83-2, 85-1, 86-2, 87-1, 87-2, 88-1, 94-1, 96-1, 97-2.

İnternet Kaynakları:

Alaca Dokumalar, (31.10.2008).

< http://burdurlular.org/folklorumuz/alaca_dokuma/alaca_dokuma.htm>.

ARTUN, E., **Küreselleşmenin Geleneksel Türk Halk Kültürüne Etkisi**, (28.10.2008).

<<http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/5.php>>.

Burdur, (08.10.2008). <<http://www.burdurrehber.com/content/view/19/30/>>

Burdur'un Tarihi Yerleri, (08.10.2008).

< [http://www.burdurmuzesi.gov.tr/bur tar yer .htm](http://www.burdurmuzesi.gov.tr/bur_tar_yer.htm)>

Burdur Araştırması (05.11.2008).

<<http://www.kizilirmakradyo.com/showthread.php?t=200>>

El Nakışları, (12.11.2008).

<<http://ismek.ibb.gov.tr/portal/bransicerik.asp?icerikID=125&BransCode=11>>

GÖRÜNÜR, L., (03.09.2008).

Osmanlı Kaftanları ile Entarilerinin Farkları ve Kullanılışları,

<<http://64.233.183.104/search?q=cache:cGcPNZORmVEJ:www.itudergi.itu.edu.tr/asp/oku.asp%3Fgorev%3Dsayac%26makaleID%3D460%26dergiID%3D2+geleneksel+giysi+terimleri&hl=tr&ct=clnk&cd=9&gl=tr>>.

Kargalı Köyü, (15.11.2008).< <http://www.kenthaber.com/koy.aspx?KoyKodu=27048>>

Kayı Köyü, (15.11.2008).

<http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Kay%C4%B1%C5%9F_Burdur>.

Kültürel Zenginlikler Ülkesi Türkiye, (08.10.2008).

<<http://www.mephistotravel.com/tr/information/turkiye-tarihi.22.html>>.

Moda Kavramı, Modanın Tarihçesi, (30.10.2008).

< [http://www.yeniumitmodelistlik.com/moda kavrami.php](http://www.yeniumitmodelistlik.com/moda_kavrami.php)>.

ÖNGEL, H., B., (28.10.2008).**Uygulama Nedenleri Dolayısıyla Halk Oyunlarında**

Görülen Yozlaşmalar, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri,

<<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFA781CAA92714FCE0A35405BFDD9C147A>>.

ÖZEN, M., E., (05. 10. 2008). **Türkçede Kumaş Adları**,

< [http://www.gapdogukalkinma.com/tekstil/35.tar tek.htm](http://www.gapdogukalkinma.com/tekstil/35.tar_tek.htm)>.

ÖZSAYINER, Z.,C., (05.10.2008). **Dival Tekniği İle İşlenmiş Hatlar**,

<http://www.hometex.org/index.php?option=com_content&task=view&id=4055&Itemid=37>.

Sanatın Geleceği Modacıların Elinde Mi? (28.10.2008)

<http://www.radikal.com.tr/ek_haber.php?ek=r2&haberno=609>.

ŞENTÜRK, F., (12. 12.2008). **Anadolu Takılarındaki Motifler ile Tunus Takılarındaki**

Motiflerin İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi, 2007), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

<http://209.85.129.132/search?q=cache:A7GPn0TIZJ0J:www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/FatmaSenturk_Tez.pdf+bafon+kemer&hl=tr&ct=clnk&cd=11&gl=tr>.

TUĞTAŞ, F., Ö., (05. 10. 2008).

Dokumaların Geleneksel İşlemelerimizle Bütünleşmesi,

< [http://www.gapdogukalkinma.com/tekstil/35.tar tek.htm](http://www.gapdogukalkinma.com/tekstil/35.tar_tek.htm)>.

TUĞTAŞ, F., Ö., (05. 10. 2008). **Türk Mekikli Dokumaları**,

<http://www.gapdogukalkinma.com/tekstil/35.tar_tek.htm>.

Türk Kumaş İşleme Sanatı, (06.11.2008).

http://www.kadimdostlar.com/Turk_Kulturu_ve_El_Sanatlarimiz_f190/Turk_Kumas_isleme_Sanati_Turk_Kumaslari_Dokuma_Teknigi_t8545.html > ,

Görüşmeler:

- AKDU, A., (Burdur Kız Meslek Lisesi Giyim Öğrt.), (Kasım, 2008). **“Geleneksel Giysiler” konulu sözlü görüşme**, Burdur Kız Meslek Lisesi Nakış Atölyesi, Burdur.
- AKKAYA, S., (Burdur Belediye Başkanı), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri ve Aalaca Dokumaları” konulu sözlü görüşme**, Burdur Belediyesi, Burdur.
- BOYACIOĞLU, N., (Ev Hanımı), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- ÇAĞAN, E., B., (El Sanatları Teknolojisi Öğrt.), (2008). **“Geleneksel Giysiler” konulu yazılı görüşme**, Burdur.
- DİLEKLİ, A., A., (Ev Hanımı), (2008). **“Burdur Geleneksel Hamam Giysileri” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- DURMAZER, Ş., (Ev Hanımı), (2008). **“Burdur Gelenekleri” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- DUYGULU, H., (Burdur Belediye Başkan Yardımcısı), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri ve Aalaca Dokumaları” konulu sözlü görüşme**, Burdur Belediyesi, Burdur.
- EKİNCİ, A., (Araştırmacı, Öğretmen), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- EKİNCİ, H., A., (Müze Müdürü), (2008). **“Burdur Müzesi” konulu sözlü görüşme**, Burdur Müzesi, Burdur.
- ENGİN, S., (Bucak Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Öğrt.), (2008). **“Geleneksel Giysiler” konulu yazılı görüşme**, Burdur.
- ERBİL, A., (Ev Hanımı), (2008). **“Üçetekler, Futalar” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- ERDOĞAN, S., (Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürü), (2008). **“Burdur’un Kültürel Zenginlikleri” konulu sözlü görüşme**, Kültür Müdürlüğü, Burdur.
- ERGİN, O., G., (Müze Araştırmacısı), (2008). **“Burdur Müzesinde Bulunan Geleneksel Giysiler ve Giysi Aksesuarları” konulu sözlü görüşme**, Burdur Müzesi, Burdur.
- ERKALAYCI, Ş., (Ev Hanımı), (2008). **“Üçetekli Entariler”, konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- GÜRGEN, D., (Ev Hanımı), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- ORHAN, M., (Burdur Halk Eğitimi Merkezi Müdürü), (2008). **“Alaca ve İbecik Dokumalarından Yapılan Tasarımlar” konulu sözlü görüşme**, Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, Burdur.

- SAKAL,A., (S.D.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Öğretim Görevlisi), (2008). **“Kumaşlar ve Takılar Üzerindeki Yazılar” konulu yazılı görüşme**, Burdur.
- SELEN, A., (Burdur Kız Meslek Lisesi Nakış Öğrt.), (Kasım, 2008). **“Giysi Nakışları” konulu sözlü görüşme**, Burdur Kız Meslek Lisesi Nakış Atölyesi, Burdur.
- ŞENEL, H., (Ev Hanımı- Alaca Dokuyucu), (2008). **“Alaca Dokumalar” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- ŞENEL, O., N., (Esnaf), (2008). **“Alaca Dokumalar” konulu sözlü görüşme**, Burdur.
- UYANIK, H., (Burdur Kız Meslek Lisesi Müdiresi), (2008). **“Burdur Geleneksel Giysileri” konulu sözlü görüşme**, Burdur Kız Meslek Lisesi, Burdur.
- ÜNAL, A., (El Sanatları Teknolojisi Öğrt.), (2008). **“Geleneksel Giysiler”konulu yazılı görüşme**, Burdur.
- YALKIN, R., (Alaca Dokumalar Satış Sorumlusu), (2008). **“Alaca Dokumalar” konulu sözlü görüşme**, Alaca Dokumalar Satış Yeri, Burdur.